

RAPPORT

DSBs årsrapport 2022

Februar 2023

INNHold

1	Leders beretning	5
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
	2.1 Våre roller	9
	2.2 Våre ansvarsområder	9
	2.3 Vår visjon, virksomhetside, verdier og mål	10
	2.4 Organisasjon og økonomiske nøkkeltall	11
3	Årets aktiviteter og resultater	15
	3.1 DSB 2022 og Ukraina-situasjonen	16
	3.2 Trygghet i samfunnet	17
	3.2.1 God kunnskap om sårbarhet i kritiske samfunnsfunksjoner, kunnskapsutvikling og felles planleggingsgrunnlag	17
	3.2.2 Samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeid på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå - samordning og felles ledelse	18
	3.2.3 Brann- og redning	24
	3.2.4 Nød- og beredskapskommunikasjon	28
	3.2.5 Kjemikalie- og eksplosivsikkerhet	31
	3.2.6 Elsikkerhet	33
	3.2.7 Produktsikkerhet	35
	3.2.8 Samarbeid mellom tilsynsmyndighetene (HMS etatene)	37
	3.2.9 Internasjonalt samarbeid og beredskap	38
	3.2.10 Totalforsvaret – sivil side	42
	3.2.11 Sivilforsvaret	43
	3.2.12 Effektivt samvirke	47
	3.2.13 Juridisk arbeid og standardisering	48
	3.2.14 Kommunikasjon og kampanjer	52
	3.3 Ressursbruk og effektiviseringstiltak	54
	3.3.1 Hva ressursene har gått til – kostnadsgrupper	54
	3.3.2 Hvilke oppgaver og ansvarsområder ressursene har blitt benyttet til	56
	3.3.3 Effektiviseringstiltak og arbeid med gevinstrealisering	57
	3.3.4 Fellesføring: Bruk av konsulenttenester	58
4	Styring og kontroll i virksomheten	59
	4.1 DSBs overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten	60
	4.2 Risikostyring og internkontroll	60
	4.3 Nærmere omtale av forhold knyttet til styring og kontroll i direktoratet	60
	4.3.1 Internrevisjon	61
	4.3.2 Økonomistyring	61
	4.4 Oppfølging av Riksrevisjonens merknader	62
	4.5 Sikkerhetsstyring	62
	4.6 Fellesføring: Øke antall lærlinger	63
5	Vurdering av framtidutsikter	64
6	Årsregnskap DSB 2022	67

6.1 Ledelseskomentarer	68
6.2 Kontantregnskapet 2022	71
6.3 Oppstilling av bevilgningsrapportering 2022	72
6.4 Artskontorrapportering	76
6.5 Virksomhetsregnskapet 2022	77

KAPITTEL

1

Leders beretning

DSB har gjennom hele 2022 vært preget av arbeid knyttet til Russlands invasjon av Ukraina. Det felleseuropeiske samarbeidet for å bistå både den ukrainske staten og folket som er rammet av krig, har tydeliggjort DSBs rolle som kontaktpunkt for en rekke ordninger som trer i kraft når et land ber om hjelp. Anmodninger om hjelp kommer både via NATO, EU og FN, og DSB har fra krigens start måttet sette inn betydelige ressurser for å håndtere det omfattende oppdraget.

DSB er en beredskapsorganisasjon, og det er høy tålegrense for å løse oppdrag som både kommer brått på og er annerledes enn hovedoppdragene. Likevel er belastningen på organisasjonen betydelig etter to år krisehåndtering under pandemien, og nærmest umiddelbar overgang til Ukraina-situasjonen. Både medarbeidere og ledere har over tid vist stor fleksibilitet og evne til å levere under press.

Samarbeidet mellom samfunnssikkerhetsmyndigheter i Europa er styrket etter krigsutbruddet. Fokuset i samarbeidet er bistand dersom nasjonale ressurser ikke skulle holde. Dette handler i økende grad om effektiv bruk av ressurser på tvers av grenser og systemer, med minst mulig tidsforsinkelse på grunn av formaliteter. Det har vært særlig viktig å bistå med kompetanse til Sverige og Finland i forbindelse med deres søknad om medlemskap i NATO, knyttet til DSBs rolle som sivil samordningsmyndighet i totalforsvaret.

I den skjerpete sikkerhetspolitiske situasjonen, har det i 2022 vært høyt prioritert å bistå andre myndigheter som trenger DSBs kompetanse i sitt samfunnssikkerhetsarbeid. Betydningen av at aktørene i totalforsvaret har tilgang til det samme situasjonsbildet og mulighet for å agere adekvat på sine forpliktelser, er øket. Tilfanget av informasjon er stort, og DSB har prioritert å bistå særlig statsforvalterne med riktig nivå og omfang, slik at de uten unødvendige hindre kan utøve sin viktige rolle. Rollen som samordningsmyndighet er tydeligere utøvd, men det er likevel stort potensiale i å bruke rollen enda mer aktivt.

Dialog med næringsliv for tolkning av regelverk og forpliktelser som er særlig viktige gitt den sikkerhetspolitiske situasjonen, har fått en ny betydning i 2022. Det systematiske arbeidet både med næringsliv, statsforvaltere og andre myndigheter gir effekt i kvaliteten på arbeidet med sikkerhet og beredskap i det sivile samfunnet.

I 2022 har DSB startet en prosess med klarere skille mellom DSB og Sivilforsvaret. Sivilforsvarets rolle i det øvre krisespekteret, der krig kan true, er igjen aktualisert. Ekstra bevilgninger til å dekke materielletterslep og øke kompetansen i innsatsstyrken, gir direkte effekt over hele landet. Ved årets slutt er beredskapsressursene som er tilgjengelige gjennom denne kapasiteten mye mer tidsriktig utstyrt og oppdatert, enn ved årets start. Dette gir øket beredskap også i kriser i lavere del av spennet, som er der Sivilforsvaret har virket etter andre verdenskrig.

Norge er på terskelen til en stor endring i brann- og redningsprofesjonen. Effekten av Brann- og redningsskolen, som ble satt i forberedende drift i 2022, vil være merkbar i beredskaps-Norge. Utdanningen vil løfte faget mye, og skolens lokasjon vil i tillegg ha positiv innvirkning på beredskapen i nord. Prosjektet er svært presset på tid, og DSB har etableringen helt på topp av prioritetslisten.

Styringen av skolen gjennom et styre er ny for direktoratet. Dette gir mye læring, og etableringen møtes med store forventninger i bransjen.

Enkelte av DSBs fagmyndighetsroller har ikke gitt den effekten de ideelt sett burde i 2022. På området elsikkerhet, er viktige veivalg ikke tilgjengelige for direktoratet. Det er ikke avklart hvordan myndighetsutøvelsen skal utøves fremover. Med elektrifisering av samfunnet på alle områder, er dette ikke optimalt, men direktoratet forholder seg til gjeldende fordeling av myndighet mellom ulike myndigheter i dag.

DSB har over år jobbet målrettet med å kutte kostnader og drifte organisasjonen mest mulig effektivt. Nødvendige investeringer i Telenors nett har imidlertid ført til at DSB må dekke utgifter til følgeinvesteringer i Nødnett. Arbeidet med betydelige innsparinger i 2023 og 2024 begynte høsten 2022. Samhandling med de ansattes organisasjoner rundt slike tiltak er viktig, og slike ekstraordinært krevende innsparinger krever ekstraordinær kommunikasjon. Foreningene har uttrykt tilfredshet med at innsparingene ikke skal føre til oppsigelser i 2023, men organisasjonen er likevel urolig for videre konsekvenser for samfunnsoppdraget.

DSB har en svært heterogen portefølje, med en rekke selvstendige myndighetsområder. I 2022 har det vært utfordrende å levere fullt ut på alle disse områdene, først og fremst på grunn av personellmangel. Det er stor fleksibilitet i organisasjonen, og ressurser flytter mellom områder. Det er imidlertid begrenset mulighet til å gjøre dette mellom fagområder som krever særkompetanse. Vi har prioritert arbeidet med bistand til Ukraina, og tilført ressurser til dette arbeidet fra andre deler av organisasjonen. Faren er da en ytterligere svekkelse av fagmiljøer med leveransekrav og inntektskrav, og prioriteringene utfordrer dermed viktige leveranser. Effekten på samfunnsikkerheten kan bli påvirket negativt.

DSB har i 2022 ytterligere forsterket sikkerhetsarbeidet, både digitalt, med fysisk sikring og med bevisstgjøring. Vi håndterer i tillegg et stort antall dokumenter og saker, og har mange innsynsbegjæringer.

Både ansatte og ledere er aktive på arenaer for å dele kompetanse og utøve myk myndighetsutøvelse, og vi har så å si daglige medieoppslag. Vi er tilgjengelige med kompetansedeling og innlegg for ulike målgrupper, for slik å dele vurderinger og bidra til kunnskapsøkning.

Jeg er tilfreds med høy aktivitet også i det som må kunne omtales som et spesielt år. Jeg er stolt av medarbeidernes leveranser på en rekke områder, og av lederne som stadig tar uventede oppdrag inn i porteføljen.

Belastningen på organisasjonen er merkbar, og det er et oppdemmet behov for hvile og restitusjon etter kontinuerlig annerledestilstand fra 2020. Sykefraværet har gått opp fra 2021 til 2022.

Min oppsummering er at DSB vil bidra til å heve forberedt- og håndteringsnivået i samfunnet ytterligere neste år, men stramme rammebetingelser gjør oppdraget utfordrende inn i 2023. En strategiprosess er i gang og vil fortsette neste år.

Elisabeth Sørboe Aarsæther

Direktør
DSB

KAPITTEL

2

Introduksjon til
virksomheten og
hovedtall

2.1

VÅRE ROLLER

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (heretter omtalt som DSB eller direktoratet) er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (heretter omtalt som JD eller departementet).

Direktorater har to hovedroller: den gjennomførende inkludert etatsledelse, og den faglige¹. Den faglige rollen omfatter å være faglig rådgiver for departementet og å være et kompetanseorgan utad for sektoren, andre offentlige organer og allmennheten. Gjennomføringsrollen omfatter myndighetsutøvelse (herunder regulering av virksomheter, forvaltning av regelverk og tilskudd), løpende iverksetting av vedtatt politikk (tiltak/prosjekter, handlingsplaner, kjøp av tjenester osv.) og tjenesteytende rolle overfor innbyggerne, næringsliv og organisasjoner. Etatsledelse omfatter å styre, organisere og utvikle underliggende/ytre etat. DSB er et direktorat som ivaretar begge roller.

2.2

VÅRE ANSVARSOMRÅDER²

Direktoratet har hovedkontor i Tønsberg, med fem el-tilsynsregioner, tre utdannings- og kompetansesentre, og 20 sivilforsvarsdistrikter. Dagens DSB er et resultat av sammenslåinger av flere direktorater med ulike sikkerhets- og beredskapsoppgaver rettet mot ulike målgrupper.

DSBs brede portefølje gjenspeiles i vår hovedinstruks. DSB er nasjonal brannmyndighet og nasjonal el-sikkerhetsmyndighet. I tillegg er direktoratet fagmyndighet for sikkerhet ved håndtering og transport av

¹ DIFI rapport 2013:11 Merverdi eller unødig omvei? Om direktoratenes rolle i gjennomføring av nasjonal politikk

² Se "Hovedinstruks til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap" pr 19.1.2022. Det henvises til denne for videre utdypning av direktoratets ansvarsområde, kap. 2.

farlige stoffer og eksplosiver, og for produkt- og forbrukersikkerhet. DSB har ansvar for Nødnett og er statens kompetansesenter for nød- og beredskapskommunikasjon. DSB skal legge til rette for det helhetlige arbeidet med samfunnssikkerhet, og understøtter JD i utøvelsen av samordningsrollen. Det gjelder både i det daglige arbeidet med samfunnssikkerhet og ved kriser. DSB embetsstyrer Statsforvalteren på samfunnssikkerhetsområdet og følger opp både Statsforvalterens og kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet. Også Sivilforsvaret er en del av DSB. Sivilforsvaret disponerer om lag 8000 tjenestepliktige mannskaper. Direktoratet har i tillegg en omfattende internasjonal portefølje.

Som direktorat har DSB en rolle som faglig rådgiver overfor eget departement. DSB er også et kompetanseorgan på egne fagområder overfor andre offentlige virksomheter, næringslivet og befolkningen generelt. I tillegg utøver vi myndighet på våre fagområder, gjennom å iverksette vedtatt politikk og forvalte regelverk.

DSB forvalter følgende lover med tilhørende forskrifter, og er tillagt ansvar og oppgaver etter:

- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)
- Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)

DSB er også tillagt ansvar og oppgaver i henhold til:

- Kgl. res 24. juni 2005 om DSBs generelle koordineringsansvar og ansvaret for koordinering av tilsyn med aktiviteter, objekter og virksomheter med potensial for store ulykker, herunder ansvar for koordinering av tilsyn med virksomheter som omfattes av storulykkeforskriften
- Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet (fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet den 1. september 2017)
- Kgl. res. 30. juni 2005 om overføring av ansvar for risiko- og krisekommunikasjon og ansvar for Regjeringens kriseinformasjonsenhet fra Moderniseringsdepartementet til Justis- og politidepartementet fra 1.juni 2005 – nedleggelse av Regjeringens kriseinformasjonsenhet fra 1. januar 2006
- Kgl.res av 23. august 2013 Atomberedskap – sentral og regional organisering
- Kgl. res.19. juni 2015 om organisasjonsplan for redningstjenesten
- Forskrift om forbud mot kjemiske våpen fastsatt av Utenriksdepartementet
- Lov om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven)

2.3

VÅR VISJON, VIRKSOMHETSIDE, VERDIER OG MÅL

DSBs visjon:

Et trygt og robust samfunn – der alle tar ansvar.

Virksomhetsidé:

DSB skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet. Vi skal være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser. Vi skal sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering.

Vårt ansvar på samfunnsikkerhetsområdet omfatter nasjonal, regional og lokal sikkerhet og beredskap, Sivilforsvaret, brann- og elsikkerhet, industri- og næringslivssikkerhet, farlige stoffer og produkt- og forbrukersikkerhet.

DSB er et direktorat med både tilsyns- og forvaltningsansvar, der det forebyggende arbeidet er en av grunnpilarene. Vi er en kunnskapsorganisasjon, med virkemidler som spenner fra tilsyn, øvelser, opplæring/kompetanseutvikling, analyse og utredning, regelverksutvikling og internasjonalt arbeid.

DSB er også en beredskapsorganisasjon.

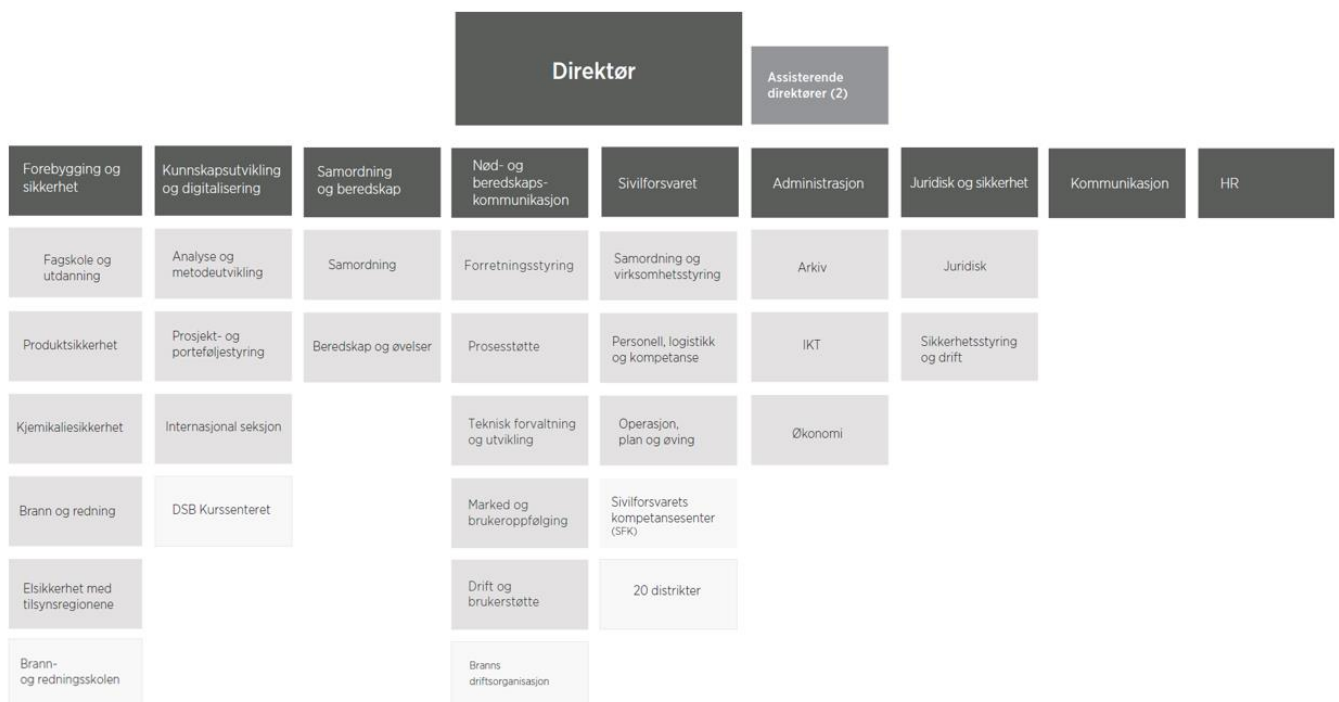
DSBs verdier:

Vi tar samfunnsansvar gjennom å være tillitsskapende og kompetente lagspillere.

2.4

ORGANISASJON OG ØKONOMISKE NØKKELTALL

Direktoratets organisasjonskart per 31.12.2022:

DSBs ledelse per 31.12.2022:

Direktør:	Elisabeth Sørbøe Aarsæther
Assisterende direktør:	Kristin Cordt-Hansen
Juridisk og sikkerhet:	Kristin Cordt-Hansen
Assisterende direktør:	Elisabeth Askim (fungerende)
Administrasjon:	Elisabeth Askim
Kommunikasjon:	Agnar Christensen
HR:	Kirsten Agerup
Forebygging og sikkerhet:	Johan Marius Ly
Kunnskapsutvikling og digitalisering:	Marit Rindal Endresen
Samordning og beredskap:	Elisabeth Longva
Nød- og beredskapskommunikasjon:	Eline Palm Paxal
Sivilforsvaret:	Øistein Knudsen jr.

Tabell 1: DSBs balanse

Tall i tusen kroner

	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER	1 975 069	2 087 248
A. Anleggsmidler	1 544 616	1 689 845
I Immaterielle eiendeler	127 905	127 017
II Varige driftsmidler	1 375 170	1 511 464
III Finansielle anleggsmidler	41 541	51 364
B. Omløpsmidler	430 453	397 403
I Beholdning av varer og driftsmateriell	106 571	108 200
II Fordringer	323 354	288 977
III Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	-
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer	528	226
STATENS KAPITAL OG GJELD	1 975 069	2 087 248
C. Statens kapital	1 380 707	1 614 331
I Virksomhetskapiial	-	-
II Avregninger	1 380 707	1 614 331
D. Gjeld	594 362	472 917
I Avsetning for langsiktige forpliktelseser	314 838	276 629
II Annen langsiktig gjeld	-	-
III Kortsiktig gjeld	279 524	196 288

Tabell 2: Hoved- / nøkkeltall

Beløp i tusen kroner		
	2022	2021
Samlet tildeling for året	2 665 301	4 447 673
Innfridd inntektskrav (kap 3451 post 01)	102,9 %	100,2 %
Innfridd inntektskrav (kap 3451 post 03)	107,5 %	105,2 %
Utnyttelsesgrad	96,2 %	96,1 %
Stillingsbrøk (31.12)	624	609
Antall ansatte (31.12)	649	641
Antall avtalte årsverk	636	621
Antall årsverk	613	602
Lønnskostnader kroner per årsverk	1 017 190	984 442
Sykefravær	5,4 %	4,3 %
Sum driftskostnader	2 167 163	2 102 174
Sum lønnskostnader	623 741	592 339
Lønnsandel av driftskostnader	28,8 %	28,2 %
Sum driftsinntekter	2 199 800	2 128 667
Andel bevilgningsfinansiering	64,0 %	58,4 %
Andel eksterntfinansiering	6,1 %	10,3 %
Andel brukerfinansiering	30,0 %	31,3 %
Antall innsatser i Sivilforsvaret	175	266
Antal innsatstimer i Sivilforsvaret	42 469	47 955
Opplæring av operativ styrke i Sivilforsvaret - antall mannskaper og befal	505	283
Øving av operativ styrke i Sivilforsvaret - antall mannskaper og befal	6 753	5 683
Antall øvingstimer	180 000	105 122

Definisjoner for nøkkeltall:

Samlet tildeling: Summen av "Samlet tildeling" for post 01-99, jf. oppstilling av bevilgningsrapporteringen.

Innfridd inntektskrav: Regnskap på kapittel/post i prosent av bevilgning i bevilgningsrapporteringen, note A.

Utnyttelsesgrad: Benyttede midler post 01-29 (X) i prosent av tilgjengelige midler post 01-29 (Y).

hvor (X) beregnes slik: Regnskap post 01-29 eksklusive offentlige refusjoner vedrørende lønn pluss brukte belastningsfullmakter post 01-29, jf. oppstilling av bevilgningsrapporteringen og Note B

hvor (Y) beregnes slik: Samlet tildeling post 01-29 pluss mottatte belastningsfullmakter post 01-29 minus avgitte belastningsfullmakter post 01-29 pluss offentlige refusjoner vedrørende lønn pluss disponibel merinntekt i henhold til merinntektsfullmakt, jf. oppstilling av bevilgningsrapporteringen og note A og B.

Stillingsbrøk: Sum av alle stillingsandeler på faste og midlertidige ansatte per 31.12.

Antall ansatte: Sum antall personer (hoder), faste og midlertidige ansatte per 31.12.

Antall avtalte årsverk: Avtalte årsverk omfatter det man forventer å arbeide ifølge arbeidskontrakten, og man tar ikke hensyn til overtid og ulike typer fravær. Avtalte årsverk defineres som summen av antall jobber (arbeidsforhold) omregnet til heltidsjobber (SSB).

Antall årsverk: Et årsverk defineres som en person i 100% stilling i et helt år. Andre periodiske arbeids-verksmålinger (måned, kvartal, tertial) defineres som 100% stilling i hele den aktuelle perioden. Dette utgjør grunnlaget for beregning av utført årsverk. Ved beregning av utførte årsverk kommer reisetid, overtid og annet betalt merarbeid, som er avtalt og godkjent, til utbetaling i tillegg. Årsverksberegningen påvirkes ikke av ferieavvikling, hjemmekontor eller opparbeidet avvikling av reisetid, overtid og fleksitid til avspasering. Fravær på mindre enn en dag regnes ikke med ved beregning av utførte årsverk. Alt annet fravær på en dag eller mer kommer til fratrukk ved beregning av utførte årsverk. Om fraværet er med eller uten lønn har ingen betydning.

Driftskostnader: Driftskostnader i resultatregnskapet.

Lønnskostnader: Lønn og godtgjørelser i resultatregnskapet, dvs. kontoklasse 5 unntatt konto 530-534, 546-548, kontogruppe 55 og kontogruppe 59 unntatt konto 592-593, minus ((konto 533+534) x 0,141).

Lønnsandel av driftskostnader: Lønnskostnader i prosent av driftskostnader i resultatregnskapet.

Driftsinntekter: Driftsinntekter i resultatregnskapet.

Andel bevilgningsfinansiering: Inntekt fra bevilgninger i prosent av sum driftsinntekter i resultatregnskapet.

Andel eksternfinansiering: Tilskudd og overføringer pluss avgifter og gebyrer pluss andre driftsinntekter i prosent av sum driftsinntekter i resultatregnskapet.

Andel brukerfinansiering: Salgs- og leieinntekter i prosent av sum driftsinntekter i resultatregnskapet.

Tabell 3: Opprettholdelsesgrad

Opprettholdelsesgrad - årets investeringer i forhold til årets avskrivninger	31.12.2022	31.12.2021
Imaterielle eiendeler	53,7 %	36,3 %
Bygninger og annen fast eiendom	40,0 %	102,0 %
Maskiner og transportmidler	370,0 %	142,0 %
Driftsløsøre, inventar, verktøy	244,0 %	240,0 %
Materiell og utstyr Siviltforsvaret	136,0 %	108,0 %
Nettverkseiendeler i Nødnett	36,0 %	39,0 %
Radioterminaler og kontrollromsutstyr i Nødnett	7,0 %	263,0 %

Opprettholdelsesgrad: gir uttrykk for forholdet mellom årets investeringer og avskrivninger, dvs. at nyinvesteringer høyere enn avskrivninger gir en opprettholdelsesgrad >100%.

Tabell 4: Avskrivningsandel (avskrevet av opprinnelig anskaffelseskost)

Avskrivningsandel - hvor stor andel av gruppen som er avskrevet	31.12.2022	31.12.2021
Imaterielle eiendeler	79,8 %	75,7 %
Bygninger og annen fast eiendom	10,0 %	8,0 %
Maskiner og transportmidler	23,0 %	23,0 %
Driftsløsøre, inventar, verktøy	41,0 %	41,0 %
Materiell og utstyr Siviltforsvaret	33,0 %	29,0 %
Nettverkseiendeler i Nødnett	77,0 %	71,0 %
Radioterminaler og kontrollromsutstyr i Nødnett	93,0 %	89,0 %

Avskrivningsandel: viser hvor stor andel av anleggsgruppen som er avskrevet og er et grunnlag for å vurdere fremtidige investeringsbehov

KAPITTEL

3

Årets aktiviteter
og resultater

3.1

DSB 2022 OG UKRAINA-SITUASJONEN

Russlands invasjon av Ukraina og den utfordrende sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa har hatt stor påvirkning på DSB arbeidsprosesser og ressursbruk gjennom hele 2022. Vi har særlig brukt mye ressurser på å tilpasse, utvikle og ivareta DSBs samordningsrolle, inkludert Norges kontaktpunktfunksjon gjennom EUs ordning for sivil beredskap. Samordningen av Norges humanitære bidrag gjennom UCPM har vært en av de høyest prioriterte oppgavene for DSB.

I mars 2022 ble det også iverksatt en norsk kapasitet for medisinsk evakuering, der DSB ivaretar koordineringsfunksjonen nasjonalt og i tett dialog med Emergency Response Coordination Centre (ERCC).

Ankomst av flyktninger, mulighet for en atomhendelse og den generelle usikkerheten knyttet til den sikkerhetspolitiske situasjonen har ført til at vi har styrket arbeidet med å koordinere det sivile arbeidet i Totalforsvaret på etatsnivå og sikre tettere koblinger mellom nasjonalt nivå, regionalt nivå og kommunalt nivå. I hele 2022 har DSB ivaretatt og videreutviklet flere målgruppetilpasset samordningsarenaer for å sikre gjensidig kjennskap til roller, ansvar og kapasiteter, felles situasjonsforståelse og koordinering av tiltak i møte med et sammensatt utfordringsbilde.

Gjennom vår analysefunksjon har vi utviklet sektorovergrepene kunnskapsgrunnlag på områder som har vært sentrale i beredskapsarbeid og hendelses-/situasjonshåndtering. Dette utdypes videre under pkt. 3.2.1.

På grunn av de omfattende konsekvensene Russlands krigføring mot Ukraina kan gi innenfor mange av DSBs ansvarsområder, ble det tidlig besluttet å etablere en intern koordineringsstab i direktoratet for å sikre at alle relevante deler av ansvarsområdene ble håndtert. Internstaben har sørget for oversikt over oppdrag og oppgaver, samt å sørge for at et samlet kunnskapsgrunnlag holdes oppdatert til møter med JD, samordningsmøter mv.

3.2

TRYGGHET I SAMFUNNET

3.2.1

GOD KUNNSKAP OM SÅRBARHET I KRITISKE SAMFUNNSFUNKSJONER, KUNNSKAPSUTVIKLING OG FELLES PLANLEGGINGSGRUNNLAG

Virksomhetsmål 1: Ansvarlige for kritiske samfunnsfunksjoner har god kunnskap om risiko og sårbarheter i funksjonen og de tverrsektorielle aspektene ved disse, samt om risiko og sårbarhetsreducerende tiltak og effekten av disse

DSBs utøvelse av samordningsrollen

De siste årenes håndtering av pandemien og den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa har vist betydningen av tverrsektorielt samarbeid og samordning på alle forvaltningsnivåer. Et endret sikkerhetspolitisk landskap, klimaendringer og økt sårbarhet blant annet knyttet til digitalisering og i globale forsyningslinjer kan ikke løses sektorvis, ei heller nasjonalt. Verdikjeder går på tvers av sektor- og landegrenser. Utfordringsbildet viser også at statssikkerhet og samfunnssikkerhet i større grad enn tidligere er tett koblet sammen. Tverrsektorielle utfordringer krever tverrsektorielle løsninger, prioriteringer og tiltak for å sikre befolkningen sikkerhet og trygghet

Samordning er nødvendig for å

- sikre et enhetlig og harmonisert samfunnssikkerhetsarbeid på tvers av sektorer
- unngå gråsoner og klargjøre ansvarsdeling for overlappende områder
- sikre sammenhenger og integrerte tiltak og virkemidler
- bidra til tverrsektorielle prioriteringer på nasjonalt nivå
- håndtere gjensidige avhengigheter
- sikre en effektiv utnyttelse av samfunnets samlede ressurser.

I dette bildet er et godt tverrsektorielt kunnskapsgrunnlag sentralt.

Kunnskapsgrunnlag

DSB er ansvarlig for to sentrale planleggingsgrunnlag som i stor grad benyttes av både offentlige og private aktører i arbeidet med samfunnssikkerhet. Dette er "Analyser av krisescenarier" (AKS) og "Samfunnets kritiske funksjoner" (KIKS).

AKS viser bredden av alvorlige hendelser som kan ramme samfunnet, med søkelys på samfunnskonsekvenser. KIKS-rammeverket gir et samlet bilde av hvilke funksjoner man er avhengig av å opprettholde for å ivareta befolkningens sikkerhet, samfunnets funksjonalitet, styringsevne og suverenitet. KIKS brukes både i risiko- og sårbarhetsvurderinger, beredskapsplanlegging og ved konkrete hendelser for blant annet utpeking av samfunnskritisk personell.

DSB har de siste årene videreutviklet KIKS, blant annet for å tydeliggjøre koplinger til sikkerhetsloven, NATOs føringer og EU-direktiver. Rammeverkene har ulike formål og juridiske oppheng, samtidig som de dekker flere av de samme samfunnsfunksjonene. Dermed er det viktig at det er en tett sammenheng mellom dem.

Høsten 2022 startet DSB en revidering av AKS-analysen om langvarig strømrasjonering. I større grad enn tidligere er også næringslivet involvert i analyseprosessen. Arbeidet har bidratt betydelig til økt

kunnskap om avhengigheter, sårbarheter og usikkerheter blant annet når det gjelder prioriteringsmekanismer ved en eventuell rasjoneringsituasjon. *Prosessene har avdekket et stort behov for kunnskap om konsekvenser ved strømbortfall, både innen ulike sektorer og i grensesnittet mellom dem.*

Sammen med NVE har DSB påbegynt arbeidet med å kartlegge tilstanden for nød- og reservestrøm i kritiske samfunnsfunksjoner. Dette sees i sammenheng med øvrige arbeider knyttet til risiko og sårbarhet på kraftområdet (se ovenfor).

Samfunnsmessige konsekvenser av bortfall av digital infrastruktur er svært relevant i dagens utfordringsbilde. I dialog med NSM og i samarbeid med Narvik kommune har vi sett på hvordan en digital hendelse kan ramme tjenester og funksjoner lokalt. Arbeidet har bidratt til økt bevissthet og forståelse om risiko og sårbarhet blant de involverte aktørene, og viktigheten av både forebygging, beredskap og håndtering. Dette vil ligge til grunn for videre arbeid med veiledningsmaterieil til kommunene.

2022 har vært preget av håndtering av konsekvensene av krigen mot Ukraina, også når det gjelder arbeid med oppdatering av kunnskap og metoder. Dette er gjort i en kombinasjon av løpende arbeid og særlige analyseoppdrag med søkelys på samfunnssikkerhet og tverrsektorielle konsekvenser.

DSB har utarbeidet beredskapsanalyser på CE-området (se kap. 3.2.5). Tidligere er det utarbeidet tilsvarende for skogbrann og ekstremvær/storm. Slike analyser bidrar til å avdekke avvik mellom beredskapsnivå og dimensjonerende hendelsestyper. Analysene gir økt kunnskap hos berørte aktører (både beredskapsaktører, næringsliv, forvaltning og politiske myndigheter), og danner grunnlag for prioriteringer og ressursdisponering.

3.2.2

SAMFUNNSSIKKERHET- OG BEREDSKAPSARBEID PÅ LOKALT, REGIONALT OG NASJONALT NIVÅ - SAMORDNING OG FELLES LEDELSE

Virksomhetsmål 2: Arbeidet med samfunnssikkerhet er kunnskapsbasert, lederforankret, effektivt og samordnet på tvers av forvaltningsnivåer og aktører

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid omtales ofte som «wicked problems» fordi utfordringene er sektor- og nivåoverskridende og krever samordning for å løses. God evne til samordnet samfunnssikkerhetsarbeid på alle nivå vil bidra til økt sikkerhet og trygghet for befolkningen gjennom å øke Norges samlede beredskapevne og motstandskraft. *Pandemien viste oss at aktørkartet ved tverrsektorielle hendelser er omfattende og at sektorisering med klare separate ansvars- og myndighetsområder tidvis har gitt utfordringer. Samtidig har pandemien gitt beredskaps-Norge mye kunnskap om samvirke og samordning i praksis, inkludert betydningen av felles situasjonsforståelse og koordinert ledelse.*

I pandemien ble kontakten mellom nasjonalt nivå, regionalt nivå og lokalt nivå tettere. Likeledes ble avstanden mellom andre aktører i krisehåndteringen kortere. Vi mener at særlig tettere, hyppig kontakt via samvirkekonferanser og felles arbeidsprosesser helt klart bidro til dette. Mange ulike tverrsektorielle problemstillinger ble løst. Lærdommen og erfaringene fra pandemihåndteringen har vært svært nyttige i den situasjonen vi har stått i 2022, blant annet ved mottak av flyktninger, forberedelser til en mulig atomhendelse og koordinering og samarbeid i en utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon.

DSB har bygget videre på erfaringene fra pandemien inn i håndteringen av det utfordringsbildet vi nå står i. Vi legger til rette for informasjonsdeling og koordinering på både graderte og ugraderte plattformer og arenaer, med et vidt spekter av aktører, både på sivil og militær side.

Samordningsarenaer

DSB erfarer at det er stor etterspørsel etter våre samordningsarenaer. Samtidig ser vi at samordningsarenaene har blitt mer treffsikre og gir større effekt gjennom at vi i større grad tilpasser arenaene til målgrupper og problemstillinger.

Både i håndtering av covid-19-pandemien og den sikkerhetspolitiske situasjonen har vi sett viktigheten av å justere arenaene i lys av målgrupper og behov. Nedenfor er en oversikt over de samordningsarenaene DSB har brukt gjennom hele 2022. Møtene gjennomføres i hovedsak digitalt.

Tabell 5: Oversikt over samordningsarenaer

Samordningsarena	Hensikt	Deltakere
Beredskapsmøter (ugradert) Etter behov. I 2022 vekslet mellom hver uke, hver annen uke, hver tredje uke og månedlig.	Situasjonsforståelse, samordnet kommunikasjon mellom sentrale myndigheter og statsforvalterne, særlig knyttet til helseberedskap, mottak av flyktninger, flom, atomberedskap, mv.	Saksbehandler hos statsforvalterne (fylkesberedskapssjefene) og aktuelle etater.
Beredskapsmøter (gradert) Ved behov.	Felles situasjonsforståelse mellom DSB og statsforvalterne, samordnet kommunikasjon mellom sentrale myndigheter og statsforvalterne, identifisere utfordringer og oppfølgingsbehov, oppfølging av situasjonen lokalt og regionalt	Fylkesberedskapssjefene, saksbehandlere og/eller ledere i fagavdelingene.
Samvirkekonferanser (ugradert) Månedlig/etter behov.	Situasjonsforståelse, informasjonsutveksling, løfte tverrsektorielle problemstillinger. Avhengig av situasjonen hvem som er aktuelle deltakere. I 2022 temaer som pandemi, flom, flyktninger,	Saksbehandlere og/eller ledere i relevante etater og direktorater, samt statsforvalterne.
Samvirkekonferanser (gradert) og Sivilt militært koordineringsmøte Månedlig/etter behov.	Situasjonsforståelse, informasjonsutveksling, løfte tverrsektorielle problemstillinger og tiltakssetting på bakgrunn av trusselsituasjonen. Sivilt militært koordineringsmøte er et samarbeid mellom FOH og DSB. Arenaen ble etablert mot slutten av 2022.	Saksbehandler, vakthavende eller ledere i beredskapsavdelinger/seksjon i relevante etater og direktorater som har sikkerhetsklarert personell, samt hos statsforvalterne.
Samvirkekonferanser om tiltak (gradert) Hver uke/ved behov.	Sikre samvirke og samordning mellom etatene i justissektoren, særlig med tanke på situasjonsforståelse, vurdering av tiltak og forberedelser til dialog med JD.	Seksjonssjef og/eller saksbehandler. DSB, NSM, POD og PST er faste deltakere. Relevante sektor-myndigheter med behov for å diskutere tiltak og/eller problemstillinger
Etatsforum for totalforsvaret To fysiske møter i året, digitale temamøter ved behov.	Videreutvikling av totalforsvarskonseptet. Etatsforum skal være et forum for diskusjon av totalforsvarssaker, som øvelser, planverk og aktiviteter, på etatsnivå.	Fra Forsvaret inviteres FST, Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) og Heimvernsstaben til forumet. Fra sivil side inviteres aktørene som er medlem i Sentralt totalforsvarsforum (STF) og/eller har LNO-avtale med FOH. Andre etater eller virksomheter kan inviteres inn ved behov. Saksbehandler/mellomledernivå
Sentralt totalforsvarsforum To fysiske møter pr år.	STF skal være en møteplass for gjensidig orientering, samordning og overordnet koordinering av aktuelle totalforsvarsrelaterte problemstillinger og spørsmål knyttet til sivilt-militært samarbeid og samfunnsikkerhet.	Etatsledere
Ekstraordinært sentralt totalforsvarsforum Ved behov	STF kan kalles inn på kort varsel ved behov hos medlemmer i forumet.	Etatsledere

Møter om tiltaksplan for vinterfiske Ved behov	Som tidligere år under pandemien, i samarbeid med relevante statsforvalterne legges til rette for en trygg gjennomføring av vinterfisket.	Saksbehandlere og/eller ledere i relevante etater og direktorater, samt statsforvalterne.
Møter knyttet til siste del av karantenehotellordningen Ved behov	I samarbeid med statsforvalterne legges til rette for at karantenehotellordningen fungerte etter hensikten.	Saksbehandlere og/eller ledere hos statsforvalterne og aktuelle kommuner

Helhetlig forebygging og koordinering av beredskap mot klimarisiko og naturfareområdet

Omfanget av klimarelaterte skader øker i Norge, blant annet som følge av stadig hyppigere ekstremnedbør. Skader etter ekstremnedbør står for rundt halvparten av erstatningene etter alle vær- og naturskader de siste 10 årene. Samlet har natur- og værskader ført til erstatninger på over 28 milliarder kroner knyttet til bygninger og innbo i denne perioden. I tillegg kommer blant annet skader på veier og annen infrastruktur, samt erstatninger for ødelagte biler og båter.

Mye klimatilpasningsarbeid har de siste årene handlet om forebygging. Samtidig fastslår FN's klimapanel at ekstremværhendelser de tidligere bare kunne modellere, nå faktisk utspiller seg. *Forsterkede klimaendringer og mer ekstreme naturhendelser vil i større grad utfordre beredskapen vår.* DSB har på bakgrunn av dette bidratt i en tverrdepartemental diskusjonsøvelse med tema ekstremvær. Hensikten var å belyse roller, ansvar og myndighet, samt utfordringer og eventuelle uklare ansvarsforhold mellom departementer og sektor i en situasjon med pågående ekstremvær. DSB utviklet scenario og diskusjonsmomenter, og bidro til gjennomføring og evaluering av øvelsen. Resultatet skal bl.a. danne grunnlag for JDs innspill til ny stortingsmelding for klimatilpasning.

Et systematisk arbeid knyttet til klimarisiko og naturfare bidrar til bedre motstandsdyktighet lokalt, regionalt, nasjonalt – og internasjonalt.

DSB skal være en tydelig pådriver og samordningsaktør innen klimarisiko- og naturfareområdet. En viktig del av DSBs arbeid er å fremskaffe systematisk oversikt over klimaendringenes konsekvenser innen samfunnssikkerhet. Kunnskapsgrunnlaget utvikles blant annet gjennom å samle inn relevante data, analysere, dele og fortolke. Dette har blant annet blitt gjort gjennom utviklingen av Kunnskapsbanken, den årlige kommuneundersøkelsen, og løpende kontakt med Statsforvalterembetene og med andre aktører på statlig nivå. Klimarisiko og naturfare er også tema i diskusjoner og veiledning om risiko- og sårbarhetsanalyser, evalueringer og internasjonalt arbeid. *Denne kunnskapen brukes av ulike aktører både i forebyggende arbeid, beredskap og krisehåndtering.*

Et viktig arbeid er den samordningen som skjer i regi av Naturfareforum. Dette forumet skal styrke samarbeidet på tvers av etater og sektormyndigheter i arbeidet med naturfare. Naturfareforums arbeid ble evaluert i 2021, og i 2022 ble det laget en strategi og en handlingsplan for samarbeidet de neste fire år. Som en oppfølging av rapportene fra Gjerdrum-utvalget vil aktivitetene i Naturfareforum, og spesielt fra "Kvikkleiregruppa", bli viktig framover. Naturfareforum er også Norges nasjonale plattform for oppfølging av det globale Sendai-rammeverket (2015-2030). I 2022 har DSB rapportert til FN i forbindelse med at det gjennomføres en "mid-term review" av Sendai-rammeverket.

Kunnskapsbasert samfunnssikkerhetsarbeid på regionalt og lokalt nivå

DSB innhenter kunnskap om tilstanden på det forebyggende samfunnssikkerhetsarbeidet på regionalt og lokalt nivå blant annet gjennom kommuneundersøkelsen, statsforvalterenes tilsyn med kommunene, evalueringer, styringsmøter og statsforvalternes årsrapportering. På bakgrunn av dette innrettes arbeidet for å styrke det forebyggende samfunnssikkerhetsarbeidet lokalt og regionalt.

DSBs vurdering er at statsforvalterne ivaretar sin samordningsrolle på en god måte. Dette ser vi både i forbindelse med håndteringen av covid-19-pandemien og den sikkerhetspolitiske situasjonen. Flere statsforvaltere har en offensiv tilnærming til samordningsrollen, og benytter Fylkesberedskapsrådet til å bygge tverrsektoriell situasjonsforståelse. Gjennom pandemien har vi også sett at statsforvalternes

kjennskap til kommunenes ledelse og oppfølging har vært avgjørende for effekten av tiltakene. Samtidig melder samtlige statsforvalter-embeter at pandemihåndteringen har vært en stor belastning, og andre sentrale oppgaver, blant annet knyttet til forebygging, har måttet vike som følge av ressursutfordringer. DSB har gjort en sammenstilling av resultater etter styringsmøter mellom DSB og statsforvalterne i perioden 2020-2022. I denne perioden ble det gjennomført 15 styringsmøter med statsforvaltere fra 10 embeter. Hensikten med styringsmøtene er å sette søkelys på konkrete utfordringer og problemstillinger i det enkelte embete, i lys av statsforvalterens oppgaveløsning på samfunnssikkerhetsområdet. I tillegg til ressursutfordringene peker sammenstillingen på at arbeidet med samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven oppfattes som krevende.

Det er også påpekt fra statsforvalternes side at den nye sikkerhetspolitiske situasjonen gir et større behov for graderte kommunikasjonsplattformer. I dag er de graderte plattformene tungvinte og uhensiktsmessige. Dette bør sees i sammenheng med behovet for graderte kommunikasjonsplattformer hos øvrige regionale aktører, og utviklingen av nasjonalt hemmelig nett.

DSB, Helsedirektoratet og statsforvalterne har evaluert statsforvalternes samordningsrolle under pandemien. Rapporten, som er en analyse og sammenstilling av embetenes egne evalueringer, ble publisert i oktober 2022³. Rapporten gir en god oversikt over arbeidet som ble utført på regionalt og lokalt nivå. Den peker på læringspunkter og utviklingsområder, og er et godt grunnlag for oppfølging og forbedringsarbeid, både nasjonalt, lokalt og regionalt. Læringspunktene dekker et bredt spekter av temaer. Til sammen er det foreslått 16 tiltak ut fra følgende ti innspill fra statsforvalterne:

1. bedre planleggingsgrunnlag og fornyelse av smittevernplaner
2. styrket grunnlag for situasjonsforståelse
3. bedre samordning hos nasjonale myndigheter
4. vurdering av oppdragsgivers korte tidsfrister
5. mer involvering (av statsforvalterembetene) i forkant av viktige nasjonale beslutninger
6. å se nærmere på statsforvalterens samordningsrolle og hjemmelsgrunnlag
7. styrke kommunenes beredskapsarbeid
8. kommunikasjon
9. å avklare krav til tilgjengelighet og ønske om formalisert vaktordning
10. å se nærmere på statsforvalterens rolle etter smittevernloven

Oppfølgingen av forslagene til tiltak er påbegynt og planlegges gjennomført i 2023, i tett dialog med embetene og Helsedirektoratet.

Gjennom 20 år har DSB gjennomført *Kommuneundersøkelsen*. Undersøkelsen, som er en egenrapportering, bidrar til å sikre oppdatert kunnskap om tilstanden innen samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene. Resultatene viser at kommunene bruker kunnskapen fra arbeidet med ROS-analysene mer aktivt i dag enn for 20 år siden. Fra 2002 til 2022 har arbeidet med ROS-analyser ført til at over dobbelt så mange kommuner oppgir å ha forbedret sin kommuneplan, gjennomført tiltak knyttet til infrastruktur og styrket samarbeidet med aktører utenfor kommunen. Andelen kommuner som vurderer nytten av kommunens arbeid med slike analyser som «svært stor» har økt med 19 prosentpoeng i denne 20-årsperioden. *Vi ser at mange mener at samfunnssikkerhetsarbeidet har fått økt oppmerksomhet, økt bevissthet, og at arbeidet er mer systematisk. Flere kommuner påpeker også at arbeidet er ressurskrevende, og at krav og forventninger stadig øker.*

Resultatene fra *Kommuneundersøkelsen 2022*⁴ viser at hele 100 prosent av de som har svart, har en helhetlig ROS-analyse. Samtidig har 32 prosent av kommunene som har svart, en analyse som er mer enn fire år gammel. *Vi ser at bevisstheten om beredskap er høyere enn noen gang, samtidig som*

³ <https://www.dsb.no/nyhetsarkiv/2022/evaluering-av-statsforvalternes-samordningsrolle-under-pandemien/>

⁴ <https://www.dsb.no/nyhetsarkiv/2022/kommuneundersokelsen-er-klar/>

kommunene påpeker at arbeidet er ressurskrevende. Majoriteten av kommunene som besvarte undersøkelsen, mener at kommunens overordnede beredskapsplan var godt eller svært godt egnet til å håndtere koronasituasjonen. Likevel oppgir 62 prosent at de har identifisert behov for å gjøre endringer i beredskapsplanen som følge av pandemien.

Selv om arbeidet med samfunnssikkerhet i kommunen går riktig vei, ser vi at fortsatt er forbedringspotensial i å innlemme arbeidet med samfunnssikkerhet i planer etter plan og bygningsloven. Dette bekreftes både gjennom undersøkelser i kommunene og rapporteringer fra embetene. DSB har derfor siden 2020 arbeidet med utvikling av en digital, kartbasert løsning for risiko- og sårbarhetsanalyser etter plan- og bygningsloven (DigiROS). Hensikten er å forenkle og effektivisere prosessene, og sikre mer enhetlige og kvalitativt bedre ROS-analyser. Dette vil forsterke både kommunenes forebyggende arbeid og SFs rolle som innsigelsesmyndighet på samfunnssikkerhetsområdet. Løsningen er utviklet med delfinansiering fra Digdir. På grunn av usikkerhet når det gjelder finansiering i 2023, har DSB mot slutten av 2022 måttet midlertidig avslutte prosjektet før ferdigstillelse samt legge overgang til driftsfase på is.

Tilsyn med departementene

På vegne av JD fører DSB tilsyn med departementenes arbeid med samfunnssikkerhet.⁵ I 2022 ble tilsynet med Nærings- og fiskeridepartementet sluttført, og DSB bistår etter nærmere forespørsel med oppfølging av gjennomførte tilsyn. *DSB erfarer at tilsyn gir nyttig kunnskap om samfunnssikkerhetsarbeidet i departementene, og økt bevissthet blant de som er gjenstand for tilsyn.* DSB har oppsummert erfaringene fra de tre siste tilsynene, som vil inngå i dialogen med JD om eventuell videre utvikling av tilsynsordningen.

Skole- og kursvirksomhet

DSBs kursvirksomhet bidrar til å kunnskapsformidle og økt kompetanse innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet inkludert Sivilforsvaret. Kunnskapsformidling er en del av direktoratets ansvarsområde.

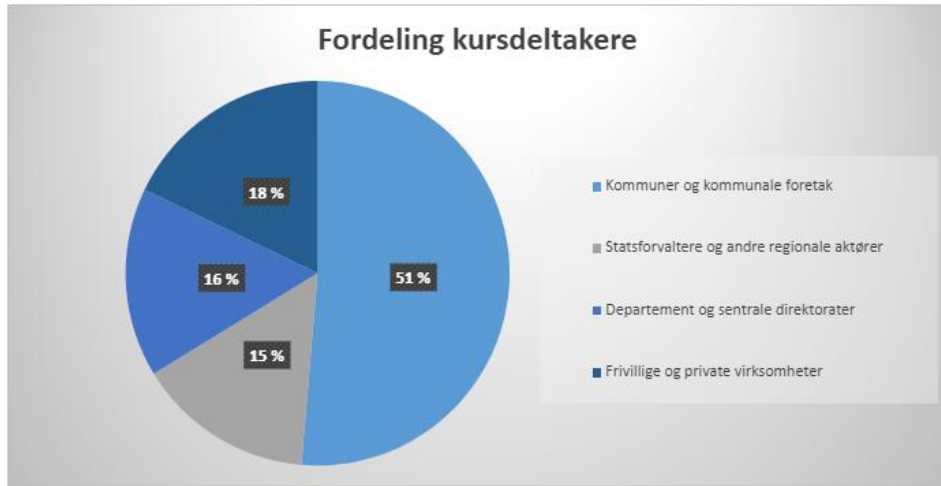
DSB kurssenteret

Kurstilbudet er satt sammen for å hjelpe kommunene med å oppfylle sine plikter etter Sivilbeskyttelsesloven. Mer generelle behov for kompetanse innenfor krisehåndteringssystemet CIM, risiko- og sårbarhetsanalyser, og øvelser tilbys også. I 2022 ble det lansert nye kurs i krisehåndtering og stabsarbeid, samfunnssikkerhet i arealplanlegging, og øvelsesplanlegging med bruk av nødnett.

Etter et år med kun digitale kurs, ble kurssenteret åpnet for oppmøtekurs i mars. Det ble gjennomført totalt 937 kursdager (antall kursdager ganger antall deltakere) som var en betydelig økning fra 2021 da tallet var 561. Digitale kursdager utgjorde fremdeles ca. 40 % av totalen. Litt mer enn halvparten av deltakerne kom fra kommunalt nivå (opp fra 37 % i 2021). Andelen deltakere fra regionalt nivå økte noe (opp fra 13 %), det samme gjelder andelen som deltar fra private og frivillige virksomheter (opp fra 14 %). Andelen deltakere fra sentralt nivå har gått ned (fra 36 %).

⁵ Jf. Samfunnssikkerhetsinstruksen av 2017.

Figur 1: Fordeling av kursdeltakere ved DSB Kurssenteret 2022

Sivilforsvarets kompetansesenter (SFK)

SFK gjennomfører kurs- og kompetanseheving for Sivilforsvarets tjenestepliktige og ansatte, samt personell tilknyttet DSBs internasjonale operative humanitære kapasiteter. SFK har også personell- og logistikkansvar for Sivilforsvaret på nasjonalt nivå, og bidrar aktivt i tilknytning til utsendelse av bistandsressurser (materiell og personell) internasjonalt.

Kompetansesenteret har gjennomført 27 kurs for tjenestepliktige, hvorav åtte kurs ble gjennomført regionalt, med til sammen 505 tjenestepliktige mannskap og befal. I tillegg er det gjennomført kurs og fagsamlinger for i overkant av 300 ansatte i virksomheten DSB. SFK gjennomførte også tre ukerskurs i samvirke på skadested for nød- og beredskapsstatene, med til sammen 60 deltagere. Kompetansesenteret har også vært vertskap for kursgjennomføring for nødetater i Innlandet og for tjenestepliktige i Oppland sivilforsvarsdistrikt.

SFK har også i 2022 tilrettelagt for et kriseledelseskurs for FNs høgkommissær for flyktninger. Det har også vært avholdt et EU-kurs ved SFK i form av en pilotgjennomføring av et såkalt On-site integration course (OSIC), som tar sikte på å forbedre samvirket mellom innkommende assistanse og vertsnasjonen ved katastrofehendelser. Til sammen deltok 90 personer på disse to kursene.

Totalt er det servert 23 000 måltider og levert 7600 overnattingsdøgn på Starum i 2022.

Opplæring av brann- og redningspersonell (NBSK/BRSK)

I 2022 er det levert utdanning til kommunale brann- og feievesen innenfor områdene grunnkurs for brannkonstabler, lederkurs, brannforebyggende kurs og opplæring for alarmsentraloperatører ved 110-sentralene. I tillegg ble det gjennomført grunnkurs og lederkurs for innsatspersonell ved Avinors lufthavner, samt opplæring innen akutt forurensning for en rekke kommuner i samarbeid med Kystverket og Norsk oljevernforening for operatørselskap (NOFO), utdanning av feiepersonell og delemner innenfor Bachelor i Internasjonal beredskap. *Med bakgrunn i at utdanning og kurs er levert parallelt med etablering av den nye Brann- og redningskolen er DSB godt fornøyd med leveranser i 2022, og bidrag til å bygge kompetanse i brann- og redningsvesenet.*

På grunn av situasjonen rundt Covid-19 på starten av året ble noen kurs avlyst, noen ble gjennomført digitalt og noe ble forskjøvet fra vår- til høstsemesteret. Fra august til desember ble det gjennomført kurs som planlagt i henhold til oppsatt kurskalender. På grunn av prosjekt ny utdanning og klargjøring til ny fagskoleutdanning var kurstilbudet redusert noe i forhold ordinær kursportefølje og gjennomført ved alternative lokasjoner. 1. september byttet Norges brannskole navn og profil til Brann- og redningsskolen.

Felles etter- og videreutdanning for nød og beredskapsaktørene

Prosjektet som etablerer felles etter- og videreutdanning for nød- og beredskapsaktørene, har gjort store fremskritt i 2022. Sammen med de andre aktørene i prosjektet (PHS, Hdir og Forsvaret) har DSB deltatt i utvikling- og ferdigstilling av tre nye utdanninger innen samvirke i 2022. Alle tre utdanningene er godkjent, gir 7,5 studiepoeng og pilotstudiene gjennomføres i løpet av vår- og høstsemesteret i 2023. Det første studiet, Felles utdanning i undervisning, trening og øvelse innen samvirke for nød- og beredskapsaktørene - hadde ca. 150 søkere fra alle samvirkeaktørene til 18 studieplasser. De to øvrige studiene (Felles utdanning i samvirkeledelse for nød- og beredskapsaktørene og Felles utdanning i krisekommunikasjon for nød- og beredskapsaktørene) har søknadsfrist vinteren 2023 og studiestart i august 2023.

3.2.3

BRANN- OG REDNING

Virksomhetsmål 3: Hensiktsmessig dimensjonering, organisering og kvalitet på brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralene

DSB er nasjonal brannmyndighet og sentral tilsynsmyndighet på brannområdet overfor de kommunale brann- og redningsvesenene og 110-sentralene. *Beredskapen i Norge skal styrkes ved å videreutvikle brann- og redningsvesenet, slik at det er i stand til å håndtere fremtidens utfordringer.* Regjeringen oppnevnte i november en arbeidsgruppe som DSB leder. Denne skal levere en rapport med helhetlig vurderinger av brann- og redningsområdet. Samtidig etableres den nye Brann- og redningsskolen i Tjeldsund med nytt toårig fagskolestudium. Målet er at kompetansen studentene bringer med seg fra utdanningen skal redusere sårbarheten og øke samfunnssikkerheten i kommunen(e) der de ansettes.

Tabell 6: Nøkkeltall innenfor brann- og redningsområdet

12	Nødmeldingssentraler (ved utgangen av 2022)
610	Brannstasjoner (2021)
199	Brann- og redningsvesen (2021)
12071	Ansatte i brann- og redningsvesen (2021)
5,6	% kvinner i brann- og redningsvesenet (2021)
1336	Årsverk i forebyggende inkludert feiere (2021)
5,1	Mrd. kroner i kommunale nettoutgifter til brann- og redning (KOSTRA 2021)
946	Kroner i netto driftsutgifter per innbygger for brann- og redningstjenesten (KOSTRA 2021)
5,4	Mrd. kroner i utbetalte erstatninger til brannskader (Finans Norge, 2021)
95	% av befolkningen nås innen 10 minutter
53,9	% der brann- og redningsvesenet er første nødetat på stedet hvor også andre ressurser var på hendelsen (2022)
56,9	% utrykninger til unødige og falske utrykninger (2022)
15,0	% utrykninger til branner og branntilløp (2022)
16,4	% utrykninger til ulykker (2022)
11,7	% utrykninger til andre typer oppdrag (2022)
39	antall omkomne i brann (2022)

Etablering av ny fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell

Arbeidet med etablering av nytt fagskolestudium har hatt god fremdrift i 2022.

Fagskoleutdanningen blir en del av det som tidligere het Norges brannskole, men som i 2022 skiftet navn til Brann- og redningsskolen. Styret for Brann- og redningsskolen ble oppnevnt ved starten av året og stod ansvarlig for innsendelsen av søknad om akkreditering av det nye fagskolestudiet brann, redning og samfunnssikkerhet til NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen).

Endelig akkreditering av studiet og skolen var på plass ved utgangen av året. Før første opptak kan gjennomføres må enkelte andre momenter også formelt på plass. Dette gjelder blant annet behandling av endringer i brann- og eksplosjonsvernloven i Stortinget, sanksjonering av loven, og fastsettelse av ny lokal forskrift som regulerer opptak, studier og eksamen for det nye studiet.

I 2022 har vi gjennomført rekrutteringer til nøkkelstillinger ved Brann- og redningsskolen, og hele ledergruppen er på plass.

DSB har gjennomført regelmessige webinarer, hvor det både er gitt informasjon om status i arbeidet og muligheten til å stille spørsmål har vært lagt til rette for. Flere brann- og redningsvesen har meldt tilbake at de har opplevd webinarne som en god kilde til informasjon om etableringsarbeidet.

En ny Brann- og redningsskoletest er utarbeidet. Denne skal brukes for å teste fysisk skikkethet i opptaket. En studentfilm som skal brukes i promoteringen av studiet. Filmen skal gi viktig informasjon om opptaket til potensielle søkere.

Statsbygg sitt byggeprosjekt startet opp ved begynnelsen av året, og DSB har fulgt opp leveranser og økonomi.

Samhandling mellom brann- og redningsvesenet, politiet og helsetjenesten

Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet ga DSB og Helsedirektoratet i oppdrag å se nærmere på samhandlingen mellom brann- og redningsvesenet og helsevesenet. Justis- og beredskapsdepartementet ga DSB og Politidirektoratet i oppdrag å se nærmere på samhandlingen mellom brann- og redningsvesenet og politiet, herunder ansvars- og oppgavefordelingen. Det ble gjennomført intervjuer med brann- og redningsvesen, kommuneledelse og helsetjeneste, samt intervjuer med utvalgte tjenestepersoner i enkelte politidistrikter. *Arbeidet har gitt innsikt i samhandlingen mellom nødetatene, og brann- og redningsvesenene har gitt tilbakemelding på at de synes det er positivt å bli spurt og lyttet til om de erfaringer som er gjort under hendeshåndteringen.* Arbeidet ble sluttført og rapport ble levert i juni 2022. Med utgangspunkt i funn og opparbeidet innsikt ble det foreslått mål og relevante tiltak innenfor en rekke områder, blant annet roller og ansvar, statistikk, utkalling av innsatspersonell, samhandlingsarenaer, kompetanse og styring av utviklingen i samhandlingen fremover. Videre oppfølging skjer i den helhetlige gjennomgangen av brann- og redningsvesenet.

Skogbrann

DSB har fulgt opp lederstøtte for skogbrannhåndtering og satt beredskap med skogbrannhelikopter til støtte for brann- og redningsvesenets håndtering av skogbranner. Beredskap settes på grunnlag av vurdering av værprognoser. Helikopteret bistod i 44 branner som er 15 flere enn i 2021. *Slokking med helikopter bidrar til mer effektiv innsats og håndtering av hendelsene.* Norge deltok med 27 brannmannskaper i EUs pilot om predeploying av bakkemannskaper i Hellas i august både for å få kunnskap om håndtering av større og mer krevende branner i annet klima og bistå greske brann- og redningsvesen (se også kap. 3.2.9 - Kapasitetsutvikling og annen aktivitet under UCPM).

Samlokalisering av nødmeldingssentraler

DSB og Politidirektoratet (POD) har fått i oppdrag av JD å gjennomføre samlokalisering av 110-sentralene og politiets operasjonssentraler. Samlokalisering er gjennomført i halvparten av landets regioner. Forberedende aktivitet er igangsatt i resterende regioner. AMK-sentralene deltar i flere av samlokaliseringene. I 2022 har DSB jobbet med samlokalisering i Agder, oppfølging av gjennomførte og kommende prosesser samt gjennomført en effektmåling på alle samlokaliserte sentraler.

Samfunnseffektene av samlokalisering er vurdert til forbedret felles hendelsehåndtering og samvirke gjennom bedre felles situasjonsforståelse, økt tverretatlig kjennskap og bedre informasjonsdeling. Samlokalisering fører også til et større fagmiljø samt til høyere tverretatlig kompetanseutvikling og høyere kvalitet på leveransene. Basert på arbeidet med samlokalisering siden 2015 har DSB sett at samlokalisering er et sentralt og viktig virkemiddel for utvikling og styrking av nødmeldingstjenesten til det beste både for nødstilte, operative styrker og beredskapen i samfunnet.

Utvikling innen brann- og redningsvesenets nødmeldetjenester (110)

DSB har ansvar for en rekke nyere tjenester og felles verktøy som styrker nødmeldetjenesten for brann og redning, dvs. mottak og håndtering av nødmeldinger til 110-sentralene. I det følgende beskrives ulike tiltak som har pågått i 2022:

- Nytt oppdrags håndteringsverktøy
- Nødanrop fra kjøretøy (eCall)
- Nødmelding fra personer med nedsatt funksjonsevne (Nød-SMS)
- Utredning av tilgjengelighetsdirektivets betydning for nødanrop

Nytt oppdrags håndteringsverktøy (OHV) til landets 110-sentraler skal bidra til at 110-operatørene får et mer tidsmessig og brukervennlig fagsystem for hendelsehåndtering og ressursoversikt. Prosjektet gjennomføres i regi av 110-sentralene og kommunene. DSBs hovedoppgave er å sikre samvirke og sikker tilknytning til Nødnett og andre applikasjoner og tjenester DSB er ansvarlig for, som eCall, Nød-SMS og brannstatistikk (BRIS). DSB skal også ha driftsansvar for den nye tekniske infrastrukturen, i tråd med forskrift om driftsstøttetjenester til Nødnettutstyret ved brannvesenets nødmeldesentraler og brannvesenet for øvrig. Nytt oppdrags håndteringsverktøy planlegges implementert på alle landets 110-sentraler innen utgangen av 2023. Kompleksiteten i prosjektet har medført en forsinkelse og DSB har i påvente av implementeringen signert ny service level agreement (SLA)-avtale for dagens oppdrags håndteringsverktøy (Vision) med leverandøren Capita. Avtalen gjelder ut 2023.

eCall er et felles europeisk system for nødanrop fra kjøretøy. I Norge ivaretas mottak og behandling av slike meldinger av 110-sentralene. DSB ivaretar drift og forvaltning av den tekniske tjenesten. I 2022 var det til sammen rundt 12 000 eCall-anrop til 110-sentralene, en økning på nesten 4 000 fra 2021. En stor andel av eCall-meldingene skyldes feil og feil bruk, og økningen i antall eCall-anrop utfordrer kapasiteten ved 110-sentralene. DSB jobber med å forbedre tjenesten, blant annet i samarbeid med Bosch og Viking som videreformidler eCall-anrop til 110-sentralene. Disse operatørene sorterer anropene før de videreformidles for å redusere belastningen av feilanrop.

Nød-SMS er en tjeneste som gir personer med nedsatt funksjonsevne mulighet til å kontakte nødmeldesentralene via SMS. Nødmeldesentralene i Bodø står som mottakere av Nød-SMS. DSB ivaretar drift og forvaltning av den tekniske løsningen. *Tjenesten har blitt benyttet i stor grad og har uten tvil bidratt til å redde liv.* Slik tjenesten er bygget opp i dag foreligger det likevel en betydelig risiko for at Nød-SMS kan medføre forsinkelser eller i verste fall ikke nå frem til mottaker. DSB har i samråd med Hdir og POD vurdert at dagens løsning for Nød-SMS kan benyttes i ytterligere 2-3 år. Tjenesten bør erstattes med video/chat-løsning til nødnumrene 110, 112 og 113 for hele befolkningen, og ikke bare personer med funksjonsnedsettelse. Det er også behov for løsninger tiltenkt ikke-akutte henvendelser.

Det foreligger nye regler om internasjonal gjesting og krav til alternativ nødmeldetjeneste for brukere med nedsatt funksjonsevne. DSB har sammen med Hdir og POD gjennomgått dagens løsning for Nød-SMS og sett at den kan benyttes for å dekke opp kravene for å oppfylle den nye roamingforordningen. På bakgrunn av dette har DSB etablert Nød-SMS nettside på engelsk og nødvendige 8-sifrede telefonnummer er tildelt og konfigurert for å kunne ta imot SMS fra utenlandske SIM-kort.

Tilgjengelighetsdirektivet (direktiv (EU) 2019/882) setter også krav til tilgjengelighet for produkter og tjenester, inkludert elektroniske kommunikasjonsmidler og nødanrop. Direktivet medfører blant annet at personer med funksjonsnedsettelse skal kunne gjøre nødanrop. Kommunikasjonsløsninger for mottak og besvarelser av henvendelser til brann- og redningsvesenets nødmeldesentraler og de øvrige nødmeldesentralene må tilpasses kravene i Tilgjengelighetsdirektivet. Se kapittel 3.2.13 om oppdrag knyttet til behov for endringer i brann- og eksplosjonsvernloven for harmonisering med direktivet.

DSBs tilsyn med 110-sentralene

Det har blitt gjennomført en øvelse i rekvirering av skogbrannhelikopter og et dokumenttilsyn ved alle 110-sentralene. I dokumenttilsynet ble det utført kontroll med etterlevelse av kravene til øvelser i brann- og redningsvesenforskriften. Resultatene fra tilsynet viser flest avvik fra kravene om å utarbeide en årlig plan for øvelser med bakgrunn i risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen, samt hvordan eventuelle læringspunkter følges opp av nødmeldesentralene.

Tilsynene har gitt DSB nyttig innsikt i hvordan 110-sentralene forholder seg til øvelser. Informasjonen vil bli benyttet til å se på mulighetene for kompetanseheving på aktuelle områder. Tilsyn som virkemiddel fører til økt bevissthet om temaet for tilsynet. 110-sentralene har utarbeidet, oppdatert eller revidert sin dokumentasjon knyttet til gjennomføring av øvelser som en effekt av tilsynet. Sentralene har også fått økt bevissthet og kunnskap om sammenhengen mellom ROS-analyser og øvelser som kompetansehevende tiltak. Avvikene blir fulgt opp med tiltak eller handlingsplan før tilsynene lukkes ved de enkelte sentralene.

Forskningsarbeid

DSB har fulgt opp forskningsavtalen med RISE Fire Research (RISE) og forpliktelsen som partner i FRIC (Fire Research & Innovation Centre). Forskning er et svært viktig bidrag til kunnskapsbaserte beslutninger på brannområdet, og samarbeidet med RISE og partnerskapet i FRIC gir muligheter for DSB til å medvirke til valg av forskningstemaer som er innrettet mot DSBs kunnskapsbehov.

I 2022 er det blant annet drevet forskning som skal bidra til økt brannsikkerhet i semiautomatiske parkeringshus og forskning som skal gi mer kunnskap om litium-ion batteribranner. Det pågår også et forskningsprosjekt som skal analysere senere års dødsbranner i Norge for å få oppdatert kunnskap om hvem som omkommer i brann, og hvilke tiltak som kan bidra til å redusere antall omkomne. Det ble gjennomført et FoU-webinar sammen med RISE og Direktoratet for byggkvalitet høsten 2022 som et tiltak for å spre kunnskap til brann- og redningsvesenet og andre viktige målgrupper.

DSB deltar i EUs forskningsprosjekt FIRE-RES for å fremskaffe mer kunnskap om fremtidens skogbranner. Prosjektet er i startfasen og skal være ferdig i 2025.

Avslutning av brannforebyggende prosjekter finansiert av Det store brannløftet

Med midler fra Gjensidigestiftelsen gjennom Det store brannløftet, har det nasjonale brannforebyggende arbeidet til DSB om brannsikkerhet for utsatte grupper blitt forsterket. Det er blant annet igangsatt et flerårig prosjekt med nasjonale pådrivere som en del av den nasjonale satsningen "Livsviktig". De nasjonale pådriverne hjelper kommuner som ønsker å etablere tverrfaglig samarbeid og rutiner, eller som ønsker å forbedre eksisterende arbeid. Prosjektet har pågått siden 2019 og skal avsluttes mars 2023.

DSB gjennomførte våren 2022 en effektmåling som viser at mange kommuner er blitt kjent med og har hatt veldig positiv erfaring med de nasjonale pådriverne. Resultatet av undersøkelsen viser også at også prosjektet har bidratt til:

- Økt bevissthet om brannsikkerhet for risikoutsatte grupper og betydningen av tverrfaglig samarbeid
- At prosjektet har bidratt til å styrke eksisterende samarbeid
- At det har blitt etablert nye samarbeid

Veiledninger

Tidligere kartlegging gjennomført av DSB har vist at det er et stort veiledningsbehov i brann- og redningsvesenet. Veiledningsbehovet omfatter både myndighetsutøvelse ved tilsyn, og bruk av andre virkemidler hvor forskrift om brannforebygging har lagt opp til større kommunal frihet til å drive brannforebyggende arbeid. I 2022 er det jobbet videre med veiledningsprosjektet Håndbok i brannforebygging som utvikler veiledning til ulike temaer som etterspørres fra brann- og redningsvesenet. *Forventede effekter er blant annet mer korrekt, enhetlig og forutsigbar myndighetsforvaltning og økt treffsikkerhet i innretning av virkemidler. Dette vil også kunne gi en effektiviseringsgevinst både for brann- og redningsvesenet og for DSB.*

Brann- og redningsvesenforskriften trådte i kraft 1. mars 2022. Veileder til denne er utarbeidet og publisert. Denne gir utfyllende kommentarer til forskriftens bestemmelser, og retter seg mot kommunene generelt, og brann- og redningsvesenene spesielt. Dette skal bidra og legge til rette for en lik forståelse og praktisering av reglene på tvers av kommunegrensene og har blitt godt mottatt.

DSB har også ferdigstilt temaveileder i beredskapsanalyse. Denne vil bidra til kvalitet på beredskapsanalysene som alle kommunene ved brann- og redningsvesenene skal gjennomføre som følge av nye krav i brann- og redningsvesenforskriften. Veilederen vil være til hjelp og et verktøy for brann- og redningsvesenene i gjennomføringen av beredskapsanalysene og hvordan de skal ses i sammenheng med ROS-analysen og forebyggendeanalysen.

Forventet effekt av veiledningene er at brann- og redningsvesenet blir organisert, dimensjonert og satt opp med ressurser til å utføre de tjenestene som er forventet til beste for befolkningen.

Omtale av regelverksutvikling innenfor brann- og redningsområdet finnes under kap. 3.2.13.

3.2.4

NØD- OG BEREDSKAPSKOMMUNIKASJON

Virksomhetsmål 4: Nødetater og andre beredskapsaktører har tilgang til sikre, robuste og tidsmessige kommunikasjonssystemer for ledelse og samhandling

Nødetater og andre beredskapsaktører er avhengige av effektive og tidsmessige kommunikasjonsverktøy for å kunne samvirke og være i stand til å beskytte samfunnet og befolkningen. *DSB bidrar til enhetlige, sikre og robuste nasjonale løsninger og kritisk infrastruktur for nød- og beredskapskommunikasjon.* Det er viktig at samfunnets og beredskapsaktørenes behov for oppdragskritisk kommunikasjon blir ivaretatt både i dag og i fremtiden.

I 2022 har DSB ivaretatt dette ansvaret innen tre ulike, men beslektede områder av aktiviteter:

- Statens ansvar for Nødnett
- Forberedelser for nytt nødnett
- Etablering av ny befolkningsvarsling

DSB ivaretar statens ansvar for Nødnett

Aktiviteter og tiltak i 2022 for ivaretagelse av statens ansvar for Nødnett:

- Økt beredskap ved opplæring i riktig bruk av Nødnett
- Sikker og stabil drift
- Opprettholde robusthet og dekning i nettet
- Øke sikkerheten
- Sikre videreføring av Nødnett ut over 2026

Nødnett er et kritisk kommunikasjonsverktøy for et økende antall nød- og beredskapsbrukere. Antall abonnementer har i 2022 økt fra 60.088 til 63.412. Blant de nye brukerne finner vi særlig kommuner med kommuneledelse, men det er også jevn tilflyt av blant andre industrivern og energiselskaper. Eksisterende kundegrupper utgjør imidlertid også den største økningen. DSB sikrer at nødnettbrukerne får opplæring og kompetanseheving, og at det er samvirkearenaer og møteplasser for å legge til rette for at ressursene kjenner og finner hverandre (instruktørkurs, brukerkurs, fagdager og brukerorientert trening).

DSB er ansvarlig for drift av kontrollrom og radioterminaler tilknyttet Nødnett for brannvesenet, alle 110-sentraler og en rekke brukere utover nødnetatene. Brukerstøtte, som håndtering av feilmeldinger, programmering og reparasjon på radioterminaler og kontrollrom, er også del av ansvaret. 2000 radioterminaler er klargjort til frivillige redningsorganisasjoner tilknyttet Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum (FORF).

Økt innsats på kurs, trening og øvelsesvirksomhet har gjort brukerne bedre. Bedre oppfølging av statsforvaltere og kommuner er et satsingsområde, og har gitt god effekt.

Brukerundersøkelsen i 2022 viser at effektene av Nødnett fortsatt er veldig gode. Hele 96 % svarer at Nødnett bidrar til effektiv kommunikasjon internt og mellom nødnetatene og beredskapsaktører og 88 % av respondentene svarer at de er fornøyde eller ganske fornøyde med Nødnett. Respondentene mener videre at felles situasjonsforståelse er kritisk for hvor godt man kan løse oppdragene, og at løsninger for dette bør videreutvikles. Særlig trekkes løsninger for deling av posisjon, bilder, og video i sanntid frem som viktige.

DSB har tett oppfølging av leverandøren Motorola for å ivareta stabil og sikker drift av Nødnett. Den gjennomsnittlige tilgjengelighet i Nødnett for 2022 var 99,84 prosent. Måltallet på 99,95 prosent oppnås ikke gjennom hele året i alle landsdeler (se tabell 7). De vanligste utfallene i Nødnett er kortvarige og skyldes strømbrudd og brudd på telelinjer (transmisjon). Utover dette er det langvarige utfall på enkeltbasestasjoner som påvirker tilgjengeligheten i Nødnett i størst grad, og da særlig i vintermånedene. Basestasjoner med langvarig utfall er ofte lokalisert på fjellet, hvor driften er avhengig av aggregater. Det kan være vanskelig tilgang for feilretting og påfyll av drivstoff grunnet store snømengder og utfordrende vindforhold for helikoptertransport. I mange tilfeller har dette liten konsekvens for brukere, da utfall rammer områder hvor folk ikke ferdes på den tiden av året.

Tabell 7: Tilgjengelighet i Nødnett 2022

jan	feb	Mar	apr	Mai	jun	Jul	aug	sep	okt	nov	Des
99,579 %	99,586 %	99,857 %	99,931 %	99,925 %	99,967 %	99,958 %	99,896 %	99,957 %	99,866 %	99,820 %	99,775 %

DSB har kontinuerlig aktiviteter for å øke robustheten i Nødnett. Gjennom deltakelse i det statlige prosjektet Forsterket ekom, utvides reservestrømmen og tilhørende transmisjon på enkelte Nødnett basestasjoner til 72 timer. Basestasjonene dekker kommunesentra og bidrar til lokal kommunikasjon ved langvarige utfall av strøm. Totalt er 42 av 2 086 basestasjoner i Nødnett tilkoblet aggregat i regi av prosjektet. 6 basestasjoner ble tilkoblet i 2022 i Innlandet fylke.

Nødnett er et viktig verktøy for en rekke nettselskaper, og er tatt i bruk som både driftsradio og kontrollsystem. DSB og aktører i kraftbransjen har samarbeidet om forsterkning av reservestrøm i Nødnett og har til sammen oppgradert 366 Nødnett basestasjoner fra 8 timer reservestrøm til 20 timer. Oppgraderingen kommer både nettselskapet selv og andre lokale nød- og beredskapsaktører til gode. På grunn av leveranseproblemer er 18 planlagte oppgraderinger for 2022 overført til 2023.

Transportable basestasjoner, utstyrt med satellitt bidrar til økt beredskap for Nødnett-brukerne. Det ble ved flere anledninger i 2022 kjørt ut transportable basestasjoner, både for å gjenopprette dekning ved utfall, samt i beredskap under øvelse Cold Response.

Nødnett har generelt god dekning. DSB systematiserer reelle dekningsutfordringer og er i stand til å prioritere og iverksette forbedringer. I 2022 er det satt i drift ny basestasjon i Ulsteinvik kommune, i hovedsak for å styrke dekningen på steder brannmannskap opplevde utfordringer. I tillegg er basestasjoner i Honningsvåg og på Sørøya i Troms og Finnmark fylke under oppføring. *Nødnett-dekning representerer en vesentlig styrking av beredskapen i norske tunneler.* Statens vegvesen, Nye Veier, samt fylkeskommunene bestiller jevnlig anlegg for Nødnett-dekning i vegtunneler. Ved utgangen av 2022 er det totalt 443 vegtunneler som har, eller skal få installert, Nødnett-dekning. Det bestilles også jevnlig anlegg for innendørsdekning i nye bygg, samt til jernbanetunneler.

Nødnett er avhengig av Telenor som transmisjonsleverandør. Den pågående avviklingen av Telenors kobbernett og innføring av ny teknologi innebærer at komponenter i Nødnetts infrastruktur må endres eller byttes ut for at signalene i Nødnett skal kunne sendes. Tilpasningen er et omfattende arbeid og DSB har i 2022 forberedt en effektiv og kontrollert overgang til ny nødvendig teknologi i deler av nettet. Arbeidet er planlagt utført i løpet av 2023 og 2024.

Det siste året har vært preget av et skjerpet trussel- og risikobilde. Styrking av sikkerheten i Nødnett er en prioritert oppgave. DSB har i 2022 etablert en ny teknisk løsning for deteksjon av digitale hendelser samtidig som sikkerhetstilstanden i Nødnett overvåkes fra et døgnkontinuerlig sikkerhetsoperasjonssenter. I tillegg er det inngått avtaler for styrket bistand fra resurser med spisskompetanse innenfor digital sikkerhet for håndtering av eventuelle digitale hendelser i Nødnett.

Dagens Nødnettkontrakt utløper i 2026. En ny løsning for nød- og beredskapskommunikasjon vil ikke være på plass innen den tid. En videreføring av dagens Nødnett i årene etter 2026 er mulig, men vil medføre betydelig økte kostnader og investeringer for å sikre nød- og beredskapsbrukerne en tilsvarende god tjeneste som de har med dagens Nødnett. Nødvendige oppgraderinger av gammel teknologi, infrastruktur og utstyr er ikke hensiktsmessig, lønnsomt eller nødvendigvis mulig. DSB har startet forhandlinger for å holde Nødnett oppe i årene etter 2026. Det er uansett viktig å etablere en ny løsning som skal sikre at samvirkegevinstene oppnådd ved felles Nødnett videreføres og videreutvikles.

Forberedelser for ny løsning for nød- og beredskapskommunikasjon – nytt nødnett

Den formelle forberedelsesprosessen for nytt nødnett startet med leveranse av konseptvalgutredning (KVU) i 2020. Konseptene har vært gjennom kvalitetssikring (KS1) og flere tilleggsutredninger, siste levert fra DSB til departementet i november 2022. Bytte av kommunikasjonsplattform fra dagens Nødnett til nødnett-tjenester basert på moderne mobilteknologi er en stor oppgave og vil involvere alle Nødnettbrukere.

Utvikling av løsninger for nød- og beredskapskommunikasjon baseres på internasjonale standarder og er avhengig av internasjonale kompetansemiljøer og leverandører. DSB samarbeider med andre statlige nødnett-operatører og har kontakt med leverandørindustri og ulike internasjonale organisasjoner innen feltet. Samordnet utvikling av standardiserte løsninger for oppdragskritisk kommunikasjon er viktig, og DSB tar del i dette arbeidet. Sentrale områder er grenseoverskridende kommunikasjon, standardisering av utkalling og regulatoriske og juridiske hensyn ved overgang til bredbåndsnødnett.

Mobilbasert befolkningsvarsling

Mobilbasert befolkningsvarsling gjør det mulig å sende ut et nasjonalt varsel til befolkningen ved akutte, alvorlige hendelser som berører hele eller store deler av befolkningen. DSB fikk i 2022 i oppdrag å etablere et nytt system for befolkningsvarsling basert på Cell Broadcast-teknologien. Arbeidet løses i tett samarbeid med POD som skal være bruker av systemet og Nkom som følger opp mobiltilbydernes implementering av Cell Broadcast i mobilnettene.

Leveransen er delt i to faser. DSB anskaffer maskinvare, programvare og tjenester, og etablerer en nasjonal løsning med grensesnitt mot hver av de tre mobiltilbyderne for å kunne sende ut Cell Broadcast-varsler.

Det er nå etablert et utløsersted hos politiet som kan varsle befolkningens mobiltelefoner ved behov. Store deler av løsningen ble satt i drift desember 2022, mens siste del av løsningen ble satt i drift i januar 2023 etter gjennomføring av en teknisk test. Informasjon til befolkningen er en viktig del av prosjektets leveranse. Det er etablert en nettside for informasjon om myndighetenes nye varslingsløsning, nødvarsel.no (nodvarsel.no, emergencyalert.no). En informasjonskampanje er planlagt vinteren 2023.

3.2.5

KJEMIKALIE- OG EKSPLOSIVSIKKERHET

Virksomhetsmål 5: Mer helhetlig forebygging og koordinert beredskap innenfor kjemikalie- og eksplosivområdet

DSB er nasjonal myndighet for farlig stoff, eksplosiver og farlig gods. *DSB har gjennom året bidratt til å opprettholde befolkningens sikkerhet gjennom arbeidet med å påse at den lovlige håndteringen av farlig stoff og eksplosiver skjer uten uhell, og ikke kommer ut av den lovlige håndteringskjeden og misbrukes til kriminelle handlinger.*

Tilsyn og oppfølging av uhell

I 2022 økte antall innrapporterte uhell med eksplosiver, farlig stoff og farlig gods med 5 % fra 2021. DSB jobber målrettet for at virksomheter skal følge kravene knyttet til innrapportering av hendelser, da dette vil styrke datagrunnlaget for å drive risikobasert, forebyggende arbeid. Årets felles tema for storulykkesilsyn har vært *Oppfølging av storulykker, ulykkeshendelser og tilløp til ulykkeshendelser.* Det er gjennomført totalt 73 tilsyn av storulykkemyndighetene som DSB koordinerer. Etterslepet av tilsyn som ble utsatt som følge av pandemien, er nå hentet inn. En tredjedel av virksomhetene fikk avvik relatert til hovedtemaet. DSB vil følge opp at avvikene lukkes og fortsatt ha fokus på oppfølging av uhell og ulykker i tilsynene.

DSB følger opp alvorlige hendelser gjennom tilsyn. I 2022 gjennomførte DSB to hendelsesbaserte tilsyn i virksomheter som håndterer farlig stoff. Hos én av virksomhetene ble det gitt avvik knyttet til kartlegging av risiko. Bakgrunnen for gjennomføring av tilsynet var en hendelse der barn kom i kontakt med salpetersyre. Hendelsesbasert tilsyn ble også gjennomført hos en virksomhet som opplevde flere

hendelser på kort tid. Virksomheten fikk blant annet avvik på grunn av mangler i beredskapsplanen og rutiner som sikrer rapportering av storulykker til DSB. Direktoratet følger opp lukking av disse avvikene. Lukking av avvik og dermed etterlevelse av regelverket forventes å styrke sikkerheten ved virksomhetene og redusere risiko for omgivelsene. I tillegg stanset DSB i 2022 fem sprengningsarbeider som følge av alvorlige uhell. Arbeidene tillates ikke startet opp igjen før virksomhetene har gjort forbedringer i internkontrollsystemet, slik at sikkerheten blir tilfredsstillende ivaretatt og liknende uhell forebygges.

DSB bruker læring av hendelser inn i forebyggende arbeid. Med bakgrunn i oppfølging etter en alvorlig hendelse hvor DSB politianmeldte en virksomhet for å ha feilklassifisert avfall (SAR/Returkraft hendelsen i 2021), samt funn fra DSBs beredskapsanalyse på CE-området (brann i avfallsanlegg med farlig avfall), vil DSB spesielt følge opp transportører av farlig avfall i 2023. Avhengig av funn fra tilsynene vil DSB vurdere videre oppfølging mot bransjen, regelverksutvikling, og behov for ytterligere tilsyn. DSB samarbeider med Arbeidstilsynet og Miljødirektoratet på dette området.

DSB legger til rette for brann- og redningsvesenets tilsynsaksjon med farlig stoff. Tema for 2022 var kuldeanlegg med ammoniakk, og totalt 84 tilsyn ble gjennomført. 57 av disse hadde avvik. Størst var andelen avvik relatert til beredskapsplikt (36 %). Som for 2021 utførte også brann- og redningsvesen tilsyn med oppbevaring av eksplosiver. 39 tilsyn ble gjennomført, og det ble funnet 73 avvik. Avvikene var i hovedsak relatert til mangler på gjerder og manglende dokumentasjon av ukentlige og årlig kontroll av lageret. DSB har oppfordret brannvesenene til å følge opp virksomhetene og lukking av avvikene, og med det øke sikkerheten for omgivelsene.

Beredskap var tema i de over 250 tilsynene utført av Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO). Mangelfull planlegging og gjennomføring av øvelser, samt opplæring de siste par årene står frem som resultatet etter pandemien og nedstengninger. Som etatsstyrer av NSO, støtter DSB videre oppfølging av temaet i 2023 for å styrke beredskapsnivået.

I samarbeid med øvrige storulykkemyndigheter er aldring og vedlikehold valgt som tema for tilsyn med storulykkevirksomheter i 2023.

Effektiv forvaltning og utøvelse av fagmyndighetsrollen

DSB har fattet en rekke vedtak for brukere og virksomheter, og hatt tett dialog med mange ulike bransjer som bidrar til å etablere et grunnleggende sikkerhetsnivå knyttet til håndtering av farlig stoff og transport av farlig gods.

I 2022 ble en ny digital løsning for behandling av søknader om tillatelser til erverv av eksplosiver tatt i bruk. Løsningen har bidratt til effektivisering og at søker får raskere svar, samtidig som sikkerhetsnivået har økt gjennom de kontrollfunksjonene som ligger i løsningen.

Det er avsagt to dommer i 2022 hvor det er ilagt hhv samfunnsstraff og fengselsstraff, og to saker hvor det er ilagt forelegg, hvor DSB har avgitt uttalelse om alvorligheten av brudd på eksplosivregelverket.

I 2022 var det streik i elektrokjemisk industri. Wacker Chemicals Norway AS, på Kyrksæterøra, kontaktet DSB på grunn av deres bekymring for stor eksplosjonsfare ved nedstenging av ovnen, som kunne være konsekvens som følge av streiken. Arbeidstakerorganisasjonen innvilget ikke dispensasjon, og DSB ble kontaktet for vurdering av liv og helse. Dispensasjon ble innvilget, og verdens største silisiumovn startet igjen.

For transport av farlig gods er det i perioden tredd i kraft to forskriftsendringer i selve landtransportforskriften. Den ene for å forenkle forholdene for utenlandske militære styrker som opererer i Norge, slik at de unngår å stadig måtte søke om dispensasjon i forbindelse med øvingsaktiviteter. Den andre for å bidra til å klargjøre kravene for utpeking av kontrollorgan som skal

godkjenne, kontrollere og prøve emballasje, tanker og bulkcontainere og regler for utøvelsen av rollen. I tillegg er den norske oversettelsen av det internasjonale regelverket for transport av farlig gods på veg (ADR) og jernbane (RID) utgitt, med gyldighet fra 1.januar 2023. Det er signert en multilateral avtale om klassifisering av apekopper i forbindelse med transport. Avtalen muliggjør transport av pasientprøver med apekoppvirus mellom landene.

Regelverket stiller krav til at virksomheter som håndterer farlig stoff inkluderer eksterne faktorer som naturfarer i sine risikovurderinger. I 2022 har DSB utarbeidet en veileder⁶ som skal hjelpe virksomhetene med dette arbeidet, som stadig aktualiseres gjennom endret klima og følgene av dette.

Energiomstillingen

DSB har en viktig rolle med å ivareta at energiomstillingen går for seg på en trygg måte. Både av hensyn til befolkningen, men også for å sikre en forvaltningsmessig effektiv gjennomføring med bakgrunn i de ambisiøse målsetningene regjeringen har satt for omstillingen som er beskrevet i Veikart for grønt industriløft. DSB skal blant annet bidra til omstillingen gjennom et treffsikkert regelverk og veiledning. Tilbakemelding fra de store aktørene i bransjen tyder på at dette er på plass for større satsningsområder slik som hydrogen. DSB har derfor primært jobbet med å gjøre eksisterende regelverk kjent for nye, relevante aktører.

DSB erfarer at storsatsningene begynner å materialisere seg. I 2022 gav DSB samtykke til blant annet Norled AS for bunkring av verdens første ferge på flytende hydrogen, MF Hydra, og til bygging av anlegg for håndtering av CO2 fra sementfabrikken på Norcem Brevik (del av Langskip).

DSB er fagmyndighet med innsigelsesrett i arealplansaker og bistår statsforvalter og kommuner med å ivareta samfunnsikkerheten i disse prosessene. DSB har blitt involvert i en rekke saker gjennom statsforvalter og kommuner, som gir uttrykk for et økende behov for veiledning av DSB som fagmyndighet. Ved etablering av ny industri, har utnyttelse av eksisterende infrastruktur og areal regulert for industriformål en rekke fordeler. Samtidig observerer DSB at dette kan medføre økt risiko og konsekvens ved en eventuell ulykke. DSB har hatt fokus på konsekvensene ved fortetning av industri, og risikoreduserende tiltak gjennom samordning av virksomheter og samarbeid med de lokale brann- og redningsvesen for å sikre tilfredsstillende kompetanse og beredskap.

Energiomstillingen vil kreve økt kunnskap og endring i håndtering av hendelser for nødetatene. Et prosjekt bredt sammensatt med representanter fra hver av nødetatene, nødmeldesentralene og CBRNE-senteret, samt tilhørende direktorater, har utarbeidet en CBRNE-prosedyre for nødetatene og nødmeldetjenesten. Prosedyren er et viktig bidrag til å gjøre nødetatene bedre i stand til å håndtere hendelser.

Omtale av regelverksutvikling innenfor kjemikalie- og eksplosivsikkerhetsområdet finnes under kap. 3.2.13.

3.2.6

ELSIKKERHET

DSB er nasjonal elsikkerhetsmyndighet gjennom forvaltning av lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven). Loven dekker alle elektriske anlegg og alt elektrisk utstyr med unntak av EKOM-anlegg og –utstyr. *DSB har gjennom året bidratt til at produksjon og overføring av*

⁶ https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterieill/veiledere/veileder_om_vurdering_av_naturfarer_som_kan_gi_risiko_for_kjemikalieulykke_r_natech.pdf

elektrisitet, samt bruk av elektriske anlegg og utstyr, ikke innebærer unødig fare for liv, helse og materielle verdier.

Utredning av elsikkerhetsområdet

I samarbeid med Olje- og energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet etablerte JD våren 2021 en arbeidsgruppe for å utrede og utarbeide en anbefaling for en fremtidig helhetlig og kostnadseffektiv forvaltning av elsikkerhetsområdet. Rapporten ble levert i februar 2022, og identifiserte flere områder hvor det er behov for å vurdere endringer innenfor dagens modell. Flere myndigheter har ansvar for oppfølging av elsikkerhet. Utredningen viser at omfanget av potensielle endringsbehov er stort. Innenfor utredningens rammebetingelser, var det ikke mulig å finne konkrete løsninger for endringsbehovene. Rapporten identifiserer flere områder som må utredes videre før man kan foreslå konkrete løsninger. Blant disse er innretning for bruk av gebyrer og avgifter knyttet til elsikkerhetsområdet, organisering og finansiering av DLE, ansvar for elektriske produkter med radio/wifi-enhet (Radioutstyrsdirektivet 2014/53/EU), og ansvar for maritim elsikkerhet.

Avhengigheten av strøm er sterkt økende i samfunnet. For elsikkerhetsområdet i DSB innebærer dette at myndighetsrollen blir mer kompleks og det oppstår grenseflater mot ulike myndigheter som har tilgrensende regelverk.

Det Lokale El-tilsyn

Nettselskaper er med hjemmel i el-tilsynsloven pålagt å føre tilsyn med elektriske anlegg innenfor sitt forsyningsområde. Det lokale elektrisitetstilsyn (DLE) ved nettselskapet er derfor en del av det offentlige tilsynsapparatet for elsikkerhet, og utøver tilsyn under DSBs kontroll. DLE fører tilsyn med elektriske lavspenningsanlegg i boliger og virksomheter, i tillegg til el-virksomheter. I 2022 gjennomførte DLE 165.000 tilsyn, hvorav 136.000 var anleggstilsyn og 12.000 var tilsyn med nyanlegg. DLE reviderte 980 el-virksomheter. *DLE sitt tilsyn er avgjørende for å bidra til at antall branner reduseres og at det ikke skjer ulykker med elektrisk årsak. Deres arbeid bidrar også i stor grad til at virksomhetene som prosjekterer og installerer elektriske anlegg hos bedrifter og privatpersoner, har riktig kompetanse, og har rutiner som bidrar til trygge elektriske anlegg.* DLE har utstrakt informasjonsarbeid mot skoler og installasjonsbransjen, og gir også mye informasjon når de gjennomfører tilsyn hos privatpersoner og næringsaktører.

Melding om el-ulykker

Meldinger av el-ulykker gir oversikt over utvikling på området, og danner grunnlag for regelverksutvikling, tilsynsplanlegging, informasjon til ulike bransjer og befolkningen. Analyse av el-ulykker gir et grunnlag for bedre forståelse av årsaker til, og forebygging av el-ulykker. For å bedre informasjon om innmelding av el-ulykker gjennomførte DSB i 2022 et eget prosjekt i samarbeid med bl.a. bransjeorganisasjoner. Prosjektet har utarbeidet og formidlet informasjon om hvorfor el-ulykker skal meldes, når, av hvem, hva som skal meldes og hvordan. I 2022 ble det meldt inn 636 hendelser, hvorav 141 var innmeldinger med skadeomfang. Tallet har vært stigende, men økningen skyldes sannsynligvis bedre informasjon om når og hvordan man skal melde. Av skadede som jobber innen elektrobransjene, var 24 % lærlinger. De siste årene har mellom 25-30 % av skadene vært knyttet til lærlinger. Dette er meget høyt gitt at lærlinger utgjør et lite antall av alle som arbeider innen ulike elektrobransjer. For å bidra til at dette tallet går ned planlegger DSB oppfølging mot fylkeskommunene. Dette skal bedre kompetansen hos lærere om elsikkerhet, slik at de som tar yrkesfaglig utdanning er bedre forberedt når de skal ut i lærebedrifter.

Landbasert sektor

DSB regulerer elsikkerhet i ulike landbaserte sektorer gjennom flere forskrifter. Arbeidet med elsikkerhet overfor disse sektorene skjer gjennom tilsyn, veiledning og informasjon. Det er tett samarbeid med flere bransjeforeninger for å få en effektiv dialog omkring de tema som virksomhetene har behov for å avklare, og for å få informasjon om utviklingen i sektorene. Tilsynene innen landbasert sektor skjer primært mot større nettselskaper. Nettselskapene har en stor og omfattende elektrisk

infrastruktur. Tilsyn med disse selskapene bidrar i tillegg til å holde elsikkerheten på et høyt nivå, også til at forsyningssikkerheten i det norske kraftsystemet ivaretas.

Maritim sektor

DSB har ansvar for maritim elsikkerhet gjennom forskrift for maritime elektriske anlegg (FME). Direktoratet gjennomfører etter avtale med Sjøfartsdirektoratet kontroll med fartøy som bygges i utlandet. Kontrollene skal bidra til å avdekke om det elektriske anlegget er i tråd med det norske og internasjonale regelverk, og hindre behov for større ombygginger av det elektriske anlegget etter at fartøyet kommer til Norge og registreres i Norsk internasjonalt Skipsregister (NIS). DSB gjennomfører også tilsyn i forbindelse med fornyelse av seilingssertifikater. Sertifikatet utstedes av Sjøfartsdirektoratet, men krever at DSB har utført tilsyn med det elektriske anlegget om bord. For fartøy mellom 8 og 15 meter godkjenner DSB såkalte aksepterte foretak. Disse gjennomfører kontroll med mindre fartøy etter avtale med DSB. I 2022 er det gjennomført ca. 300 tilsyn med nybygg og fartøy under norsk flagg.

Saksbehandling og forvaltningsoppgaver

DSB mottar årlig et betydelig antall henvendelser fra privatpersoner og virksomheter knyttet til spørsmål om elsikkerhet. Henvendelsene gjelder i stor grad hvordan ulike forskrifter og veiledninger skal forstås. DSB bruker betydelige ressurser på å besvare disse henvendelsene, og bidrar slik til nødvendig kunnskap om elsikkerhet i samfunnet. Virksomheter kan også hente informasjon om elsikkerhet på *dsb.no*, mens privatpersoner vil finne informasjon om elsikkerhet på *sikkerhverdag.no*. DSB har ansvar for å godkjenne personer fra utlandet med elektrofagutdanning, som ønsker å utøve yrket i Norge. Det dreier seg om ca. 20 ulike kategorier elektroyrker, i tillegg til rollen som faglig ansvarlig. DSB mottar årlig rundt 2.500 søknader. Det er for tiden gratis å søke og få behandlet sin søknad, men det pågår arbeid med å vurdere om det skal innføres et gebyr for å søke om godkjenning av utdanning/erfaring. Det er stort behov for elektrofagfolk innen ulike sektorer, og godkjenningsordningen er svært viktig for å sikre at de utenlandske elektrofagarbeiderne som skal jobbe i Norge har nødvendige kvalifikasjoner.

Norsk elektroteknisk komite (NEK)

DSB følger opp arbeid med norske og internasjonale standarder innen elsikkerhetsområdet, gjennom deltakelse i styret i Norsk elektroteknisk komite (NEK). DSB deltar også i mange av de komiteene som NEK har etablert for å utvikle og revidere standarder. DSB lager hvert år et tildelingsbrev til NEK, som angir hvilke områder som NEK skal prioritere. Dette gjelder primært hvilke standarder NEK skal ha fokus på. I 2022 fikk NEK et offentlig tilskudd på 4,74 mill. kr., som skal bidra til å finansiere en del av det arbeidet som NEK utfører.

Videre omtale av regelverksutvikling innenfor el-sikkerhetsområdet finnes under kap. 3.2.13.

3.2.7

PRODUKTSIKKERHET

DSB har, som fag-, tilsyns- og forvaltningsmyndighet, bidratt til at produkter og forbrukertjenester skal være sikre og ikke medføre noen helseskade for befolkningen.

Internasjonalt meldesystem for farlige produkter: Safety Gate RAPEX

DSB er nasjonalt Safety Gate RAPEX-kontaktpunkt, på vegne av 12 norske myndigheter med ansvar for produktsikkerhet, inkludert Tolletaten. I 2022 ble nettverket revitalisert, og det ble notifisert 44 produkter, hvilket er "all time high" for farlige produkter tilbakekalt fra det norske markedet. Kategoriene med størst aktivitet var elektriske produkter, leketøy og næringsmiddelimitasjoner, hvor tilbakekall har bidratt til å fjerne farlige produkter hvorav mange var rettet mot barn.

Nasjonal løsning for farlige produkter (NLFP)

NLFP er en web-løsning utviklet for å gi kvalitetssikret informasjon om farlige produkter til forbrukere. Det er ni norske produktmyndigheter som publiserer farlige produkter på nettstedet [farligeprodukter.no](https://www.farligeprodukter.no). Nærmere 90 farlige produkter ble publisert i 2022. *Totalt er det publisert nærmere 600 produkter, og nettstedet blir stadig mer besøkt av forbrukerne, med 42100 unike brukere siste år. For hver alvorlig hendelse/ulykke som forhindres ved at forbrukeren agerer på informasjonen som er publisert, gir det en besparelse av samfunnskostnader på over 1 mill. kr. (jfr. rapport fra Oslo Economics 2018).*

Markedstilsyn av elektrisk utstyr

Fem årsverk fordelt på seks lokale el-tilsyn (DLE) utfører på vegne av DSB både stikkprøvekontroll og tilsyn med importører av produkter. Ut ifra de 550 markedskontrollene som ble utført av DLE i 2022 var de viktigste funnene en økning av feil i dokumentasjon, nettbutikker som ikke overholder opplysningsplikten for installasjonsmaterieell, og utfordringer med butikker som normalt omsetter andre produkter enn elektriske. Med utgangspunkt i risikovurderinger videreføres tilsyn på LED baserte elektriske produkter, pluggbare strømspareprodukter og internettbutikker fra utlandet i 2023.

Det ble i 2022 gjennomført 60 tilsyn blant importører og produsenter av elektriske produkter etter internkontrollforskriften. I 62 % av tilsynene rapporteres det avvik. Dette er en liten nedgang fra perioden 2014-21 (74 %). Avvikene er innenfor rutiner for både tilbakekalling av farlige produkter og mottakskontroll og reklamasjon på elektriske produkter samt systematisk overvåking av internkontrollen. Basert på resultater fra tilsynene og risikobildet knyttet mot det grønne skiftet er det for 2023 valgt følgende fokus områder: produsenter av batteribanker (for eksempel bolig formål), el-sparkeykkel, importører av solcelle-systemer, og større importører av elektrisk utstyr.

Markedstilsyn av produkter, felles EU finansiert prosjekt (CASP)

Reflekser og sykkelhjelmer

Prosjektets ønskede effekt var å sikre at produkter på markedet oppfyller gjeldende sikkerhetskrav. Resultatene viser at reflekser har vesentlig flere avvik enn sykkelhjelmer. Over 60 % av refleksene i prosjektet oppfylte ikke relevante krav, og hovedfunnet er at produsenter, importører og distributører mangler kunnskap om kravene til reflekser. *Trygg Trafikk, TV2 og DSB publiserte resultatene av kampanjen, hvor effekten var at forbrukerne fikk konkrete råd om hva som er en god refleks, samt at importører trakk produkter fra markedet.*

Elektriske leketøy

Et eget prosjekt har i 2022 samlet inn og testet blant annet «ride-on toys». De viktigste funnene var at de elektriske/mekaniske testene ga en feilrate på 8 %, mens feilraten på merking, advarsler og instruksjoner var på over 50 %. Et av produktene som ble testet var ClassyWalk Mini, en elsparkesykkel for barn. Sykkelen oppfylte ikke kravene i leketøysforskriften. Produktet fikk innførsels- og omsetningsforbud, samt krav om offentliggjøring av advarselsinformasjon. Per januar 2023 er produktene fjernet fra nettsidene.

Sikkerhet i forbrukertjenester

Sikkerhet i forbrukertjenester er et område som er i stadig vekst grunnet økende ønske om opplevelser og aktiviteter i organisert form. Stadig nye tilbydere av ulike tjenester etableres, mer eller mindre profesjonelle. Ofte tilbys mange ulike forbrukertjenester, f.eks. både rafting, brevandring, klatring, toppturer, båtutleie mv. Det stilles følgelig store krav til virksomhetene når det gjelder å etablere gode internkontrollrutiner slik at alvorlige hendelser kan forhindres. Utstrakt myndighets- og bransjesamarbeid er viktig for å få oversikt og tilegne seg kunnskap og erfaringer.

DSB har i 2022 gitt bistand til politiet i en rekke politisaker som omhandler hendelse med alvorlig personskade eller død. Et eksempel er Hemsedal skisenter som i 2022 ble dømt for grov uaktsomhet

etter en dødsulykke i 2019. Selskapet må betale 5,4 millioner kroner i bot og erstatning. DSB gav i saken sin sakkyndige uttalelse og stilte som vitne i rettssaken. Saken er anket.

På området sikkerhet ved forbrukertjenester er DSB inne i prosessene som gjelder forslag til ny forskrift om sikkerhet i felt mv. på Svalbard (feltsikkerhetsforskriften). I forskriftsutkastet § 21 er blant annet DSB lagt inn som tilsynsmyndigheter etter § 5.

Risikobasert tilsynsaksjon - aktivitetsparker (lekeland og trampolineparker).

DSB har i 2022 gjennomført totalt 10 tilsyn i ulike aktivitetsparker. Tilsynene viser at besøkte virksomheter forbedrer og videreutvikler egne interne rutiner, slik at aktiviteter kan gjennomføres på en sikker måte. Det vil i etterkant av tilsynsaksjonen bli gjennomført ulike informasjonstiltak om sikker drift.

Håndtering av medisinsk utstyr

DSB har tilsynsansvar for brukere av elektromedisinsk utstyr. Det undersøkes om helseforetakene gjennom sitt HMS-arbeid følger kravene til internkontrollrutiner, og om foretaket har et system som sørger for at elektromedisinsk utstyr og den elektriske installasjonen forvaltes på en sikker måte. For 2022 ble det gjennomført 3 tilsyn med helseforetak. De som skal reparere elektromedisinsk utstyr, skal ha samtykke fra DSB. Søkerne må dokumentere formell kompetanse og praksis. DSB mottok 41 søknader om dette i 2022, og 37 ble godkjent. Det pågår en prosess om overføring av området fra JD til HOD.

Nasjonal samordning av markedstilsyn

Forordning (EU) 2019/1020 forutsetter at hver nasjon utpeker et nasjonalt kontaktpunkt for markedstilsyn. Formålet er å samordne markedstilsynsaktivitetene i Norge slik at tilsyn med produkter innenfor harmonisert vareregelverk blir styrket, for å sikre at kun varer som oppfyller gjeldende regelverk omsettes i det indre markedet. I Norge vil det være 16 etater som skal samordnes, og som en del av samordningen skal det utarbeides en helhetlig strategi for markedstilsyn basert på de ulike sektorens strategi. I løpet av 2023 vil arbeidet mot de andre etatene igangsettes, samt overtagelse av det felleseuropeiske meldesystemet ICSMS fra Justervesenet som i dag har dette ansvaret.

3.2.8

SAMARBEID MELLOM TILSYNSMYNDIGHETENE (HMS ETATENE)

De ni tilsynsmyndighetenes samarbeid om tilsyn bygger på kongelig resolusjon av 17.9.2004. Arbeidstilsynet er koordinerende etat. Formålet med samarbeidet er at HMS-tilsynet med landbaserte virksomheter skal behandles på en helhetlig måte, og oppleves som et koordinert og mest mulig samordnet og effektivt tilsyn fra myndighetens side. Fokus de siste årene har vært:

- Utvikling av tjenesten Tilda som forvaltes av Brønnøysundregistrene
- Prosjekt for felles tilsynsopplæring med e-læring og samlinger

DSB delte tilsynsdata gjennom Felles tilsynsdatabase (FTD), men FTD ble lagt ned i juni 2022. Pr i dag er data fra vårt fagsystem "SamBas Saksbehandler" ikke tilrettelagt for deling. Det krever arbeid teknologisk, samtidig som datakvaliteten i SamBas ikke er god nok og vil kreve en stor oppryddingsjobb. Dette begrenser muligheten til å analysere flere data for å planlegge risikobasert tilsyn, samtidig som andre myndigheter ikke kan nyttiggjøre seg våre tilsynsdata. Nedlegging av FTD har også konsekvenser for arbeidet med storulykkekoordinering som blir mer manuelt. DSB, brann og redningsvesenet og DLE sin deltakelse i Tilda er etterspurt av andre tilsynsmyndigheter.

Konseptutredning 2022 for utvikling av et "Fremtidig forvaltningssystem i DSB" peker på konsept for ny saksbehandlerløsning som kan bidra til bedre analyser og mer effektive arbeidsprosesser internt, samt mulighet for å dele og motta data fra andre (Tilda). Det vil sikre bedre samordning og mer effektive tilsyn.

DSB har deltatt i prosjektet Felles tilsynsopplæring som startet i 2022 der tre e-læringsmoduler for tilsynsrollen, kontrollmetodikk og kommunikasjon i tilsynsrollen er planlagt ferdigstilt i 2023. Potensialet for samarbeid om felles opplæring er stort.

3.2.9

INTERNASJONALT SAMARBEID OG BEREDSKAP

Virksomhetsmål 6: DSBs internasjonale samarbeid bidrar til bedret samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid i Norge

2022 har vært et svært travelt år med betydelig internasjonalt arbeid i DSB, både som følge av økt aktivitet etter covid-19 og på grunn av Russlands krigføring mot Ukraina. Sistnevnte har medført en betydelig arbeidsinnsats både mht. bistandsanmodninger og videreutvikling av EUs ordning for sivil beredskap (UCPM).

Forvaltning av EUs ordning for sivil beredskap (UCPM)

Gjennom vår forvaltning av EUs ordning for sivil beredskap (UCPM) bidrar DSB til å styrke både nasjonal, nordisk og europeisk beredskap. Som fullverdig medlem av UCPM har Norge mulighet til å be om assistanse ved hendelser som overstiger vår egen håndteringsevne. UCPM utgjør i så måte et felles sikkerhetsnett for Europa, og har særlig vist sin styrke de siste årene; først under covid-19, der UCPM bidro til å samordne medlemslandenes håndtering, utveksling av kunnskap, deling av ressurser med mer; og nå i forbindelse med Russlands krigføring mot Ukraina der europeisk bistand til Ukraina kanaliseres gjennom UCPM.

Som forvalter av UCPM arbeider DSB for at Norge skal få mest mulig ut av sin deltakelse, i tillegg til den verdien det har at vi deltar i styrkingen av felles europeisk beredskap. *DSB arbeider aktivt for at ulike norske aktører skal kunne bruke UCPM til å styrke egen beredskap.* Dette har blant annet resultert i at Norges første rescEU-kapasitet ble operativ i mars, i tett samarbeid mellom DSB og Helsedirektoratet. Kapasiteten er et ambulansefly for transport av høyrisiko smittepasienter og inngår i den ordinære luftambulansetjenesten i Norge. Flyets første utenlandsoppdrag var en pasienttransport fra Ukraina og flyet har gjennomført flere tilsvarende oppdrag.

Russlands krig mot Ukraina og den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen for landene i Norden har synliggjort behovet for et enda tettere nordisk samarbeid innen samfunnssikkerhet. Svensk og finsk NATO-medlemskap muliggjør sterkere felles nordisk samarbeid, både i rammen av EU og NATO. Selv om ikke Island og Norge er EU-medlemmer, deltar begge i UCPM. Gjennom forvaltningen av UCPM og Haga-arbeidet har DSB et tett samarbeid med de andre nordiske landene om samfunnssikkerhet og beredskap, både innenfor EU og NATO.

Det utstrakte internasjonale samarbeidet bidrar til styrket felles beredskap i Europa. Den samlede responsen gjennom UCPM har vært med på å bygge ordningen sterkere og øke medlemslandenes forståelse for potensialet i ordningen. Dette er læring som DSB vil videreføre i håndtering av andre typer hendelser fremover, for eksempel felleseuropeisk innsats for å bygge bedre beredskap og mer tilgjengelige kapasiteter i Europa til å håndtere konsekvenser av klimaendringene.

Den humanitære responsen på Russlands krig mot Ukraina utgjør den absolutt største UCPM-operasjonen noensinne. Samordningen av Norges humanitære bidrag til Ukraina gjennom UCPM har gjennom hele 2022 vært en av de høyest prioriterte oppgavene til DSB.

EU tok tidlig grep for å kanalisere bistanden gjennom UCPM. I 2022 er det gjort et stort arbeid i EUs krisehåndteringssenter ERCC for å samkjøre ulike initiativer. Norge ved UD valgte EUs ordning for sivil beredskap som en hovedkanal for humanitær bistand til Ukraina. Dette er blant annet fordi EUs krisehåndteringssenter var tidlig ute med å opprette et stabilt logistikkapparat for bistand til Ukraina, i samarbeid med omkringliggende naboland.

Gjennom hele 2022 har Norge vært en aktiv bidragsyter i den humanitære responsen til Ukraina gjennom UCPM. Særlig gjelder dette gjennom den norske avtalen for medisinsk evakuering, som har bidratt til evakuering av syke og sårende ukrainske soldater og sivile og transportert dem til behandling ved sykehus både i Norge og andre europeiske land. Siden 11. august 2022 har Norge bidratt med gjennomsnittlig to ukentlige flyvninger for å transportere ukrainske pasienter til land som deltar i UCPM. Transportavtalen er forlenget til 30. april 2023. Per i dag er det kun Norge som tilbyr en slik ressurs. Oversikten nedenfor viser nøkkeltall pr. 5. januar 2023.

Tabell 8: Nøkkeltall - transport av ukrainske pasienter via UCPM

Type	Antall
Pasienter transportert til Norge	146
Pårørende transportert til Norge	89
Pasienter transportert til andre land enn Norge	472
Pårørende transportert til andre land enn Norge (dvs Danmark, Tyskland, Finland, Belgia, Nederland og Frankrike).	130

I tillegg har Norge sendt store mengder materiell til Ukraina og naboland. Norge har blant annet donert store mengder helsemateriell; vaksiner, medisiner og medisinsk utstyr, ambulanser og ambulansibusser, CBRN-beskyttelsesutstyr, elektrisk materiell, aggregat og trafostasjoner, bromateriell til reparasjon av veiinfrastruktur, forlegningsutstyr som senger, soveposer, klær, førstehjelpsutstyr og hygieneartikler m.m. Norge har også bidratt med norske eksperter til innsatsteam i Polen og til EUs krisehåndteringssenter ERCC.

Den humanitære responsen til Ukraina gjennom UCPM fra Norge har synliggjort et behov for større grad av koordinering og samordning av relevant bistand. Videre ser DSB også behov for større grad av myndighetskontakt og samarbeid med private aktører som kan tilby etterspurt materiell. Dette vil DSB følge opp fremover.

Selv om det er responsen på Russlands invasjon av Ukraina som har krevd mest resurser i 2022, har også konsekvenser av klimaendringene preget året internasjonalt. Hetebølger, tørke og enorme skogbranner i Europa, og enorme nedbørmengder og oversvømmelser i Pakistan er eksempler på klimarelaterte hendelser som har vært håndtert gjennom felleseuropeisk respons.

Kapasitetsutvikling og annen aktivitet under UCPM

Skogbrann er et viktig samarbeidsområde under UCPM, og DSB arbeider for å styrke Norges samlede beredskaps- og håndteringsevne. Derfor sendte DSB i august 2022 to skogbrannteam til Hellas. Dette var en pre-deployering av mannskaper fra flere land, finansiert av EUs "Exchange of Experts"-program under UCPM. Mannskapene har stått i beredskap og bidratt i håndtering av skogbranner i Hellas, sammen med kolleger fra Hellas og andre land. Det er første gang det er gjennomført en slik predeployering gjennom UCPM. DSB arbeider for å få til en tilsvarende predeployering til Portugal i 2023. Dette avhenger av finansiering fra UCPM.

DSB har bistått Kystverket i forbindelse med søknad om å etablere en kapasitet for redningsinnsats til sjøs (RITS/MIRG) under EU Civil Protection Pool, hvor vi avventer et endelig svar. En slik kapasitet vil styrke vår egen evne til å håndtere store hendelser til sjøs og være spesialisert for å håndtere kjemikalier.

UCPM bidrar også til å styrke medlemmenes beredskap og håndteringsevne gjennom kurs og øvelser. DSB har i 2022 deltatt i et konsortium som har fått innvilget søknad om å arrangere treningskurs under UCPM (Lot2), samt et konsortium for planlegging og gjennomføring av en nasjonal øvelse med internasjonalt bidrag i Nepal (PIX).

Videre deltar DSB i ulike task team for utvikling av rescEU-kapasiteter innen shelter, CBRN, energi og helse, samt følger med på utviklingen av samarbeidet mellom DG ECHO og HERA innen helseberedskap. På disse områdene er det et tett nordisk samarbeid.

I september besøkte direktørgruppen i DSB Brussel, bl.a. med besøk til DG ECHO, EU, NATO og Norges delegasjoner. DSBs direktør deltar fast i generaldirektørmøter, og vi møter også i Civil Protection Committee.

DSBs internasjonale kapasiteter som forvaltes av Sivilforsvaret

NOR-EMT

DSB har i samarbeid med Helsedirektoratet (Hdir) jobbet med implementering av forbedringspunkter på bakgrunn av internevalueringen av NOR EMT. DSB har høsten 2022 igangsatt rekruttering av nytt personell for å styrke kapasiteten. Rekrutteringen inkluderer i første omgang personell til funksjoner i teamledelsen og sikkerhetspersonell. Hdir har i samarbeid med DSB startet dialogen med helseforetakene for rekruttering av nytt helsepersonell.

NOR EMT ble besluttet videreført fra pilot til permanent kapasitet gjennom behandling av statsbudsjettet i november, og DSB vil i samarbeid med Hdir og de regionale helseforetakene bidra til nødvendig oppfølging og justering av konseptet med hensyn til overføring som permanent ordning. NOR EMT personell uten infrastruktur har vært klar for utsendelse siden april/mai 2022. Personellet har ikke vært ute på eget EMT oppdrag i denne perioden, men har i forbindelse med krigen i Ukraina bidratt i ulike oppdrag for EU og WHO med sin medisinske ekspertise, fortrinnsvis i Polen for EUCPT, medisinsk hub og medevac.

Internasjonale oppdrag

Som del av den EU-ledede støtten til Ukraina har DSB gjennom Sivilforsvaret stått for utsendelse av seks eksperter (tre EU-eksperter og tre EMT-eksperter) til en medisinsk hub i Polen i perioden april til oktober 2022, samt én ekspert til WHO (Emergency Medical Team Coordination Cell) i juni, også det i Polen, formidlet via EU. I tillegg var NOR EMT-poolen i standby fra april til juni i tilfelle et regulært EMT-oppdrag, som ikke ble aktuelt. Bidraget var en vesentlig støtte til etableringen av den medisinske huben og koordinering av arbeidet ovenfor deltakende organisasjoner og myndigheter. EU-eksperterne har også bistått med ulike kurs- og opplæringstiltak.

Gjennom Sivilforsvaret har DSB bidratt med utstyr og materiell til Ukraina og berørte naboland, som Moldova og Slovakia, og bistått ved utsendelse av andre etaters materiell.

I august/september deltok to eksperter fra Norwegian UNDAC Support (NUS) i et treukers UNDAC-oppdrag (krisevurderingsoppdrag) til Gambia etter store flommer i landet, et oppdrag som kom fra FNs kontor for humanitære saker (OCHA) via International Humanitarian Partnership (IHP). Hensikten var å bistå FN med IKT-ressurser og kontor/administrasjonsstøtte ved hovedbase og i felt under oppdraget i Gambia. Innsatsen var et bidrag til styrking av den internasjonale koordineringen av hjelpeinnsatsen, og

bidro også til kompetanseheving av gambiske krisehåndteringsmyndigheter slik at de er bedre i stand til å håndtere fremtidige hendelser.

I oktober/november 2022 deltok fire personer fra Norwegian Support Team (NST) i et månedslangt felles nordisk oppdrag til Pakistan for å drive vannrens etter store flommer i landet. Ca. 3 millioner liter vann ble rensset under oppdraget, et viktig bidrag til hjelpearbeidet til den rammede lokalbefolkningen.

Internasjonalt samarbeid, kurs og øvelser

Som del av ansvaret som DSB har for forvaltningen av eksperter til EU og FN, har 26 personer deltatt på ulike kurs innen EUs krise- og beredskapshåndtering, samt FN- kurs. DSB har også høsten 2022 gjennomført kompetansesamlinger og obligatoriske kurs innen emosjonell førstehjelp (EFOK) og sikkerhet for medlemmer av alle kapasitetene.

Sivilt beredskapsarbeid i NATO

DSB understøtter JD i oppfølgingen av sivilt beredskapsarbeid i NATO. Arbeidet har blitt betydelig aktualisert som følge av Russlands krigføring mot Ukraina. Med mulig svensk og finsk NATO-medlemskap er det betydelig etterspørsel etter våre erfaringer fra dette arbeidet, og DSB har blant annet bidratt med erfarings- og kunnskapsdeling i det svensk-finske bilaterale Hanaholmen-initiativet. DSB har også tatt initiativ til en nordisk NATO-workshop med sikte på kompetanseheving og erfaringsdeling.

Nordisk samarbeid

I 2022 ble det vedtatt nye Haga utviklingsmål: Tiltak/oppfølging etter større hendelser, vertsnasjonsstøtte (host nation support) og klimaendringer. En revidert rapport om host nation support i Norden er publisert av MSB, og DSB deltok i utarbeidelsen av denne. Utviklingsmålene følges opp av embetsmannsgruppen (representanter fra departementene) i samarbeid med samfunnssikkerhetsmyndighetene i de nordiske landene.

I tillegg til Haga utviklingsmålene er det et omfattende nordisk samarbeid på flere områder. I 2020 ble det utviklet et felles nordisk veikart for rescEU under EUs ordning for sivil beredskap (UCPM) som ligger til grunn for et tett samarbeid om utvikling av nye kapasiteter.

Som følge av Sverige og Finlands NATO-søknader, er det gjennomført flere møter om NATO der DSB deler kompetanse med søkerlandene.

Norges formannskap i Østersjørådet

I 2021-2022 hadde Norge formannskapet i Østersjørådet. DSB ledet i den forbindelse "Civil Protection Network" og gjennomførte i 2022 både et fagseminar, det årlige "Baltic Excellence Programme" (BEP) og et generaldirektørmøte.

I forbindelse med at Russland ble suspendert fra Østersjørådet, og senere meldte seg ut, var DSB i tett kontakt med UD om fremtiden til Østersjørådet. Til tross for at et viktig medlemsland forsvant, var det bred enighet om betydningen av fortsatt samarbeid. På generaldirektørmøtet ble det vedtatt en ny strategi for Civil Protection Network ("Joint Position") og undertegnet en felles erklæring om videre samarbeid som bygget videre på ministererklæringen som ble undertegnet i Kristiansand.

EØS-midlene

Inneværende programperiode for EØS-midlene nærmer seg avslutning (2024) og det meste av aktiviteter er nå i en implementeringsfase. DSB vil særlig trekke fram samarbeidet i Polen og Romania, der vi bistår i hhv. et CBRN-prosjekt og et prosjekt på søk og redning, i tillegg til at vi er programpartnere i begge land. I begge prosjektene deltar norske fagmiljøer, slik at prosjektene også bidrar til å styrke vår egen kapasitet og håndteringsevne. I samarbeid med polske myndigheter forbereder DSB en internasjonal konferanse i Krakow våren 2023. Hensikten er blant annet å

promotere programområdet “Disaster Prevention and Preparedness” overfor mottakerlandene fram mot neste programperiode som starter i 2024.

FNs industriulykkekonsensjon

DSB leder FNs konsensjon for grenseoverskridende konsekvenser av industriulykker, og var i 2022 vertskap for “Conference of the Parties” i samarbeid med Norges ambassade i Genève. En viktig milepæl ved årets møte var å gratulere Ukraina som det 42. landet som har sluttet seg til konsensjonen. I tillegg til den kritiske infrastrukturen er også industrien i Ukraina utsatt for angrep fra Russland. Partsmøtet for konsensjonen holdes hvert annet år, og en viktig sak på møtet var å vedta arbeidsprogrammet for kommende toårsperiode.

Det vises også til omtale av internasjonalt samarbeid under kapitlene om Brann- og redningsområdet og Nød- og beredskapskommunikasjon.

3.2.10

TOTALFORSVARET – SIVIL SIDE

Virksomhetsmål 7: Et totalforsvar tilpasset det sikkerhetspolitiske bildet med relevante sivile beskyttelsestiltak og økt robusthet i kritiske samfunnsfunksjoner

Totalforsvarskonseptet har ligget til grunn for håndteringen av covid-19-pandemien og konsekvensene av Russlands krig mot Ukraina. *Totalforsvarskonseptet har vist seg å være et fleksibelt instrument for god utnyttelse av samfunnets samlede ressurser og for å kunne ivareta den nødvendige samordning som må til for at aktørene skal kunne samarbeide godt og effektivt.* En gjennomgang av erfaringer og evalueringer etter de siste årenes sivil-militære øvelser har avdekket at det er de samme ordninger og nasjonale krisehåndteringselementer som benyttes i en sivil krise som ved en sikkerhetspolitisk krise. Konseptet har vært, og er, svært nyttig i forbindelse med håndteringen av covid-19-hendelsen, og har synliggjort avhengigheten mellom sivil og militær side. Dette så vi også gjennom Gjerdrum-hendelsen.

Den spente sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa synliggjør behovet for å ytterligere styrke arbeidet med Totalforsvaret.

DSB jobber nå med å revidere/oppgradere eget underliggende planverk til Nasjonalt beredskapssystem, og bistår Forsvaret i utviklingen av deres. På militær side er det igangsatt forberedelser til et nordisk forsvarskonsept. Dette er en oppfølging av at Sverige og Finland med all sannsynlighet vil tas opp som medlemmer i NATO, noe som også vil få store konsekvenser for den sivile delen av totalforsvaret. Også her er det et behov for å utrede konsekvenser av svensk og finsk NATO-medlemskap. DSB har startet arbeidet med en vurdering av muligheter og utfordringer for den sivile delen av totalforsvaret, blant annet med tanke på nordisk vertslandsstøtte og bruke av ressurser over grensene. Dette må videreføres og forsterkes, gitt den sikkerhetspolitiske situasjonen vi står i.

DSB har bidratt i revisjonen av det nasjonale vertslandsstøttekonseptet som beskriver ordninger, roller, ansvar og myndighet på militær og sivil side ved mottak av allierte styrker. Konseptet skal benyttes under NATO-øvelsen Nordic Response 24. Planleggingen av øvelsen startet høsten 2022. DSB koordinerer den sivile deltakelsen i Nordic Response. På sivil side håndteres øvelsen som en hendelse, med praktisk mottak av allierte styrker.

Som konsept ble det regionale og lokale totalforsvarsarbeidet noe nedprioritert første halvdel av 2022 som følge av covid-19-pandemie. Totalforsvarsarbeidet har imidlertid blitt fulgt opp gjennom håndtering av konsekvensene av Russlands krig mot Ukraina. Planarbeid, gradert kommunikasjon og kommende øvelser har også vært på dagsorden i møter mellom DSB og fylkesberedskapssjefene og ved

regionale totalforsvarsmøter. Disse aktivitetene er nødvendige for å ha oversikt over regionale problemstillinger i totalforsvaret. *Håndteringen av den sikkerhetspolitiske situasjonen har vist betydningen både av graderte kommunikasjonssystemer og viktigheten av å lage ugradert informasjon, og er noe det må jobbes videre med i 2023.*

Under pandemien fikk DSB en rolle i å koordinere anmodninger om bistand fra Forsvaret til andre etater enn politiet knyttet til pandemihåndteringen. Dette bidro til en mer effektiv krisehåndtering. Gjennom rundskriv til DSB fra JD (datert 21.12.2022) er DSB tildelt denne rollen uavhengig av situasjon, for anmodninger som ikke omfattes av bistandsinstruksen mellom politi og forsvar. I samarbeid med blant annet Politidirektoratet (POD) og Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) har DSB utarbeidet prosedyrer for hvordan bistandsanmodninger skal håndteres i henhold til rundskrivet.

I samarbeid med Norske kvinners sanitetsforening (NKS) gjennomførte DSB et regionalt totalforsvarsmøte høsten 2022. Her deltok beredskapsaktører på lokalt og regionalt nivå. Møtet synliggjorde lokale og regionale problemstillinger knyttet til totalforsvar. Dette var første møte av en møteserie som skal fortsette i 2023 og som er delfinansiert av Forsvarsdepartementet.

Særlig om Sentralt totalforsvarsforum (STF)

I 2022 ble det gjennomført fem ekstraordinære møter i Sentralt totalforsvarsforum (STF), hovedsakelig for å bidra til et tverrsektorielt situasjonsbilde mellom etatene og synliggjøre tverrsektorielle konsekvenser av krigen i Ukraina. I samarbeid med Forsvarsstaben har DSB gjennomført to ordinære møter i STF. DSB har i tillegg gjennomført et møte i Etatsforum med den hensikt å videreutvikle totalforsvarskonseptet bidra til videreføring av saker til og fra STF.

Særlig det siste året har STF etablert seg som en viktig samordningsarena på etatsnivå. Vi registrerer at aktørene opplever en økt forståelse av roller og ansvar seg imellom. Aktørene ser samtidig et potensiale i STF som et mer praktisk/handlingsorientert forum. For å tilrettelegge for videre utvikling av STF som samordningsarena, er DSB i gang med en evaluering av forumet.

3.2.11

SIVILFORSVARET

Virksomhetsmål 8: Siviltforsvaret ivaretar befolkningens behov for sivil beskyttelse ved krig og i fredstid

Siviltforsvarets operative evne

Siviltforsvarets primæroppgave er å verne sivilbefolkningen i krig. Siviltforsvaret er i tillegg en forsterkningsressurs som gir støtte til nød- og beredskapsstatene i hele krisespekteret. For alle praktiske formål har Siviltforsvaret de siste 20 årene vært innrettet for å ivareta oppgavene i fredstid, men med alvoret i det sikkerhetspolitiske bildet i Europa som bakteppe for Siviltforsvarets oppdragsløsning, må vi planlegge og tilrettelegge for at Siviltforsvaret virker i hele krisespekteret.

Siviltforsvaret utfører forsterkningsoppgaver i fredstid, og mange av de grunnleggende ferdighetene og kapasitetene til søk, hendelser som flom og skogbrann, CBRN-kapasiteter, logistikkjeneste, samband, telt, lys og varme er aktuelle i både fred, krise og krig. *Siviltforsvaret er derfor en relevant og tilgjengelig kapasitet for samfunnet, som tilfører volum og utholdenhet ved håndtering av ulike hendelser i hele krisespekteret.* Siviltforsvaret har samtidig behov for å bygge opp kompetanse, planer og kapasiteter for det øvre krisespekteret. Siviltforsvaret har i 2022 påbegynt en gradvis tilpasning for også å ivareta beskyttelsesoppdraget i krig. Eksempler på dette er arbeid med endring av utdanningsmodellen for tjenestepliktige og ansatte. Dette har som formål å gi mannskap og befal lik grunnutdanning og relevant spesial-/lederkompetanse. Tiltaket gjør tjenestepliktige mer gripbare for

Sivilforsvaret. Dette gir økt fleksibilitet, større operativt handlingsrom og økt effekt av investering i utdanning.

Sivilforsvarets operative evne til å ivareta forsterkningsoppdraget i fredstid er i stort ivaretatt, men det er fremdeles utfordringer knyttet til bemanningssituasjonen, oppfylling av befal i operative avdelinger, samt tilstrekkelig styrkevolum i de operative avdelingene.

Innenfor rammen av tildelt bevilgning, jf. Prop. 78 S, er det iverksatt en rekke tiltak som bidrar til å ivareta og øke den operative evnen. Det har vært stor øvingsaktivitet som har bidratt til å styrke mannskap og befals kompetanse og trygghet i oppgaveløsning, og det er foretatt materiellinvesteringer som reduserer materielletterslep og styrker Sivilforsvarets leveransekapasitet. Etablering av 17 nye innsatsgrupper med operativt materiell som skal styrke den lokale tilstedeværelsen er i prosess. Det er prioritert flere kursplasser til grunnopplæring og kompetansetiltak for samtlige ansatte. Rett kompetanse hos ansatte er vesentlig for å sikre at opplæring og øvingsaktivitet for de tjenestepliktige har relevant innhold og kvalitet, og det bidrar til god ledelse og støtte fra distriktene under hendelser.

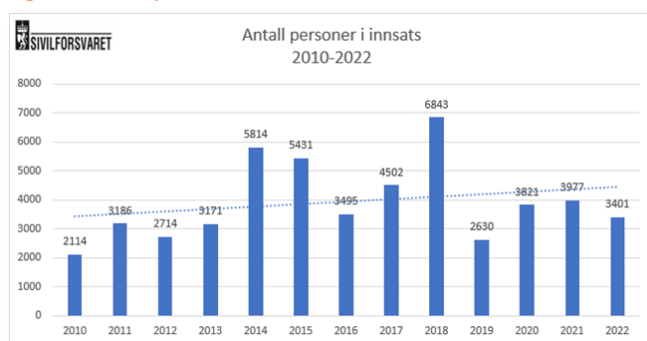
Sjef Sivilforsvaret har i forståelse med direktør DSB og i samarbeid med distriktssjefene iverksatt et arbeid for å legge til rette for et mer enhetlig Sivilforsvar, med nødvendige regionale tilpasninger. Som del av dette er nasjonal ledergruppe etablert, hvor det gjennom faste møtearenaer sørges for bl.a. informasjonsdeling, samordning og strategiutvikling. Sjef Sivilforsvaret møter også regelmessig mannskap og befal i de operative avdelingene, hvor det informeres om trusselbildet, utvikling av Sivilforsvaret og dreining mot det øvre krisespekteret. Her får også de tjenestepliktige mulighet til å formidle egne erfaringer og forventninger til tjenesten, og synspunkter på etatens utviklingsbehov.

DSB leverte i desember 2022, på oppdrag fra JD, et forprosjekt som omhandlet sivile beskyttelsestiltak. Rapporten gir en oppdatert status for de sivile beskyttelsestiltakene og nye vurderinger og erfaringer sett i lys av Ukraina-konflikten. DSB har anbefalt at de sivile beskyttelsestiltakene befolkningsvarsling, evakuering av sivilbefolkning, tilfluktssteder og egenbeskyttelse/egenberedskap utvikles videre i et hovedprosjekt.

Sivilforsvarets innsatser – bistand i ulike hendelser

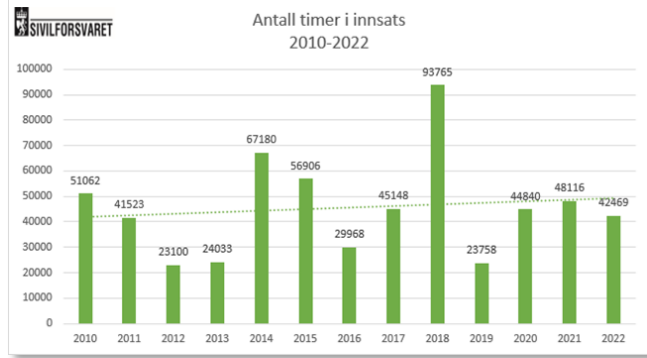
Sivilforsvaret har i 2022 gitt forsterkning i 176 innsatser, med totalt 3401 tjenestepliktige i 42 469 timer. Innsatsene fordeler seg på blant annet 68 søk etter savnet personer, 21 skog- og lyngbrann, 20 flom, uvær og skred, 10 flyktningeinnsatser, samt flere hendelser innenfor for eksempel håndtering av smittsom sykdom, boligbranner, akutt forurensning, målinger for atomberedskapen og rens.

Figur 2: Antall personer i innsats 2010-2022

I 2022 er det ulike typer av bistand i tilknytning til flyktningsituasjon som følge av krigen i Ukraina som er de mest spesielle. Sivilforsvaret har registrert nærmere 18 000 innsatstimer hvor den bakenforliggende årsaken til Sivilforsvarets bistand har vært situasjonen i Ukraina. I alt 17 distrikt med i overkant av 600 personer har på ulikt vis vært bidragsytere. Særlig i tidlig fase av situasjonen var Sivilforsvaret en av de bistandsressursene som raskt var i stand til levere ressurser med tilstrekkelig volum over tid. Tilbakemeldinger til distriktene fra samvirkeaktørene er at Sivilforsvaret har vært en meget viktig ressurs i håndteringen.

Figur 3: Antall timer i innsats 2010-2022

Sivilforsvaret har gjennom målrettet arbeid over flere år bygget gode relasjoner til nød- og beredskapsaktørene, og kan levere forsterkning på et bredt spekter av oppgaver. Tilgangen på andre forsterkningsressurser i ulike deler av landet varierer, og gjør at Sivilforsvaret som statens beredskapsressurs er ekstra relevant i områder med få andre ressurser. I forbindelse med pandemien, og flyktningsituasjonen som følge av krigen i Ukraina, har Sivilforsvaret vist seg som en tilpasningsdyktig og fleksibel ressurs med evne til å løse nye og uforutsigbare oppgaver. Ved disse hendelsene har Sivilforsvaret bistått med mer enn direkte innsats, og har vært en viktig rådgiver/veileder og samarbeidspartner i forbindelse med planlegging, tilrettelegging og gjennomføring av aktiviteter.

Avslåtte bistandsanmodninger

I 2022 ble syv bistandsanmodninger avslått. Begrunnelsene for avslag var i hovedsak mangel på relevant materiell, manglende hjemmelsgrunnlag og HMS årsaker. Når Sivilforsvaret mottar bistandsanmodninger gjennomføres det en oppdragsanalyse med utgangspunkt i eget tiltakskort. På grunnlag av oppdragsanalysen, som i hovedsak dreier seg om vurdering av om Sivilforsvaret har hjemmelsgrunnlag for å anvende tjenestepliktige i oppdraget (*hvor bl.a. følgende vurderes; er det en uønsket hendelse som avviker fra det normale og/eller kan hendelsen medføre tap av liv eller skade på helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur?*) og om sikkerheten til innsatspersonellet kan ivaretas tilstrekkelig, besluttes det om Sivilforsvaret kan bistå.

Styrke – tjenestepliktige kvinner og menn

Sivilforsvarets operative styrke skal bestå av 8000 tjenestepliktige kvinner og menn, inkludert de som av ulike årsaker er midlertidig udisponerbare (MUD). Selv om ekstra bevilgninger muliggjorde høy prioritering på opplæring, og det totalt ble utdannet 505 mannskap og befal ved Sivilforsvarets kompetansesenter (SFK) i 2022, er oppfyllingsprosenten på befal og mannskaper tilnærmet uforandret fra 2021. Som følge av redusert rekrutteringsaktivitet under pandemien vil det ta noe tid før styrkeoppfylling er reetablert, særlig for befal, men den intensiverte aktiviteten høsten 2022 forventes å gi positiv effekt.

Øving av befal og mannskap

Det ble i løpet av 2022 bevilget betydelige midler til øving, og distriktene planla for høyest mulig øvingsaktivitet resten av året. Dette innbefattet blant annet flere oppsamlingsøvelser på høsten for de som ikke hadde møtt opp eller fått fritak

Figur 4: Styrkeoppfylling i Sivilforsvaret 2014-2022

tidligere på året, noe som ga en betydelig økning i antall øvde og antall øvingstimer for den enkelte tjenestepliktige sett i forhold til tidligere år.

6753 tjenestepliktige er øvd i totalt 180 000 timer, noe som gir en øvingstid på 27 timer pr person i gjennomsnitt. 1637 befal har gjennomført 38 timer hver og 5116 mannskap har i gjennomsnitt øvd 23 timer hver. *Dette er den høyeste øvingsaktiviteten i Sivilforsvaret på 10 år, både for mannskap og befal, hvor 97 % av tilgjengelig operativ styrke er øvd.* Høy og målrettet øvingsaktivitet for befal bidrar til selvstendighet og trygghet i rollen under innsats. Kompetent befal er helt nødvendig da det er de som leder egne avdelinger og som samvirker med lederne hos nød- og beredskapsetatene under innsats. Befalet har også ha en viktig rolle i opplærings- og øvingsaktiviteten for de øvrige tjenestepliktige. *Gjennom høy øvingsaktivitet opprettholdes og utvikles de tjenestepliktiges kompetanse og ferdigheter, noe som bidrar til relevant og kompetent forsterkning og bistand til nød- og beredskapsetatene.*

Sivilforsvaret arbeider kontinuerlig for å utvikle nye metoder for øving av de tjenestepliktige. SFK har utviklet undervisningsmetoder som digital trening og fjernundervisning til bruk for hele etaten, blant annet innenfor CBRNE. Befalssamlinger blir gjennomført ved alle distrikt, gjerne med diskusjons- og dilemmaøvelser og det trenes og øves med søkelys på å gjøre befalet tryggere i lederrollen. I 2022 har enkelte øvelser også hatt oppmerksomhet på sivile beskyttelsestiltak.

Materiell og utstyr – investeringer og etterslep

Gjennom ordinære tildelinger og tilleggsbevilgninger er materiellporteføljen i Sivilforsvaret modernisert og tilført nye artikler. I tillegg til løpende reanskaffelser av materiell, slik som lommepakninger, brannslanger og IKT-feltutstyr, er det også anskaffet nye vernemasker til prioriterte avdelinger, nye telt, nye moderne områdelys og mer sambandsmateriell. Tidligere investeringsposter som ikke har vært ferdigstilt, har vært fulgt opp med f.eks. profilering av kjøretøy og lastsikringsmateriell til biler. Utskifting av utdatert CBRN-materiell er i gang, med et leveranseomfang i 2022 som dekker prioriterte avdelinger. I tillegg til ordinære investeringer er det anskaffet noe motorisert materiell til utvalgte distrikt.

I 2022 har Sivilforsvaret fått levert mye av materiellet til 17 nye lokale innsatsavdelinger som skal etableres. Resterende leveranser til disse avdelingene kommer i 2023 grunnet lang leveringstid og manglende rammeavtaledekning. Her er midler søkt overført til 2023. *Realiseringen av disse innsatsavdelingene styrker beredskapen og øker Sivilforsvarets lokale tilstedeværelse.* Mange hendelser er av en slik karakter at de krever hurtig respons av både nødetater og forsterkningsressurser. Rask mobilisering av de nye lokale avdelingene kan redusere tap av liv og bidra til å begrense skadeomfanget.

I sum bidrar materiellinvesteringene i 2022, og som delvis fortsetter i 2023, til å sikre Sivilforsvaret operativt materiell i tilstrekkelig mengde og kvalitet, slik at etaten kan løse samfunnsoppdraget på en forsvarlig måte og være en forutsigbar og slagkraftig beredskapsressurs.

Varsling og tilfluktsrom

Sivilforsvaret har 1244 operative varslingsanlegg, som har en dekningsgrad på ca. 50 % av befolkningen. Resultat fra varslingsprøvene i 2022 viser en svikt på 11,41%, som bl.a. skyldes påvente av HMS-gjennomgang, reparasjoner, byggearbeider eller flytting av anlegg. Sivilforsvaret har bort imot fullført prosessen med å installere sensorer i alle varslingsanlegg, slik at man ved test/bruk kan få varsel om eventuelle feil og til en viss grad hva feilen består i. Dette vil på sikt, i kombinasjon med varslingsmodulen i PLIS som er planlagt ferdigstilt 2023, effektivisere vedlikeholdet. Oppdateringen av samtlige anlegg var planlagt ferdigstilt i løpet av første halvår 2021, men som følge av forsinkelser på grunn av pandemien og endret trusselbilde, ferdigstilles dette i løpet av 2023. Som et viktig supplement for å styrke befolkningsvarslingen, har Sivilforsvaret deltatt i å etablere system for nødvarsling (tidligere omtalt som mobilbasert varsling).

Som ledd i økt oppmerksomhet på sivile beskyttelsestiltak har Sivilforsvaret i 2022 iverksatt kompetansetiltak innen tilflukstromstjeneste for mannskaper, befal, fast ansatte, og tilfluktromseiere i flere distrikter. Arbeid med å utvikle en egenrapporteringsmodul over tilstand på tilfluktsrom for tilfluktromseiere er også påbegynt.

3.2.12

EFFEKTIVT SAMVIRKE

Virksomhetsmål 9: Samvirke mellom nødetater og andre beredskapsaktører er forbedret og effektivt

DSB har et ledende miljø for planlegging og gjennomføring av store tverrsektorielle øvelser, og har lagt ned et betydelig arbeid i å etablere felles plattform for systematisk oppfølging av evalueringer etter øvelser og hendelser. Det foreligger også veiledningsmateriell for planlegging, gjennomføring, evaluering og oppfølging av øvelser. JD har startet opp et arbeid for å utvikle felles rammeverk som sikrer strategisk tilnærming til øvelser på nasjonalt nivå.

Vi ser flere positive effekter av de tverrsektorielle øvelsene: Planleggingsfasen gir virksomhetene anledning til å bli kjent med og tydeliggjøre roller og ansvar. Gjennomføringsfasen er en effektiv måte å teste ut prosedyrer og planverk, både internt i virksomhetene og mellom sektorer og nivåer. Evalueringsfasen gir anledning til å gå dypere i definerte forbedringsområder. Her vektlegges eksempelvis tverrsektorielle utfordringer. I læringsfasen er det søkelys på læring på organisasjonsnivå, blant annet gjennom god ledelsesforankring i de deltagende virksomhetene.

I 2022 var det planlagt to store tverrsektorielle øvelser: Arctic REIHN (AR) og Barents Rescue (BR). På grunn av håndteringen av både covid-19-pandemien og konsekvensene av den sikkerhetspolitiske situasjonen, ble øvelsene utsatt.

AR er en EU-finansiert øvelse som gjennomføres i regi av DSB, i samarbeid med Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA). EU-kommisjonen har godkjent at AR kan gjennomføres i første halvdel av 2023. Planleggingsprosessen er tatt opp igjen. Det legges opp til en øvelse tilsvarende den som opprinnelig var planlagt i mai 2022. Så langt ser det ut som samtlige nasjonale og internasjonale aktører fortsatt ønsker å delta.

Når det gjelder BR, er denne til avklaring på departementsnivå.

Nasjonal styringsmodell for nød- og beredskapskommunikasjon

For å realisere flere gevinster som felles samband og kommunikasjon muliggjør, opprettet DSB i 2020 Nasjonal styringsmodell for nød- og beredskapskommunikasjon.

Styringsmodellen er organisert som et møteforum hvor landets nød- og beredskapsaktører møtes for å legge til rette for ytterligere styrking av samvirket gjennom å dele informasjon og å beslutte felles tiltak innenfor fagfeltet. Styringsmodellen har utarbeidet fire felles satsingsområder⁷ som gir et felles kunnskapsgrunnlag og utgangspunkt for samarbeid.

Eksempler på saker som har blitt besluttet av deltakerne i styringsmodellen er å gjennomføre tiltak for raskere posisjonering av innringere til nødnumrene, utrede tiltak for digital deling av strukturert

⁷ Strategidokumentet "Felles satsingsområder for nød- og beredskapskommunikasjon" ble ferdigstilt og publisert i 2022. Dokumentet finnes her: https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/nod--og-beredskapskommunikasjon/felles-satsingsomrader-for-nod--og-beredskapskommunikasjon-mot-2030_v1.pdf

informasjon på tvers av nødmeldesentralene, etablering av en reserveløsning for nød- og beredskapskommunikasjon og en vurdering av om det er hensiktsmessig at politiet og brannvesenet gjør en felles anskaffelse av en ny kontrollromsløsning. Styringsmodellen er også tenkt brukt i arbeidet med fremtidig løsning for nød- og beredskapskommunikasjon.

3.2.13

JURIDISK ARBEID OG STANDARDISERING

Kvalitetssikring og kompetanseheving

For å sikre at DSB har en riktig og forsvarlig saksbehandling ble det gjennomført internt kurs innen generell forvaltningsrett, offentlig innsyn og personvern. Kurset har vært rettet mot alle nyansatte i DSB siden 2019, men også andre som ikke har hatt anledning til å møte på kurset tidligere, eller ønsket en oppfriskning, fikk anledning til å delta.

DSB har hatt et særlig fokus på at anmodninger om innsyn knyttet til krigen i Ukraina skal behandles enhetlig og i samsvar med lovens krav til hurtighet. Det ble derfor opprettet et eget internt team som behandlet samtlige innsynsbegjæringer som kom som følge av krigen.

Regelverksarbeid

Regelverksarbeid gjennomføres i tråd med DSBs regelverksplan og rutine for utarbeidelse av forskrifter. Regelverksplanen og rutinen skal sammen bidra til å sikre god prioritering, planlegging og gjennomføring av forskriftsarbeid, og til at tilgjengelige ressurser blir brukt på en hensiktsmessig måte. Videre skal rutinen *bidra til at DSBs forskrifter har god kvalitet og enhetlig utforming, at konsekvenser av regelverket er forsvarlig utredet, og til riktig og rettidig gjennomføring av EØS-rettsaker og annet internasjonalt regelverk. Rutinen skal videre bidra til justissektorens overordnede mål om godt og tilgjengelig regelverk.*

Kjemikalie- og eksplosivsikkerhet

Forslag til ny forskrift om utgangsstoffer for eksplosiver som gjennomfører forordning (EU) 2019/1148 om markedsføring og bruk av utgangsstoffer for eksplosiver, ble sendt på høring i oktober 2021 med høringsfrist i januar 2022. Anmodning om fastsettelse ble oversendt departementet i juni 2022. Forskriften vil ikke kunne tre i kraft før forordningen er innlemmet i EØS-avtalen, og det ser ut til at denne prosessen kan ta noe tid. For å forhindre tilgang i Norge til enkelte stoffer som nå er ulovlige i EU, sendte DSB en anmodning til departementet i november 2022 om å kunne fastsette enkelte endringer i dagens forskrift, i påvente av at forordningen er innlemmet.

Brannområdet

DSB arbeider med å gjøre brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter gjeldende for Svalbard. Det er viktig at regler som har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og ulykker med farlig stoff, både når det gjelder forebygging og beredskap, gjøres gjeldende for Svalbard. DSB oversendte forslag til høringsnotat med forslag til ny forskrift som skal gjøre brann- og eksplosjonsvernloven gjeldende på Svalbard, til departementet i mars 2022. DSB foreslo samtidig å gjøre 12 av forskriftene som er hjemlet i brann- og eksplosjonsvernloven gjeldende for Svalbard. DSB har også foreslått noen tilpasninger i regelverket for Svalbard for å imøtekomme at de administrative forholdene på Svalbard er annerledes enn på fastlandet, og at det er noen særtrekk ved Svalbard-samfunnet. Manglende kommunestruktur utenfor Longyearbyen arealplanområde er et eksempel på et administrativt forhold som gir noen særskilte utfordringer da brann- og eksplosjonsvernregelverket legger en rekke oppgaver og ansvar til kommunen. DSB har på bakgrunn av dette utredet og foreslått hvem, som i mangel av en kommune, bør ivareta oppgavene og ansvaret som tilligger lokal tilsynsmyndighet etter regelverket for områdene utenfor Longyearbyen arealplanområde. Det samme gjelder hvordan kommunens ansvar for etablering og drift av et brannvesen, og for ivaretagelse av krav

til brann- og ulykkesberedskap, kan ivaretas av virksomhetene som eier og driver lokalsamfunnene utenfor Longyearbyen arealplanområde. Forslaget ble behandlet i Polarutvalget i juni 2022.

I 2022 har DSB bidratt i JDs arbeid med høringsnotat om endringer i brann- og eksplosjonsvernloven som legger til rette for etablering av fagskole og fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell. Endringene gjelder blant annet krav til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell, bestemmelse som fastslår at fagskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for brann- og redningspersonell og bestemmelser om opptak. Lovforslaget ble fremmet som Prop. 15 L (2022-2023) og behandlet i Stortinget som Lovvedtak 39 (2022-2023) og ble sanksjonert og endelig vedtatt i januar 2023.

DSB har videre utarbeidet forslag til forskrift om opptak, studier og eksamen ved fagskolestudiet Brann, redning og samfunnsikkerhet. Forskriften er en lokal forskrift for fagskolestudiet, og skal gi utfyllende regler til sentralt fagskoleregulverk og brann- og eksplosjonsvernloven. Formålet er særlig å ivareta rettigheter til personer som søker opptak til og studerer ved Brann- og redningsskolen og gir bestemmelser om opptak, studier og eksamen ved fagskolen. Forskriften har vært på høring, og ble vedtatt av styret ved Brann- og redningsskolen januar 2023.

Produktsikkerhetsområdet

Forordning (EU) 2019/1020 om markedstilsyn og varers samsvar med regelverk skal gjennomføres i norsk regelverk. Forordningen skal blant annet bidra til å styrke markedstilsynet og dermed sikre at kun trygge produkter i er omsetning. Forordningen får betydning for DSB på produktsikkerhetsområdet og påvirker produktkontrollloven, brann- og eksplosjonsvernloven og el-tilsynsloven samt 15 produktforskrifter under disse lovene. Nærings- og fiskeridepartementet sendte et forslag til lovendringer på alminnelig høring 20. desember 2021 med høringsfrist 28. februar 2022. DSB/departementet ga innspill til høringen, og har også deltatt i oppfølgende møter med Nærings- og fiskeridepartementet etter dette. Forordningen er ved årsskiftet ikke innlemmet i EØS-avtalen og det gjenstår fortsatt noe arbeid før et norsk lovforslag kan fremmes.

Sivilforsvaret

Forskrift om sivilforsvar (sivilforsvarsforskriften) trådte i kraft 1. mars 2022. Forskriften erstatter en rekke tidligere forskrifter og klargjør plikter og rettigheter for de tjenestepliktige. Noen av de viktigste nye bestemmelsene i ny sivilforsvarsforskrift gjelder behandling av bistandsanmodninger, gjennomføring av rekrutteringsmøte, vurdering av hvem som kan pålegges tjenesteplikt, overtredelsesgebyr og kommunenes plikt til å stille lager og rom til rådighet for Sivilforsvaret. Det er samtidig utarbeidet nye veiledninger, maler og rutiner tilknyttet forskriften. DSB gjennomførte opplæring i forskriften for alle ansatte i Sivilforsvaret i januar/februar via Skype. Andre del av opplæringen ble gjennomført på Sivilforsvarets kompetansesenter på Starum i november i to puljer over tre dager, og innholdet ble basert på erfaringene vi gjorde oss under det første halvåret med ny forskrift. Utvalgte forvaltningsrettslige temaer ble også inkludert i denne opplæringen.

DSB har behandlet 15 klager på vedtak om illeggelse av overtredelsesgebyr etter sivilbeskyttelsesloven. Av disse er 9 vedtak opprettholdt, 5 er omgjort og 1 er opphevet.

Gjennomføring av tilgjengelighetsdirektivets krav til nødalarmer

DSB startet høsten 2022 i tråd med departementets presiseringsbrev opp et arbeid med utkast til et høringsnotat og forslag til nye bestemmelser i brann- og eksplosjonsvernloven for å gjennomføre tilgjengelighetsdirektivets (direktiv 2019/882) krav til nødalarmer i norsk rett. Hensikten med arbeidet er å sikre at personer med nedsatt funksjonsevne skal sikres lik tilgang til å foreta nødalarmer som funksjonsfriske personer. Arbeidet ble gjort i dialog med Politidirektoratet og Helsedirektoratet, samt 110-sentralene. Frist for oppdraget var 1. desember 2022, men arbeidet ble i slutten av november satt på vent på grunn av nødvendige avklaringer av blant annet tilgjengelighetsdirektivets virkeområde og forholdet mellom direktivet og FN konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Elsikkerhetsområdet

DSB har foreslått at det innføres saksbehandlingsgebyr for behandling av søknader knyttet til godkjenning av yrkeskvalifikasjoner på el-området. DSB fikk i februar 2022 i oppdrag av departementet å bistå i et lovarbeid for innføring av gebyr for behandling av slike søknader, herunder å vurdere forholdet til EØS-retten og beskrive andre sammenlignbare gebyrordninger. DSB sendte 2. mai 2022 forslag til høringsnotat til departementet. I departementsforeleggelsen kom det merknader fra Finansdepartementet og Kunnskapsdepartementet som DSB har besvart og sendt over til departementet i januar 2023.

Kunnskapsbanken

Ny forskrift om Kunnskapsbanken trådte i kraft 1. juli 2022. Forskriften gir blant annet nærmere bestemmelser om hvilke opplysninger forsikringselskapene plikter å dele med DSB, krav til format, krav om bruk av felles databehandler, og hvilke offentlige organer som får tilgang til Kunnskapsbanken.

Personvern

I 2022 fikk DSB nytt personvernombud. Personvernombudet bidrar med å gi informasjon og råd om personvernregelverket, og kontrollerer overholdelsen av regelverket i DSB. Personvernombudet er en ressurs for hele organisasjonen, og jobber for å spre kunnskap og engasjement om personvern. DSB har en rekke viktige samfunnsoppdrag som blant annet innebærer at vi i noen tilfeller behandler personopplysninger om borgerne. Personopplysninger er en verdi DSB forvalter, og vi jobber derfor for å sikre at DSB har tilstrekkelig hjemmel for behandlingen vår, at vi kun behandler nødvendige personopplysninger, at vi ikke lagrer opplysninger lengre enn nødvendig, og at opplysningene er beskyttet mot uvedkommende. Personvernombudet holdt høsten 2022 kurs for nyansatte for å skape forståelse for personvernregelverket, og motivasjon til å overholde det.

Personvernombudet har gjennom kontroll av databehandleravtaler i 2022, dessverre avdekket at enkelte av databehandleravtalene vi er blitt tilbudt av potensielle databehandlere, forsøker å endre på betingelsene som følger av personvernregelverket gjennom ulike grader av ansvarsfraskrivelse eller urimelige avtalevilkår. Når DSB overlater behandlingen av personopplysninger til eksterne databehandlere er vi opptatt av at dette skal være selskaper vi kan stole på, og som gir oss tilstrekkelige garantier for at de vil foreta en forsvarlig behandling i tråd med kravene i personvernregelverket. DSB har en egen rutine for etablering av databehandleroppdrag som skal bidra til at vi i større grad klarer å fange opp mulige utfordringer.

I 2022 har DSB tatt i bruk skytjenester. Ved innføring av skytjenester har personvernombudet fokus på problemstillinger som hvorvidt DSBs bruk av skytjenester innebærer en faktisk overføring av personopplysninger til tredjeland, og i hvilken grad personvernet er ivaretatt i de ulike applikasjonene som har blitt tilgjengelig gjennom MS365-universet.

Standardisering

DSB har de siste årene økt fokuset på deltakelse i standardiseringsarbeid og den viktige rollen standardisering spiller for forvaltningen av direktoratets mange myndighetsområder. DSB har et tett og godt samarbeid med standardiseringsorganisasjonene Standard Norge og Norsk Elektroteknisk Komite (NEK⁸). Vi følger også tett arbeidet med standardisering for kommunikasjonsløsninger tilpasset nød- og beredskapsaktørens behov for samhandling, forebygging og håndtering av større ulykker og hendelser, som i Norge ivaretas av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

⁸ Se også kapittel 3.2.6 om DSBs samarbeid med NEK.

DSB har i 2022 finansiert flere standardiseringsarbeider- og komiteer under Standard Norge, og har fortsatt et særskilt søkelys på samfunnssikkerhetsområdet. Det er blitt stadig viktigere å følge opp standardiseringsarbeidet nasjonalt, regionalt og ikke minst globalt. DSB har en rolle i sentrale standardiseringskomiteer for å ivareta og forbedre sikkerheten innenfor de områdene vi forvalter, særlig innen el- og produktsikkerhet og samfunnssikkerhet. Vi leder flere komiteer under Standard Norge, herunder samfunnssikkerhetskomiteen som har en omfattende saksportefølje og mange medlemmer. Vi sitter også i styret til Standard Norge.

DSB har i 2022 revidert sin strategi for standardiseringsarbeidet, der blant annet EUs nye standardiseringsstrategi er hensyntatt.

Sammen med syv andre myndigheter har DSB deltatt i en analyse gjennomført av Menon på initiativ fra Standard Norge, NEK og Regelrådet. I analysen ses det på hvordan bruk av standarder kan understøtte utviklingen av nasjonalt regelverk. Fra DSBs side hadde vi et særskilt fokus på områdene samfunnssikkerhet, elsikkerhet og farlige stoffer. Analysen gir nyttige anbefalinger til både myndighetene og standardiseringsorganisasjonene. DSB vil i mars 2023 i samarbeid med NEK og Standard Norge arrangere et seminar for regelverksutviklere for å drøfte hvordan anbefalingene kan følges opp.

For å sikre at beredskapsaktørene kan utveksle kartbasert informasjon om hendelser på en måte som bidrar til felles situasjonsforståelse under hendelser, har DSB tatt initiativ til å utrede muligheten for å standardisere slik informasjon. Dette ble særlig aktualisert etter kvikkleireskredet i Gjerdrum i desember 2020. Vi har gitt Standard Norge i oppdrag å utrede om det kan utvikles en norsk eller internasjonal standard for slik informasjon, i første rekke knyttet til bruk av symboler, definisjoner og informasjonsmodeller. En standard på dette området vil kunne resultere i harmonisert kartbasert informasjon som kan være tilgjengelig for de ulike beredskapsaktørene under hendelser. Utredningen skal være klar i løpet av første kvartal 2023 og vil blant annet gi føringer for innretning av og deltakelse i en arbeidsgruppe tilknyttet samfunnssikkerhetskomiteen i Standard Norge.

IEC er den internasjonale elektrotekniske standardiseringsorganisasjonen. DSB sitter i styret for samsvarsvurderingsdelen av IEC som jobber med sertifiseringsordninger. NEK representerer IEC i Norge. Internasjonale standarder for elektrotekniske produkter og tjenester er grunnlaget for handel i størrelsesorden 50 milliarder kroner. I 2022 ble generalforsamlingen for IEC avholdt i San Francisco med deltakelse fra DSB. I tilknytning til denne ble det arrangert en stor fagkonferanse med betydelig deltakelse fra norsk næringsliv.

Offentlige anskaffelser

DSB er som offentlig virksomhet underlagt lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Regelverket skal sikre best mulige anskaffelser gjennom konkurranse og åpenhet om offentlige kontrakter. DSBs anskaffelsesstrategi for perioden 2018-2022 er førende for alle anskaffelsesprosesser i virksomheten.

DSBs anskaffelser utgjør, i samsvar med vårt samfunnsoppdrag, en variert og bred portefølje av varer og tjenester. Det ble innmeldt 195 anskaffelsessaker i 2022 og utviklingen er at flere av anskaffelsesprosessene er svært ressurskrevende både i tid og kompleksitet. Innmeldte anskaffelser resulterte i 145 signerte kontrakter, som fordeler seg på nyetablerte kontrakter, rammeavtaler og endringsbilag til gjeldende kontrakter og rammeavtaler. Av innmeldte saker er 15 avlyst som følge av forhold ved prosessen eller interne forhold, og 24 saker overføres til 2023.

3.2.14

KOMMUNIKASJON OG KAMPANJER

DSBs hovedmålgruppe i alt arbeid er befolkningen, og det vil i praksis si alle borgere. Mye av vårt kommunikasjonsarbeid foregår derfor indirekte, i tillegg til en rekke egne aktiviteter. Dette kommer til uttrykk gjennom samarbeid med myndigheter og interessenter, gjennom deling av data som DSB samler inn, som informasjonskilde, og ved skreddersøm av budskap for eksempel til kunder i Nødnett.

DSBs tilstedeværelse i samfunnsdebatten foregår hovedsakelig gjennom ikke-betalte aktiviteter, det vil si gjennom medieoppslag, egenprodusert innhold og ved å være tilgjengelige på en rekke arenaer.

I 2022 har samordningsrollen også på kommunikasjonsområdet blitt aktualisert, særlig som en respons på at statsforvalterne har uttrykt klare ønsker om at staten må samordne sin avsenderfunksjon i krisehåndtering. Se omtale av nyhetsbrev under.

Direktoratet er del av en rekke kampanjer som går over år. Dette gjelder blant annet brannsikkerhet for utsatte grupper, der felles innsats sammen med andre myndigheter gir større effekt enn samme innsats hver for seg. Vi mener å se tydelig effekt av arbeidet, både hjulpet av lovgivning og bevilgninger gjennom blant annet "Det store brannløftet" (midler fra Gjensidige), men ikke minst gjennom målrettet og kontinuerlig arbeid rettet mot hjelpere rundt målgruppen - i kommuner og helsevesen.

DSB publiserer resultat av tilsyn med for eksempel storulykkebedrifter. Hensikten er egenlæring og bevisstgjøring i bransjen. I 2022 har vi sendt en rekke nyhetsbrev til målgruppen, og tydeliggjort forpliktelser og god praksis, enten som følge av konkrete hendelser eller i rammen av den skjerpete sikkerhetspolitiske situasjonen. Egne seminarer og deling av beste praksis er utvidet også med webinarer og informasjon spilt inn i DSBs eget studio. Denne fasiliteten er bygget opp med kun interne ressurser, og vi bruker så å si ikke ressurser på eksterne tjenester. Tilbakemeldingen fra målgruppen er positiv. Utfordringen er snarere å oppfylle ønskene om mer informasjon.

Totalforsvaret er aktualisert både som begrep og aktivitet i vårt kommunikasjonsarbeid. Under Arendalsuka i august, var DSB vertskap for et arrangement om stats- og samfunnsikkerhet. Forsvarssjef Eirik Kristoffersen, statsforvalter Knut Storberget og politidirektør Benedicte Bjørnland deltok i en offentlig samtale med DSB-direktør Elisabeth Aarsæther. Arrangementet var svært populært, og mange gjester måtte avvises. DSB har tatt initiativ til ytterligere samarbeid om temaet i 2023.

Direktøren har deltatt i en rekke podcaster, debatter og medieinnslag der tema har vært egenberedskap og utvikling av samfunnsikkerheten. Antall medieoppslag er høyt, og DSB er aktive i diskusjoner og meningsutvekslinger innen blant annet sivile beskyttelsestiltak. Det er stor etterspørsel etter innlegg fra DSB-ledelsen, og vi har prioritert dette særlig høyt i 2022 på grunn av behovet for kunnskap og god praksis etter invasjonen av Ukraina. Det er vanskelig å måle effekten av kommunikasjonsarbeid, men tilbakemeldinger om konkret nytte og at målgruppene tar arbeidet videre i egne kanaler, tyder på god effekt.

Krigsutbruddet aktualiserte også DSBs roller på arenaer der andre leder informasjonsarbeidet. Kriseutvalget for atomberedskap trådte sammen i februar, og DSB har vært aktiv i samarbeid om og utforming av budskap til befolkningen under de aktuelle scenarioene Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet utarbeider.

DSBs vide samfunnsoppdrag gjør at også kommunikasjonsarbeidet må prioriteres mellom flere gode formål. I 2022 har prosjekt Ny brann- og redningsutdanning vært sentralt. En helt ny skole der både elever og ansatte skal rekrutteres, krever systematisk arbeid i riktig rekkefølge, også innen kommunikasjon – både lokalt, i bransjen og nasjonalt. Det samme gjelder oppdraget med å etablere

nødværrel på mobil, som ble levert rett før jul. Denne tjenesten er såpass oppsiktsvekkende i sin form, med lys, lyd og bevegelse i mobilen, at kommunikasjonsstrategi har gått hånd i hånd med utvikling av selve varselet. Arbeidet fortsetter inn i 2023, med kampanje rettet mot ulike målgrupper. DSB samarbeider tett med politiet om denne, og særlig er målgruppene barn og mennesker med andre utfordringer enn majoritetsbefolkningen viktige å nå på riktig måte. Effekten av tiltaket vil forhåpentligvis bli en at varslingstiden blir svært kort.

Samfunnssikkerhetskonferansen (SAMSIK) er DSBs viktigste treffpunkt med andre beredskapsaktører. Vi har tatt ned vår eksterne konferanseaktivitet betydelig i 2022, og heller tilbudt egenproduserte arrangement, webinarer osv. SAMSIK vil likevel fortsette, fordi vi opplever effekten av den som tydelig.

Betydningen av kommunikasjon med befolkningen er økende for god samfunnssikkerhet. Tjenestepiktige i Siviltforsvaret er eksempel på en målgruppe vi vil jobbe mer målrettet med fremover.

Under følger omtale av to utvalgte aktiviteter for 2022, som vi mener har hatt særlig god effekt.

Egenberedskapsuka 2022

Høsten 2022 (uke 44) gjennomførte DSB Egenberedskapsuka 2022 i samarbeid med en rekke kommuner, sivilforsvarsdistrikter, statsforvaltere og frivillige organisasjoner. Gjennom en kombinasjon av lokale arrangementer og en nasjonal kampanje, var målet å øke befolkningens kunnskap om egenberedskap og evne til å klare seg selv i minst tre døgn.

Kampanjen høsten 2022 har fått spesielt mye oppmerksomhet på grunn av situasjonen i Europa, og generert rekordhøy trafikk til våre egenberedskapsråd. I perioden 22. oktober – 12. november ble det lest om lag 750 000 artikler om egenberedskap på Sikkerhverdag.no. Av øvrige resultater ser vi at det er *en signifikant økning av innbyggere som gjør mentale og praktiske forberedelser på å kunne klare seg selv i noen dager ved en krise. Som et eksempel oppgir 43 % å ha lagret drikkevann i boligen i 2022, mot 21 % i 2017 (Ipsos for DSB, januar 2023).*

Samordning av kommunikasjon

Våren 2022 tok DSB initiativ til å sende ut et ukentlig nyhetsbrev om flyktnings situasjonen til alle statsforvaltere. Statsforvalterne viderefremidler nyhetsbrevene til kommunene. Bakgrunnen for initiativet var blant annet tilbakemeldinger fra kommunene, via statsforvalterne, om at informasjonsmengden fra ulike myndigheter var så stor at det var krevende å holde oversikten. I tråd med DSBs samordningsrolle, inviterte derfor DSB alle aktuelle myndigheter til å melde inn sine flyktnings-relevante saker til oss, for en felles utsendelse en gang i uka. Første nyhetsbrev ble sendt ut 24. mars, og med unntak av ferieperiodene, har nyhetsbrevet siden blitt sendt ut jevnlig. Fra nyhetsbrevet som ble sendt ut 22. september, ble innholdet utvidet til også å omfatte atomberedskap. *Tilbakemeldingene fra statsforvalterne og de ulike myndighetene har vært gode, og DSB fortsetter å sende ut nyhetsbrevet i 2023.*

3.3

RESSURSBRUK OG EFFEKTIVISERINGSTILTAK

DSBs ressursbruk beskrives i dette avsnittet med utgangspunkt i påløpte driftskostnader. Samlede påløpte driftskostnader i resultatregnskapet⁹ for 2022 var 2 167 mill. kroner. Ressursbruken omtales i det følgende langs to ulike dimensjoner – *hva slags kostnader* som har påløpt og *hvilke oppgaver og ansvarsområder* de har blitt benyttet til.

Driftskostnadene har ulike finansieringskilder, hvor den vesentligste er Stortingets bevilgninger. Annen finansiering for direktoratet kommer fra abonnementsinntekter for Nødnett, andre salgsinntekter, avgifter, gebyrer og tilskudd.

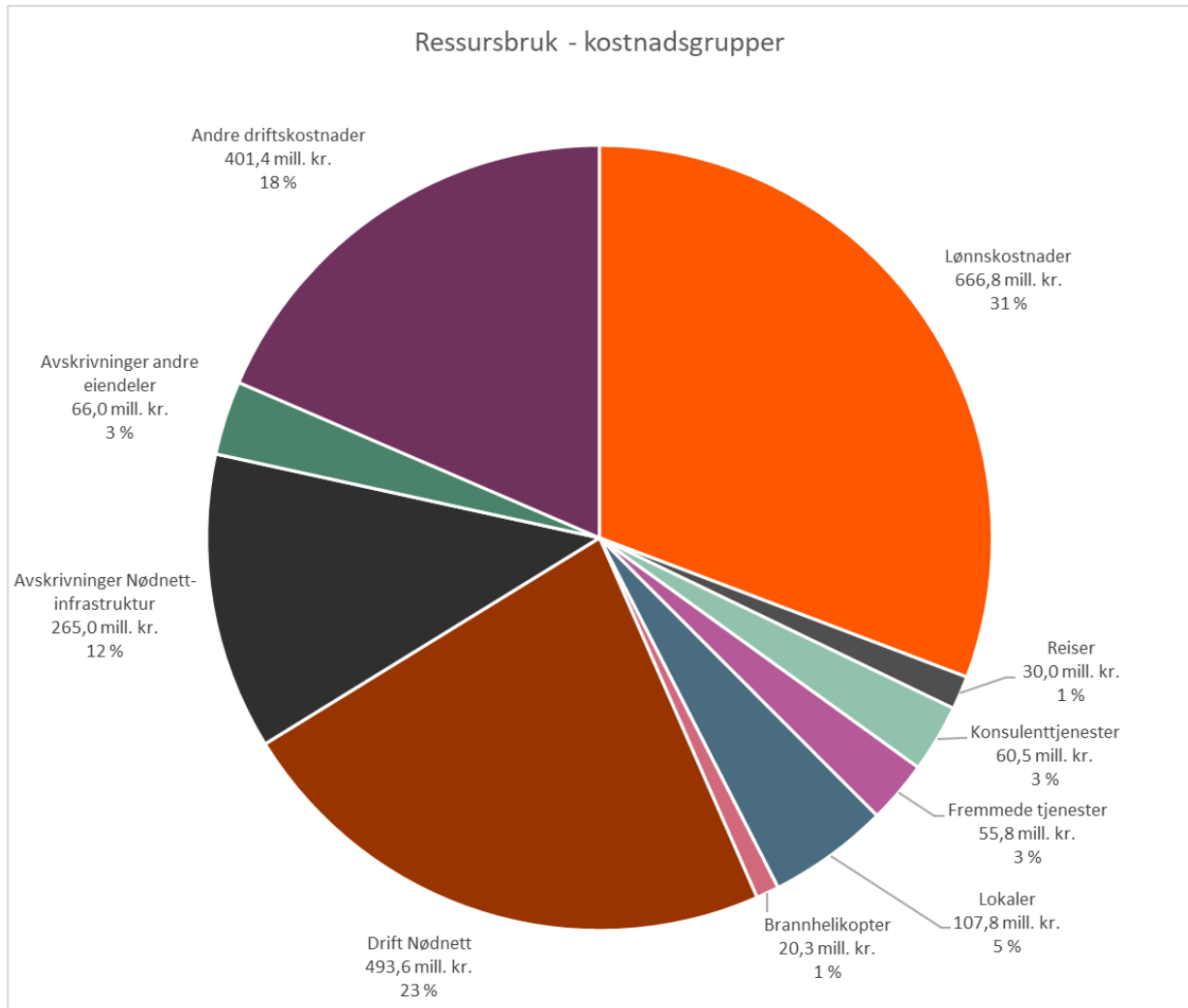
3.3.1

HVA RESSURSENE HAR GÅTT TIL – KOSTNADSGRUPPER

Driftskostnadene omfatter lønnskostnader og andre typer driftskostnader i hele virksomheten, samt avskrivninger på varige driftsmidler. Diagrammet viser hvordan de samlede kostnadene fordeler seg på ulike kostnadsgrupper.

⁹ Se oppstillingen Resultatregnskap i del 6 Årsregnskap

Figur 5: Ressursbruk – kostnadsgrupper

Lønnskostnadene var på 666,8 mill. kroner, som tilsvarer 31 % av samlede driftskostnader. Lønnskostnader gjelder hovedsakelig ansatte i direktoratet med underliggende enheter, men godtgjørelse til tjenestepflichtige mannskaper og befal i Sivilforsvaret inngår også her. Disse utgjorde 29,6 mill. kroner av kostnadene. Øvrige lønnskostnader omfatter lønn i faste og midlertidige stillinger, vakt- og overtidsgodtgjørelse, feriepenger, pensjonsinnskudd og arbeidsgiveravgift. Inntekter fra syke- og foreldrepenger og andre refusjoner var 12,9 mill. kroner og er fratrukket i lønnskostnadene.

Driftskostnader til Nødnett utgjorde 493,6 mill. kroner, eller 23 % av samlede driftskostnader. Kostnadene går til leie og strøm for nettets basestasjoner, vedlikehold og drift av nettverk og kontrollrom. Driftskostnadene dekkes i hovedsak av Nødnett-brukerne gjennom abonnementsinntekter og refusjoner.

Avskrivningskostnader for infrastruktur i Nødnett utgjorde 265 mill. kroner, som tilsvarer 12 % av samlede driftskostnader. Avskrivning på andre eiendeler var 66 mill. kroner. Av dette var avskrivning på immaterielle eiendeler (programvare) 23 mill. kroner og avskrivning på materiell i Sivilforsvaret 19 mill. kroner.

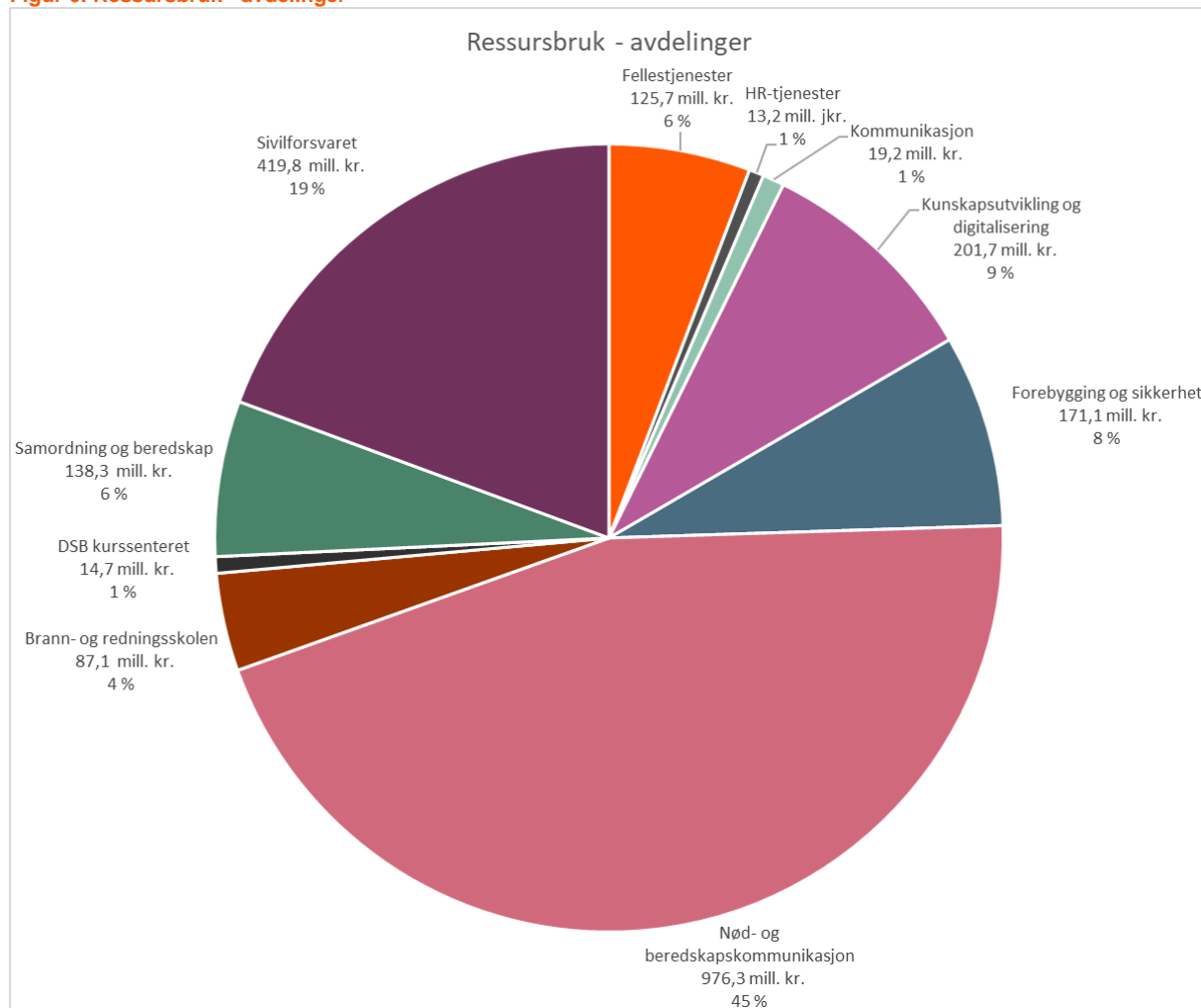
Kostnader til lokaler var 107,8 mill. kroner, hvorav husleie utgjorde 69,5 mill. kroner. Kostnader til kjøp av konsulenttjenester var 60,5 mill. kroner, som i hovedsak omfatter tjenester innen IKT-utvikling, utredninger og analyser, kurs og undervisning.

3.3.2

HVILKE OPPGAVER OG ANSVARSOMRÅDER RESSURSENE HAR BLITT BENYTTET TIL

DSB har en bred og sammensatt oppgaveportefølje innen samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet. Virksomheten er organisert i avdelinger etter ansvars- og fagområder, med felles- og støttefunksjoner i egne avdelinger. Avdeling for kunnskapsutvikling og digitalisering har virksomhetsovergrepene funksjoner, og det samme gjelder HR- og kommunikasjonsavdeling samt fellestjenester som IKT-funksjon, økonomi, juridisk, sikkerhet mv.

Figur 6: Ressursbruk - avdelinger

Diagrammet viser hvordan samlede driftskostnader i resultatregnskapet (2 167 mill. kroner) fordelte seg på avdelinger og enkelte underliggende driftsenheter. Dette gir et uttrykk for hvordan de samlede ressursene ble brukt til ulike oppgaver og ansvarsområder.

Tjenesteområdet nød- og beredskapskommunikasjon stod for 45 % av driftskostnadene i 2022 (976,3 mill. kroner). Avskrivninger og driftskostnader relatert til Nødnett utgjorde tre fjerdedeler av dette beløpet (758,5 mill. kroner).

Sivilforsvaret hadde 19 % av de samlede driftskostnadene (419,8 mill. kroner). Virksomheten i kompetansesenteret og de 20 distriktene utgjorde omkring 70 % av kostnadene, og resterende kostnader

fordelte seg mellom materiellkostnader, innsatser samt nasjonale funksjoner innen personell, logistikk, plan og øving.

Driftskostnader til kunnskapsutvikling og digitalisering utgjorde 9 % av kostnadene, og ansvarsområdene innen forebygging og sikkerhet (el-sikkerhet, brann og redning, kjemikalie- og produktsikkerhet) utgjorde 8 % av samlede driftskostnader. I diagrammet vises de relative andelene for alle avdelinger samt brann- og redningsskolen, kurssenteret og fellestjenester.

3.3.3

EFFEKTIVISERINGSTILTAK OG ARBEID MED GEVINSTREALISERING

DSB har et kontinuerlig fokus på effektivisering og gevinstrealisering. Det er etablert rutiner og arbeidsprosesser som sikrer at DSB gjennomfører de tiltakene som gir mest nytte, enten i form av interne eller eksterne gevinster. I 2022 har DSB tatt ytterligere steg i retning av styrt og effektiv utvikling. Porteføljestyringen som ble etablert i 2020 har blitt godt innarbeidet og det foreligger planer for videreutvikling av denne metoden.

Et resultat av strukturert og målrettet arbeid med effektivisering og utvikling er at virksomheten raskt klarer å omstille seg og styre ressursene inn mot de områdene som gir størst nytteeffekt. Oppgaver knyttet til pandemien og den sikkerhetspolitiske utviklingen i 2022 er gode eksempler på situasjoner der DSB raskt har klart å styre ressurser inn på nye viktige områder.

Gevinstrealisering er godt innarbeidet i DSBs utviklingsprosesser og innovasjonsarbeid. Alle ideer og konseptutredninger skal beskrive forventet nytteeffekt på en måte som setter oss i stand til å vurdere initiativer opp mot hverandre. På denne måten legges det til rette for at en kan prioritere og beslutte de ideene som gir ønsket nytteeffekt. Selve gevinstrealiseringen skjer etter at en kapasitet er levert og iverksatt. Gjennom porteføljestyringen sørger vi for at gevinstrealiseringsplanene følges opp og at nytteeffektene nås.

Digitalisering er et viktig virkemiddel i effektiviseringsarbeidet og DSB har i 2022 gjennomført en rekke tiltak som et ledd i den digitale transformasjonen. Innføring av MS365 og Teams vil bidra til en mer effektiv samhandling innad i avdelingene, på tvers av avdelinger samt med eksterne virksomheter. Etablering av mer automatisert saksbehandling og selvbetjening knyttet til tillatelser innenfor eksplosivområdet gir både interne effektiviseringsgevinster og kvalitetsgevinster i saksbehandlingen. DSB har startet en prosess for å se på muligheter knyttet til en mer produktorientert utvikling av virksomheten. I dette arbeidet ser en til de erfaringer andre sammenlignbare virksomheter har på dette området. Dette arbeidet vil være en viktig premissgiver for den videre digitale transformasjonen av DSB.

DSBs samlede portefølje

DSB, slik vi kjenner det i dag, har blitt til gjennom flere sammenslåinger av direktorater. Sist i 2017 hvor ansvaret for nød- og beredskapskommunikasjon og Nødnett ble overført til DSB. Sammenslåingene har gjort DSB til et mangfoldig direktorat med et vidt spekter av ansvarsområder og med svært mange brukergrupper. Det har også bidratt til et direktorat med en unik kompetansesammensetning og mangfold. Samfunnssikkerhet er et tverrfaglig fagområde. DSBs mangfoldighet gjør direktoratet godt rustet til å ta nødvendige grep innen både forebygging og beredskap.

DSB vurderer kontinuerlig den faglige porteføljen. Vi arbeider også med modernisering og digitalisering på mange områder. Arbeidet er godt forankret i styrende dokumenter og i vår visjon: Et trygt og robust samfunn – der alle tar ansvar. DSBs arbeid følger samfunnssikkerhetshjulet og sløyfemodellen (bowtie).

Arbeidet med NATOs syv basiskrav og stadig håndtering av ulike hendelser, gjør at vi hele tiden må ha et våkent øye for hvor våre ressurser settes inn.

DSB har en faglig grenseflate mot et stort antall statlige myndigheter og andre aktører. Dette krever tett samarbeid, samhandling og samordning, samt vurderinger av grenseflater og oppgavefordeling. Direktoratet arbeider kontinuerlig med å sørge for at vi er godt koordinert med andre myndigheter, at byråkratiet ikke blir unødig stort for våre brukere, samt at vi benytter statens samlede ressurser effektivt.

De senere årene har DSB hatt særskilt oppmerksomhet på elsikkerhets-området. Dels fordi det grønne skiftet stiller større krav til oss på dette området. Og dels fordi det er behov for å vurdere grenseflater og oppgavefordeling opp mot andre myndigheter og aktører.

Elsikkerhetsutredningen ble levert 11. februar 2022. DSB har, på linje med de øvrige deltakende direktorater i utredningen, oversendt departementet et brev med vurdering av både prosessen med utredningsarbeidet og innholdet i selve utredningen.

3.3.4

FELLESFØRING: BRUK AV KONSULENTTJENESTER

DSB har benyttet konsulent tjenester i mindre grad i 2022 enn året før. Kjøp av konsulent tjenester beløp seg til 60,5 mill. kroner, mot 68,1 mill. kroner året før. Nøkkeltallet *konsulentandel av driftskostnader* var 2,8 %, mot 3,2 % i 2021.

Konsulentbruk i DSB begrenser seg til områder og oppgaver der dette vurderes å gi mest effektiv ressursbruk, og det kjøpes tjenester kun i tilfeller med tidsavgrenset behov for å innhente spesialkompetanse til konkrete oppgaver. Kjøp av konsulent tjenester vurderes å være nødvendig og mest effektivt når det gjelder utvikling av IKT-løsninger, enkelte analyse- og undervisningsoppgaver, samt kommunikasjonskampanjer. Føringer om å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for dette, er fulgt opp gjennom året. Det er sterk bevissthet i virksomheten når det gjelder å begrense kjøp av tjenester.

Det vises til spesifikasjon av årets kostnader til konsulentkjøp i note 5 i virksomhetsregnskapet¹⁰.

Kostnader til utvikling av IKT-løsninger og programvare var 10,9 mill. kroner. Beløpet ble benyttet til større kompetansekrevede omlegginger som overgang til Microsoft 365 for alle medarbeidere, andre større endringer innen IKT-drift og -sikkerhet samt til systemet for innreiseregistrering. Kjøpte tjenester innen kurs og undervisning beløp seg til 7,3 mill. kroner, der hoveddelen gjaldt instruktører i brannutdanningen, samt prioritert opplæring finansiert av UD og øremerkede midler til Sivilforsvaret.

Det ble benyttet konsulent tjenester for til sammen 15,6 mill. kroner innen drift og utvikling av Nødnett og forestående overgang til neste generasjons nødkommunikasjon, hhv. juridisk, økonomisk og IKT-relatert bistand. Videre var 12 mill. kroner av årets kostnad direkte knyttet til etableringen av ny brannutdanning, bl.a. innenfor fagutvikling, IKT og markedsføring.

Kjøp av *kommunikasjonstjenester* utgjorde 4,5 mill. kroner. Beløpet gjaldt kjøpte tjenester til kommunikasjonsaktiviteter rettet mot befolkningen knyttet til tre større oppdrag. Kostnaden fordelte seg mellom kampanjen rettet mot befolkningens egenberedskap, markedsføring av ny brann- og redningsutdanning og kommunikasjon til befolkningen ved innføringen av nødvarsel på mobiltelefon.

¹⁰ Virksomhetsregnskapet inngår i kapittel 6

KAPITTEL

4

Styring og
kontroll i
virksomheten

4.1

DSBS OVERORDNEDE VURDERING AV STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Mål- og resultatstyring er førende for styringen i direktoratet, og gir føringer for både interne styrende dokumenter, risikovurderinger og strategiarbeidet i DSB.

DSB bruker et digitalt ledelses- og styringssystem for å understøtte styringen. Systemet brukes også til å følge opp og rapportere på direktoratets mål- og resultatkrav, økonomi, risikostyring, revisjonsarbeid, prosjekt- og porteføljestyling, forvaltning av regelverk m.m.

DSB har innført et digitalt internkontrollsystem som bidrar til enhetlig praksis i utførelsen av virksomhetens arbeidsoppgaver og som styrker etterlevelsen av eksternt og internt regelverk. Systemet vil på sikt inneholde alle DSBs interne styrende dokumenter. I tillegg forenkler systemet registrering og håndtering av ulike typer hendelser i DSB.

4.2

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

DSB vurderer samlet måloppnåelse som god. Se nærmere omtale under kapittel 3.

DSBs overordnede risikovurderinger tar utgangspunkt i DSBs samlede oppdrag. DSB risikovurderer de ulike virksomhetsmålene og resultatkravene i tildelingsbrevet og DSBs øvrige oppdrag og ansvar gitt i hovedinstruksen. I tillegg vurderes risiko knyttet til internkontrollmålsettingene om målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og etterlevelse av lover og regler. HMS-området vurderes også. Risikovurderinger med tilhørende risikoreduserende tiltak registreres og følges opp i direktoratets ledelses- og styringssystem. Systematisk oppfølging av risikoreduserende tiltak er imidlertid fortsatt et forbedrings- og utviklingsområde.

DSB orienterer departementet om virksomhetens overordnede risikovurderinger i styringsdialogen gjennom året.

4.3

NÆRMERE OMTALE AV FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL I DIREKTORATET

DSB jobber med å effektivisere og styrke internkontrollen i virksomheten. En viktig del av dette arbeidet er videre utvikling av den digitale eHåndboken i DSB. eHåndboken er tilgjengelig for alle ansatte og vil på sikt gi de ansatte all den informasjonen de trenger for å gjennomføre sine

arbeidsoppgaver. Systemet effektiviserer arbeidet med vedlikehold og oppdatering av de interne styrende dokumentene i virksomheten. Systemet gir god oversikt over prosessstrukturen i DSB og gir en rask og enkel tilgang til dokumentene. I eHåndboken ligger også en oversikt med aktive lenker til eksternt regelverk, rundskriv og veiledninger som det er viktig at DSB etterlever og følger. Arbeidet med kompetansebygging, oppdatering av eksisterende/utarbeidelse av nye rutiner o.l. samt innleggelse av dokumentene i eHåndboken vil prege internkontrollarbeidet i de kommende årene.

Tjenestepiktige i Sivilforsvaret har tilgang til aktuelle deler av eHåndboken. I løpet av fjoråret ble også aktuelle deler av eHåndboken tilgjengeliggjort for operative internasjonale kapasiteter tilknyttet Sivilforsvaret. Denne utviklingen forbedrer og trykker arbeidssituasjonen til disse teamene. Det administrative arbeidet i DSB knyttet til oppdatering av dokumentene underlettes og effektiviseres gjennom internkontrollsystemet. I tillegg blir de oppdaterte dokumentene automatisk tilgjengeliggjort for ansatte, tjenestepiktige og operativt personell.

I det samme internkontrollsystemet registreres og dokumenteres direktoratets arbeid med å forebygge, korrigere og behandle alt fra uønskede HMS-hendelser, avvik knyttet til regelverksbrudd, sikkerhetsavvik, varslinger, forbedringsforslag m. fl. i virksomheten. Samtlige medarbeidere i DSB, tjenestepiktige i Sivilforsvaret og de operative internasjonale kapasitetene har tilgang til systemet. Alle kan registrere hendelser digitalt gjennom sin mobil, nettbrett eller PC. Den digitale registreringsmuligheten underletter registrering av hendelser under innsatser, øvelser eller på reiser.

De registrerte avvikene eller forbedringsforslagene blir behandlet videre i systemet. Avviket kan ikke lukkes før alle tiltakene er lukket og konklusjon er skrevet. Gjennom dette systemet er det enkelt å dele rapportene fra hendelsene slik at DSB kan lære på tvers av virksomheten og sikre riktig praksis.

4.3.1

INTERNREVISJON

DSB etablerte i 2019 en internrevisjonsfunksjon som gjennom risikobaserte bekreftelses- og rådgivningsoppdrag skal bidra til merverdi og økt måloppnåelse for DSB. Det benyttes hovedsakelig interne ressurser til gjennomføring av revisjonsoppdrag.

Internrevisjonen har i 2022 gjennomført aktiviteter i henhold til årsplan og virksomhetens behov. Fire internrevisjonsoppdrag har blitt slutført i løpet av året. Temaene har blant annet vært oppfølging av NSMs tilsyn med NBK i 2017, Verdivurdering av sikkerhetsgradert informasjon og DSBs forvaltning av UDs belastningsfullmakt. Internrevisjonen avslutter en revisjon av DSBs storulykkesutlysning i første tertial 2023.

I de gjennomførte revisjonene er det avdekket behov for tiltak og prosesser for gjennomføring av tiltak er iverksatt av de aktuelle fagavdelingene og følges opp av internrevisjonen. Et felles funn i flere av revisjonsrapportene er viktigheten av å bruke eHåndboken for å sikre enhetlig praksis og få tilgang til oppdaterte rutiner.

4.3.2

ØKONOMISTYRING

For å sikre effektiv ressursutnyttelse er god økonomi- og ressursstyring sentralt i direktoratet, og det gis en overordnet økonomi status per måned til ledelsen. Mer omfattende økonomirapportering utarbeides tertialvis med avviksforklaringer, analyser, nøkkeltall og årsprognose. I tillegg avlegges eksterne regnskapsrapportering tertialvis til departementet.

DSB har en god og dokumentert internkontroll med innebygde kontroller i lønns- og økonomisystemene. I tillegg til å rapportere regnskapet til statsregnskapet etter kontantprinsippet avlegger DSB sitt virksomhetsregnskap etter periodiseringsprinsippet i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS). Bruk av periodisert regnskap gir DSB en god samlet oversikt over eiendeler og forpliktelser. Dette gir et bedre grunnlag for intern styring av ressursene, og bedre og relevant styringsinformasjon til departementet. DSB balansefører varige driftsmidler og immaterielle eiendeler i henhold til statlig regnskapsstandard (SRS) 17 Anleggsmidler. Rutiner for aktivering, avhending og utrangering av anlegg sikrer oversikt, oppfølging og ajourhold av anleggsregisteret. Utover dette legger egne forsystemer til rette for oversikt og oppfølging av materiell og utstyr i Sivilforsvaret, biler og maskiner og varige driftsmidler knyttet til Nødnett

4.4

OPPFØLGING AV RIKSREVISJONENS MERKNADER

Finansiell revisjon av regnskap og årsavslutning 2021

DSB har mottatt en ren revisjonsberetning for 2021. Revisjonsberetningen konkluderer med at DSBs årsregnskap for 2021 var i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og at det ga et dekkende bilde av DSBs disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for dette året .

Andre revisjoner fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonen har ved utgangen av fjoråret ikke påpekt noen feil eller mangler som må følges opp av DSB.

4.5

SIKKERHETSSTYRING

Behovene for økt sikkerhetsmessig kompetanse og risikoforståelse, en bredere tilnærming til et risikobasert situasjonsbilde, en mer integrert virksomhets- og sikkerhetsstyring, samt evne til å ivareta relevant beredskap i virksomheten har blitt ytterligere forsterket i 2022. Satsingen på sikkerhetsarbeidet i virksomheten videreføres som følge av en sikkerhetspolitisk situasjon i endring, et uoversiktlig trusselbilde og et påfølgende mer sårbart samfunn.

Virksomheten har i 2022 derfor arbeidet målrettet med:

- å videreutvikle sikkerhetskulturen gjennom kompetansehevende aktiviteter for de ansatte innenfor forebyggende sikkerhet.
- å øke integrasjonen av sikkerhetsmål, -aktiviteter/oppgaver, -ansvar og oppfølging i virksomhetens ledelse og internkontroll.
- å øke synligheten og tilgjengeligheten av sikkerhets- og beredskapsarbeidet i virksomheten.
- å videreutvikle virksomhetens styringssystem for sikkerhet, gjennom sikkerhetsdokumentasjon, ledelsesforankring og kommunikasjon. Det arbeides fortsatt med å integrere forebyggende sikkerhetsarbeid i virksomhetens ledelse på de forskjellige nivåene, og i de forskjellige fagområdene i virksomheten.
- å gjennomføre sikkerhetsrevisjoner i Sivilforsvaret
- å følge opp funn fra revisjoner

Ledelsens årlige gjennomgang av sikkerhetstilstanden er planlagt gjennomført 1. kvartal 2023, og vil ha oppmerksomhet på etterlevelse av styringssystemet for sikkerhet i DSB

4.6

FELLESFØRING: ØKE ANTALL LÆRLINGER

DSB har ved utgangen av 2022 åtte lærlinger. To av disse skal ta fagbrev innen IKT-servicefaget, to lærlinger skal ta fagbrev innen service- og administrasjonsfaget, to skal ta fagbrev i innholdsproduksjonsfaget og to skal ta fagbrev i kokkefaget.

Det er et ønske i DSB å beholde antall lærlinger innenfor de samme fagene også i 2023. Alle lærlinger tas inn lokalt gjennom relevant opplæringskontor.

KAPITTEL

5

Vurdering av
framtidutsikter

Risikobildet er i kontinuerlig endring. Dette skyldes både samfunnsutviklingen nasjonalt og internasjonalt, ikke minst påvirket av krigen i Ukraina. Klimaendringer, globalisering, urbanisering, teknologiutvikling, digitalisering, demografisk utvikling og sikkerhetspolitiske endringer har stor betydning for arbeidet med samfunnssikkerhet.

Norge er et av verdens tryggeste land å leve i, der borgernes grunnleggende trygghet er ivaretatt. Til tross for dette skjer det både store og små ulykker, kriser og andre uønskede hendelser. Uvær ødelegger hus, skader viktig infrastruktur, og kan føre til tap av menneskeliv. Større skred rammer lokalsamfunn oftere enn tidligere. Skog- og gressbranner skader både natur og materielle verdier, kan føre til bortfall av strøm og elektronisk kommunikasjon og kan true liv og helse. Personer som ønsker å påføre andre skade og skape frykt har også rammet samfunnet gjennom terrorangrep. Utviklingstrekkene som knytter seg til klimaendringer, den sikkerhetspolitiske situasjonen, endringer i befolkning og arbeidsliv, tempoet i den teknologiske utviklingen samt en mulig strammere offentlig økonomi, påvirker samfunnets robusthet på ulikt vis.

Samfunnssikkerhetsfeltet strekker seg over fag, sektorer og landegrenser; fra privatpersoner via organisasjoner og til myndigheter og næringsliv. Derfor virker også alle utviklingstrekkene inn på samfunnssikkerheten, både hver for seg og sammen. En stor utfordring ved alvorlige uønskede hendelser er at konsekvensene og håndteringen av dem går på tvers av ansvarsområder og forvaltningsnivåer i samfunnet. Avhengighetene mellom funksjoner i et moderne samfunn er så store at hvis én viktig funksjon settes ut av spill, forplanter problemene seg ofte videre til helt andre områder¹¹. Denne mekanismen blir stadig tydeligere og setter store krav til vår samlede evne til å forebygge, håndtere, samt forberede og utnytte beredskapsressursene. Videre stilles det store og helt nødvendige krav til sikker kommunikasjon på tvers av etater og geografiske områder.

Samfunnssikkerhetsutfordringene kan derfor mindre enn noen gang løses sektorvis, men krever tverrsektorielle løsninger og prioriteringer. Gjensidige avhengigheter innebærer at det kreves en helhetlig, tverrsektoriell, også sivil-militær, tilnærming til arbeidet der økt samfunnssikkerhet er målet. Utviklingstrekkene setter store krav til vår evne til å samordne oss; før, under og etter kriser.

Spesialisering, sektorisering og fragmentering er også forhold som påvirker avhengigheter og skaper kompleksitet. "Just-in-time-prinsippet" forsterker dette, med minimalt lagerhold av kritisk materiell og utstyr som kan bli nødvendig i en krisesituasjon. Økt spesialisering og et endret sikkerhetspolitisk bilde har også økt avhengighetene mellom sivil og militær side. Flere samfunnsfunksjoner på sivil side har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser og landets forsvarsevne. Disse bidrar til å viske ut skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet. Samtidig som kompleksiteten og avhengigheten mellom systemer, land, fag og organisasjoner øker og skaper store utfordringer for alle faglige aspekter av samfunnssikkerheten.

En rekke innsatsfaktorer, strukturer og forutsetninger må være til stede for å lykkes med å styrke samfunnssikkerheten. Det er behov for en god aktør- og rolleforståelse, og dette inkluderer innsikt i brukerbehov og behov for samhandling mellom aktører. Kunnskap og kompetanse om teknologi, teknologiutvikling og fremtidsretter står sentralt fremover. Forståelsen for at samfunnssikkerheten er sammensatt og har mange avhengigheter må vektlegges. Mandat, kapasitet og kompetanse til å fylle DSBs roller inkludert utvikling av samordningsrollen, blir viktig.

Som nasjonal fagmyndighet må forvaltningsoppgaver utføres, samtidig som vi evner å være fleksible og håndtere utviklingsoppgaver så vel som krisehåndteringsoppgaver. Samtidig som kunnskap,

¹¹ AKS 2019

kompetanse og kapasitet må videreutvikles, må også nødvendig infrastruktur oppgraderes og sikres. Ord som robusthet, sikkerhet, fleksibilitet og evne til å se fremover vil måtte stå i sentrum.

Samfunnssikkerhetsutfordringene kan ikke løses sektorvis, men vil kreve tverrsektorielle løsninger og prioriteringer. Dette krever en helhetlig, tverrsektoriell tilnærming og forståelse av arbeidet med økt samfunnssikkerhet, både når det gjelder forebygging, beredskapsplanlegging og krisehåndtering. Dette stiller økte krav til JDs og DSBs samordningsrolle, og til at denne har tilstrekkelig legitimitet. Samtidig må forståelse og kunnskapen om hvordan vi kan håndtere kompleksiteten i aktører og verdikjeder utvikles, slik at det danner et godt grunnlag for samordningen.

DSB vil i forbindelse med strategiprosessen i 2023 revidere og utvikle arbeidet med framtidssikter.

KAPITTEL

6

Årsregnskap DSB
2022

DSB legger frem regnskap etter to finansielle rammeverk: Kontantregnskap etter kravene for statsregnskapet, og periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS). DSBs årsregnskap omfatter disse kapitlene i statsbudsjettet:

451/3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Budsjettkapitlene omfatter driftsutgifter og investeringer for direktoratet med underliggende driftsenheter, samt inntekter fra gebyrer, kurs- og skolevirksomhet m.m. og inntekter og refusjoner knyttet til Nødnett.

6.1

LEDELSESKOMMENTARER

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og har hovedkontor i Tønsberg. DSB er et ordinært forvaltningsorgan som avlegger virksomhetsregnskapet etter periodiseringsprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til virksomhetsregnskapet.

DSB er på vegne av departementet et fag- og tilsynsorgan på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet. Direktoratet skal ha oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet, være pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser, og sørge for god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. Sivilforsvaret er underliggende driftsenhet i DSB. Videre er DSB statens kompetanseorgan for nød- og beredskapskommunikasjon, systemansvarlig myndighet og eier av samfunnskritisk infrastruktur, samt tjenesteleverandør for Nødnett. DSB understøtter Justis- og beredskapsdepartementets samordningsrolle og fører tilsyn med departementenes beredskapsarbeid.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv og krav fra Finansdepartementet. DSB har, i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet besluttet at vi skal føre og rapportere virksomhetsregnskapet i henhold til de statlige regnskapsstandardene. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av DSBs disponible bevilgninger, og av regnskapsførte kostnader, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold per 31.12

Kontantregnskapet

Tildeling av bevilgninger

DSBs samlede tildeling for 2022 inkludert overført bevilgning fra 2021 var på 2,67 mrd. kroner på utgiftssiden og 753 mill. kroner på inntektssiden, jf. note A. I utgiftsbevilgningen inngikk øremerkede midler på 116,4 mill. kroner til kontingent for deltagelse i EUs ordning for sivilberedskap (UCPM), 34,7 mill. kroner til etablering av fagskole for brann- og redningspersonell og 132,6 mill. kroner til utstyrsanskaffelser, øving, rekruttering mm i Sivilforsvaret. Videre inngikk 615 mill. kroner til oppgaven med å refundere kommunene og statsforvalterne for de utgiftene de har hatt i forbindelse med drift av karantenehotellordningen. Det er 2022 videreført bevilgning på 18,7 mill. kroner til drift av statens innreiseregistreringssystem.

For 2022 var bevilgningen til skogbrannberedskapen, inkludert midler til brannforskning, på 25,5 mill. kroner inkludert overført beløp fra 2021.

DSB fikk i 2022 tildelt belastningsfullmakter på 424 mill. kroner, hvorav 115,1 mill. kroner er benyttet.

Artskontorapportering

Artskontorapportering for 2022 viser netto rapportert til bevilgningsregnskapet, og hvilke eiendeler og gjeld som mellomværende med statskassen består av. Sum innbetalinger (fra drift) 805,7 mill. kroner og utbetalinger (til drift) 1,82 mrd. kroner. Netto investerings- og finansutgifter 197 mill. kroner, innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 0,7 mill. kroner og tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten er 435,4 mill. kroner. Netto av utgifter og inntekter på felleskapitler som arbeidsgiveravgift, gruppelebensforsikring og nettoføringsordningen for merverdiavgift utgjør -8,2 mill. kroner.

Mellomværende med statskassen

Mellomværende med statskassen per 31.12. utgjorde netto -41,7 mill. kroner, hvorav fordring ansatte var 0,2 mill. kroner, skyldig skattetrekk og offentlige avgifter netto 0,8 mill. kroner, avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse 12 mill. kroner og annen gjeld 29,1 mill. kroner. Det er en netto endring på -32,8 mill. kroner i mellomværende i forhold til 1. januar 2021 som skyldes en reduksjon i skyldige offentlige avgifter, økning i avsatt pensjonspremie og en økning i annen gjeld. Det vises til oppstillingen i artskontorrapporten.

Virksomhetsregnskapet

Driftskostnader

Samlede driftskostnader per 31.12 utgjorde 2,17 mrd. kroner og bestod av lønnskostnader (inkludert pensjonspremie og andre ytelser) på 666,8 mill. kroner. Av- og nedskrivninger på anleggsmidler var 331 mill. kroner, hvorav 265 mill. kroner gjaldt Nødnett. Andre driftskostnader var 1,13 mrd. kroner og varekostnader knyttet til varelager i Sivilforsvaret og Nødnett 37,2 mill. kroner.

Per 31.12 var det forsinkelser i arbeidet med å etablere Brann- og redningsskolen som påvirket bruken av de øremerkede midlene fra JD i løpet av 2022. DSBs øremerkede bevilgning til EU-kontingenten Civil protection økte betydelig som følge av håndteringen av pandemien og oppskalering av ordningen, og i 2022 ble det kostnadsført totalt i EU-kontingent 131 mill. kroner i regnskapet, inkludert Utenriksdepartementets andel av ordningen.

DSBs har i 2022 hatt ansvar for digitalt innreiseregister. I februar 2022 ble det besluttet at registreringsplikten skulle bortfalle og at registeret og tilhørende call-senter skulle avvikles, men systemet ble opprettholdt i beredskap.

Antall utførte årsverk i DSB i 2022 er 613. Lønnsandel av driftskostnader i samme periode er på 28,7%.

Refusjon til kommunene

DSB har i 2022 hatt ansvar for karantenehotellordningen. Ordningen ble avsluttet våren 2022 og alle kommuner har fått refundert sine utlegg som er dekket av tilskuddsordningen. Per 31.12.2022 har DSB utbetalt 428,4 mill. kroner til refusjon av kommunenes utgifter i forbindelse med drift av karantenehotellordningen i 2022.

Driftsinntekter

Samlede driftsinntekter per 31.12. utgjorde 2,2 mrd. kroner, hvorav 1,4 mrd. kroner er inntekt fra bevilgning. Abonnementsinntekter Nødnett, refusjoner driftsutgifter og refusjoner større utstyrsanskaffelser i Nødnett, samt inntekter fra salg og leie var på til sammen 661,4 mill. kroner. DSBs driftsinntekter fra avgifter og gebyrer var på 121 mill. kroner, og tilskudd og overføringer på 10 mill. kroner.

Anleggsmidler

I 2022 investerte DSB i anleggsmidler for til sammen 197,7 mill. kroner. Av dette utgjorde investeringer i immaterielle eiendeler 24 mill. kroner og investeringer i materiell og utstyr i Sivilforsvaret 25,8 mill. kroner. Videre ble det investert for 94 mill. kroner i nettverkseiendeler, radioterminaler og kontrollromutstyr til Nødnett, 31,5 mill. kroner i inventar og fast bygningsinventar leide bygg, 2,3 mill. kroner i egne bygg og 20,1 mill. kroner i maskiner og transportmidler.

Sum anleggsmidler ble i løpet av 2022 redusert fra 1,69 mrd. kroner til 1,55 mrd. kroner på grunn av mindre reinvesteringer enn avskrivninger i enkelte anleggsgrupper. For utstyr knyttet til Sivilforsvaret som materiell og transportmidler har det vært høyere investeringer enn avskrivninger og underbygger forutsetningene i den øremerkede tildelingen til Sivilforsvaret. For Nødnett som har vesentlig høyere avskrivninger enn investeringer så underbygger dette forutsetningene om at det ikke skal reinvesteres i

dagens Nødnett, da anleggsmidlene forutsettes å være ferdig avskrevet når statens driftskontrakt for Nødnett utløper ved utgangen av 2026.

Revisjon

Riksrevisjonen er ekstern revisor for DSB. DSB har pr 15. februar 2023 ikke mottatt revisjonsberetningen for 2022. Beretningen forventes mottatt i løpet av 2. kvartal 2023.

Tønsberg, 15. februar 2023

Elisabeth Sørboe Aarsæther
direktør DSB

6.2

KONTANTREGNSKAPET 2022

Regnskapsprinsipper

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 - de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som DSB har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet DSB har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva DSB har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser DSB står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

6.3

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING 2022

Utgifts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Postekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	01	Driftsutgifter	A	1 105 687 000	1 162 382 024	-56 695 024
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	21	Spesielle driftsutgifter	A	25 489 000	18 755 721	6 733 279
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	22	Spesielle driftsutgifter - Nødnett	A	558 236 000	520 038 905	38 197 095
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A	339 862 000	187 336 764	152 525 236
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	60	Refusjon til kommunene og statsforvalterne mv.	A	614 950 000	428 361 246	186 588 754
0451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	70	Overføringer til private	A	7 077 000	7 077 000	0
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Driftsutgifter	A	14 000 000	11 907 585	2 092 415
0100	Utenriksdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	B		3 366 288	
0140	Utenriksdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	B		971 458	
0150	Humanitær bistand	70	Nødhjelp og humanitær bistand	B		104 885 307	
0163	Klima, miljø og hav	70	Miljø og klima	B		16 122	
0540	Digitaliseringsdirektoratet	25	Medfinansiering for digitaliseringsprosjekter	B		5 884 505	
1633	Netto-ordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			67 248 167	
Sum utgiftsført					2 665 301 000	2 518 231 092	

Inntekts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Postekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merinntekt(-) og mindreinntekt
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	01	Gebyr	A	118 263 000	121 685 962	-3 422 962
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	02	Refusjoner driftsutgifter Nødnett	A	34 752 000	34 233 453	518 547
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	03	Diverse inntekter	A	26 667 000	28 680 989	-2 013 989
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	04	Refusjoner større utstyrsanskaffelser og vedlikehold Nødnett	A	76 611 000	76 547 210	63 790
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	05	Abonnementsinntekter og refusjoner Nødnett	A	489 355 000	523 477 228	-34 122 228
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	06	Refusjoner	A	7 209 000	21 040 194	-13 831 194
5309	Tilfeldige inntekter i sin alminnelighet	29	Ymse			1 548 726	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift			74 685 697	
Sum inntektsført					752 857 000	881 899 458	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

1 636 331 634

Kapitalkontoer

60046201 Norges Bank KK /innbetalinger

1 068 604 594

60046202 Norges Bank KK/utbetalinger

-2 672 121 333

704100 Endring i mellomværende med statskassen

-32 814 895

Sum rapportert

0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2022	2021	Endring
704100	Mellomværende med statskassen	-41 744 933	-8 930 038	-32 814 895

NOTE A

FORKLARING AV SAMLET TILDELING

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Annet	Samlet tildeling
0451 01 Driftsutgifter	17 458 000	1 088 229 000		1 105 687 000
0451 21 Spesielle driftsutgifter	1 190 000	24 299 000		25 489 000
0451 22 Spesielle driftsutgifter Nødnett	42 749 000	515 487 000		558 236 000
0451 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	128 018 000	211 844 000		339 862 000
0451 60 Refusjon til kommunene og statsforvalterne mv.	614 950 000			614 950 000
0451 70 Overføringer til private		7 077 000		7 077 000
3451 01 Gebyr		118 263 000		118 263 000
3451 02 Refusjoner driftsutgifter Nødnett		34 752 000		34 752 000
3451 03 Diverse inntekter		26 667 000		26 667 000
3451 04 Refusjoner større utstyrsanskaffelser og vedlikehold Nødnett		76 611 000		76 611 000
3451 05 Abonnementsinntekter og refusjoner Nødnett		489 355 000		489 355 000
3451 06 Refusjoner		7 209 000		7 209 000
0400 01 Driftsutgifter			14 000 000	14 000 000

Det er gitt bevilgning fra JD på kap. 400 post 01 med 14 mill. kroner for overtagelse av det sivile forvaltnings-ansvaret for tigertelefoner.

NOTE B

FORKLARING TIL BRUKTE FULLMAKTER OG BEREKNING AV OVERFØRBART BELØP

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Mer-/mindre(-) inntekter iht merinntektsfullmakt på inntekts-posten	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp ¹	Mulig overførbart beløp
0451 01 Driftsutgifter ²		-56 695 024		-56 695 024	15 326 636	-41 368 388	54 411 450	0
0451 21 Spesielle driftsutgifter		6 733 279		6 733 279		6 733 279	1 214 950	1 214 950
0451 22 Spesielle driftsutgifter Nødnett ³	"kan overføres"	38 197 095		38 197 095	34 122 228	72 319 323	1 027 146 000	72 319 323
0451 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold ⁴	"kan overføres"	152 525 236		152 525 236	-63 790	152 461 446	306 696 000	152 461 446
0451 60 Refusjon til kommunene og statsforvalterne mv.	"kan overføres"	186 588 754		186 588 754		186 588 754	2 473 400 000	186 588 754
0451 70 Overføringer til private		0		0		0		0

¹ Maksimalt beløp som kan overføres er: 5 % av årets bevilgning på post 01 og 21, og sum bevilgning 2 siste år på post 22, 45 og 60 med stikkord "kan overføres"

² Merinntekter av kapittel 3451 post 02, post 03, post 06, og 75 % av post 40

³ Merinntekter av kapittel 3451 post 05

⁴ Merinntekter av kapittel 3451 post 04

Kapittel 451 post 01 Driftsutgifter

Posten har en netto overskridelse på 41,4 mill. kroner. Årsaken er forsinket innbetaling av refusjon fra EU for oppdrag i DSBs regi i 2021 og 2022. Det gjelder operasjon med norsk EMT-team (Emergency Medical Team) etter jordskjelv på Haiti i 2021, samt fraktrerefusjoner og andre utgifter ifm. Ukraina-situasjonen via EUs ordning for sivil beredskap (UCPM). Utestående refusjoner er totalt 42,8 mill. kroner. Refusjonen er forventet innbetalt i 2023.

I det samlede resultatet inngår til sammen 26,1 mill. kroner i ubrukte øremerkede deler av bevilgningen. Dette gjelder etablering av Brann- og redningsskolen (17,3 mill. kroner), økt operativ evne i Sivilforsvaret (5,6 mill. kroner), etablering av samordningsfunksjon for markedstilsyn (2,3 mill. kroner) og mobil befolkningsvarsling (0,8 mill. kroner). Årsaken til mindreforbruk er forsinkelser og forskyving i utgifter, som vil påløpe i 2023.

Benyttede merinntektsfullmakter knyttet til posten gjelder i hovedsak refusjonsinntekter, tilskudd fra EU og andre samarbeidspartnere, salg av anleggsmidler samt deltakeravgifter (kap. 3451 post 06).

Kapittel 451 post 21 Spesielle driftsutgifter

Mulig overførbart beløp er 1,2 mill. kroner, som søkes overført til å supplere bevilgningen i 2023 til dekning av de variable utgiftene i forbindelse med statens skogbrannhelikopterberedskap.

Kapittel 451 post 22 Spesielle driftsutgifter – Nødnett

Mulig overførbart beløp er 72,3 mill. kroner, og beløpet søkes overført. Mindreutgift på posten gjelder pågående aktiviteter innen driften av sentral infrastruktur i Nødnett. Benyttet merinntektsfullmakt gjelder abonnementsinntekter og refusjoner fra brukere av Nødnett (kap. 3451 post 05). Merinntekten skyldes økt omfang av tjenester og produkter som tilbys brukerne gjennom DSBs avtaler med leverandører i Nødnett, og som brukerne betaler for ved refusjon til DSB. Overføring søkes for å videreføre disse aktivitetene samt gjennomføre tiltak som øker robustheten i Nødnett.

Kapittel 451 post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold

Mulig overførbart beløp er 152,5 mill. kroner, og beløpet søkes overført. Benyttet merinntektsfullmakt gjelder refusjon fra brukere av Nødnett for utstyrsanskaffelser (kap. 3451 post 04). Mindreutgiften knytter seg til pågående anskaffelser og gjelder i det vesentlige mobil befolkningsvarsling, sikkerhet i Nødnett, materiell og utstyr i Sivilforsvaret samt utgifter ifm. samlokalisering av politiets operasjonssentraler og brannvesenets 110-sentraler. Forpliktelsene vil komme til utbetaling i løpet av 2023.

Kapittel 451 post 60 Refusjon til kommunene og statsforvalterne mv.

Mindreutgift på 186,6 mill. kroner skyldes at det var lavere samlede krav enn budsjettert fra kommunene ifm. karantenehotellordningen. Beløpet søkes ikke overført da refusjonsordningen er avsluttet.

Mottatte belastningsfullmakter

Kapittel og post	Fullmaktsbeløp	Utgifter	Ubrukt
0100 21 Utenriksdepartementet - Spesielle driftsutgifter	4 670 000	3 366 288	1 303 712
0140 21 Utenriksdepartementet - Europa og Sentral-Asia	1 000 000	971 458	28 542
0150 70 Utenriksdepartementet - Nødhjelp og humanitær bistand	411 460 510	104 885 307	306 575 203
0163 70 Utenriksdepartementet - Miljø og klima	225 000	16 122	208 878
0540 25 Digitaliseringsdirektoratet - Medfinansiering for digitaliseringsprosjekter	6 616 421	5 884 505	731 916
Sum	423 971 931	115 123 680	308 848 251

Mottatt belastningsfullmakt fra Utenriksdepartementet (UD) omfattet drift av internasjonale kapasiteter i regi av DSB samt internasjonalt arbeid med katastrofeforebygging og klimatilpasning. Fullmakten inkluderte videre en andel av Norges betaling for 2022 til EUs samordningsmekanisme for sivil beskyttelse (UCPM). Videre var den vesentligste del av årets fullmaktsbeløp (365 mill. kroner) øremerket til bistand og donasjoner til Ukraina og naboland via EU/ UCPM. Samlet fullmaktsbeløp fra UD var 417,4 mill. kroner.

Belastningsfullmakt på 6,6 mill. kroner fra Digitaliseringsdirektoratet omfattet medfinansiering av prosjekt for utvikling av digitalt verktøy for kommunenes risiko- og sårbarhetsanalyser i arealplanleggingen.

6.4

ARTSKONTORRAPPORTERING

	2022	2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	121 685 962	127 805 178
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	5 278 885	7 809 655
Salgs- og leieinnbetalinger	676 200 616	649 426 962
Andre innbetalinger	2 587 256	118 868 137
Sum innbetalinger fra drift	805 752 719	903 909 931
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	665 265 691	618 021 657
Andre utbetalinger til drift	1 153 392 240	1 109 998 808
Sum utbetalinger til drift	1 818 657 931	1 728 020 465
Netto rapporterte driftsutgifter	1 012 905 212	824 110 533
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	35 711	3 061
Sum investerings- og finansinntekter	35 711	3 061
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	196 342 095	135 311 527
Utbetaling av finansutgifter	668 050	60 689
Sum investerings- og finansutgifter	197 010 145	135 372 216
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	196 974 434	135 369 156
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	740 645	685 232
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	740 645	685 232
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	435 438 246	1 957 719 755
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre	435 438 246	1 957 719 755
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Grupplivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309 inntekt)	808 081	789 421
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700 inntekt)	74 685 697	69 445 544
Nettoføringsordningen for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	67 248 167	79 146 242
Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler	-8 245 611	8 911 277
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet	1 636 331 634	2 925 425 489
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2022	31.12.2021
Fordringer ansatte	161 062	150 869
Fordring offentlige avgifter	28 002 078	22 879 316
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-12 003 477	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-28 771 146	-25 608 662
Mottatte forskuddsbetalinger	-29 302 297	-6 323 131
Annen gjeld	168 846	-28 430
Sum mellomværende med statskassen	-41 744 933	-8 930 038

6.5

VIRKSOMHETSREGNSKAPET 2022

Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Kostnader som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Kostnader som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

DSB resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

DSB har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av DSB. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Inventar, IKT-utstyr, transportmidler samt en del materiell og utstyr i Sivilforsvaret med levetid på 3 år eller mer er balanseført selv om de enkeltvis har en verdi på under kr 50 000 da samlet verdi er vesentlig.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Kostnader vedrørende bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare som anses å være sentral i DSBs drift blir også balanseført.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av DSBs offentlige tjenesteyting. Dette består av materiell og utstyr i Sivilforsvaret og reservedeler for Nødnett. Beholdninger av driftsmateriell er i all hovedsak verdsatt til anskaffelseskost. Reservedelslageret til Nødnett er eksterntfinansiert og har motpost som langsiktig forpliktelse.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter periodisert prinsipp. Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt regnskapsføres når kravet sendes ut.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter periodisert prinsipp. Tilskudd regnskapsføres når vedtak er fattet og godkjent for utbetaling.

Avsetning for langsiktige forpliktelser

Langsiktige forpliktelser som med sannsynlighetsovervekt (>50%) vil komme til oppgjør, og som har vært mulig å estimere pålitelig er balanseført.

DSB har fjerningsforpliktelser knyttet til et brudd- og damvarslingsanlegg for Sivilforsvaret og en fjerningsforpliktelse knyttet til Nødnett. Fjerningsforpliktelsen knyttet til Nødnett rentejusteres årlig. Begge fjerningsforpliktelsene er bokført i balansen under avsetning langsiktige forpliktelser.

Reservedelslageret til Nødnett er eksterntfinansiert og er avsatt som en langsiktig forpliktelse.

Enkelte av anleggsmidlene i Nødnett er finansiert av andre og er avsatt som en langsiktig forpliktelse. Forpliktelsen reduseres i takt med avskrivningene.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Merverdiavgift

DSB er registrert i merverdiavgiftsregisteret etter Merverdiavgiftslovens § 2-1. Det gjøres fradrag for inngående avgift på varer og tjenester som omsettes til andre, som bla Nødnett og skolevirksomheten. For resten av sin virksomhet er DSB omfattet av nettoføringsordningen for staten.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

DSB tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

RESULTATREGNSKAP

	Note	2022	2021
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	1 407 425 945	1 244 010 473
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	9 959 045	34 805 249
Inntekt fra avgifter og gebyrer	1	121 075 814	127 495 758
Salgs- og leieinntekter	1	658 980 769	665 698 148
Andre driftsinntekter	1	2 358 714	56 857 063
Sum driftsinntekter		2 199 800 288	2 128 866 691
Driftskostnader			
Varekostnader		37 234 314	51 167 970
Lønnskostnader	2	666 816 485	622 370 432
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	330 987 174	416 948 603
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	-45 167	-1 308 260
Andre driftskostnader	5	1 132 170 115	1 012 995 352
Sum driftskostnader		2 167 162 921	2 102 174 097
Driftsresultat		32 637 367	26 692 593
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	147 823	418 331
Finanskostnader	6	32 785 190	27 110 925
Sum finansinntekter og finanskostnader		-32 637 367	-26 692 594
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
Sum avregninger og disponeringer		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	1 017 000	872 572
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		1 017 000	872 572
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre	9	435 438 246	1 957 719 755
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		435 438 246	1 957 719 755
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

BALANSE

	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	75 978 036	91 412 045
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	51 927 252	35 604 772
Sum immaterielle eiendeler		127 905 288	127 016 817
II Varige driftsmidler			
Tomter	4	39 524 796	39 524 796
Bygninger og annen fast eiendom	4	254 487 350	257 881 101
Maskiner og transportmidler	4	72 459 178	58 040 851
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	85 273 058	66 760 864
Materiell og utstyr (Sivilforsvaret)	4	185 673 022	179 876 066
Nettverkseiendeler (Nødnett)	4	721 964 466	885 364 619
Radioterminaler og kontrollromsutstyr (Nødnett)	4	15 788 304	24 015 773
Sum varige driftsmidler		1 375 170 174	1 511 464 070
III Finansielle anleggsmidler			
Langsiktige fordringer	15	41 540 749	51 364 094
Sum finansielle anleggsmidler		41 540 749	51 364 094
Sum anleggsmidler		1 544 616 211	1 689 844 980
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11	106 570 607	108 200 489
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		106 570 607	108 200 489
II Fordringer			
Kundefordringer	12	28 870 622	20 692 545
Opptjente, ikke fakurerte inntekter	13	53 104 107	53 681 942
Andre kortsiktige fordringer	14	241 378 583	214 602 220
Sum fordringer		323 353 312	288 976 707
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		0	0
Sum omløpsmidler		429 923 919	397 177 197
Sum eiendeler drift		1 974 540 130	2 087 022 177
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	8	528 695	226 000
Sum fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer		528 695	226 000
Sum eiendeler		1 975 068 825	2 087 248 177

	Note	31.12.2022	31.12.2021
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Virksomhetskapi tal		0	0
Sum virksomhetskapi tal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7a	1 380 707 148	1 614 330 652
Sum avregninger		1 380 707 148	1 614 330 652
Sum statens kapital		1 380 707 148	1 614 330 652
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelse r			
Avsetninger langsiktige fjerningsforpliktelse r	10a	194 588 567	162 313 380
Eksternfinansierte anleggsmidler	10b	104 657 765	98 748 898
Eksternfinansiert reservelager Nødnett	10b	15 591 837	15 566 942
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelse r		314 838 169	276 629 220
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		55 683 432	25 121 000
Skyldig skattetrekk		28 771 146	25 875 470
Skyldige offentlige avgifter		11 101 270	10 606 673
Avsatte feriepenge r		55 766 849	52 099 621
Mottatt forskuddsbetaling	13	31 417 571	8 060 906
Annen kortsiktig gjeld	16	96 783 240	74 524 636
Sum kortsiktig gjeld		279 523 508	196 288 305
Sum gjeld		594 361 677	472 917 525
Sum statens kapital og gjeld drift		1 975 068 825	2 087 248 177
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		0	0
Sum statens kapital og gjeld		1 975 068 825	2 087 248 177

NOTE 1

DRIFTSINNTEKTER

	2022	2021
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgninger	1 407 425 945	1 244 010 473
Sum inntekt fra bevilgninger	1 407 425 945	1 244 010 473
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra EU ¹	6 725 371	33 410 938
Tilskudd fra Gjensidigestiftelsen	1 770 000	760 000
Andre tilskudd og overføringer	1 463 674	634 311
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	9 959 045	34 805 249
Inntekt fra avgifter og gebyrer		
Avgift på farlige stoffer	70 080 807	68 687 819
Gebyrer/tilsynsavgifter	50 995 007	58 807 939
Sum inntekt fra avgifter og gebyrer	121 075 814	127 495 758
Salgs- og leieinntekter		
Abonnementsinntekter Nødnett	563 430 322	569 301 335
Øvrige salgsinntekter, avgiftspliktig	60 565 183	70 147 506
Salgs- og driftsinntekter oppdrag og undervisning mm.	34 332 356	25 756 823
Leieinntekter	652 908	492 484
Sum salgs- og leieinntekter	658 980 769	665 698 148
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang av anleggsmidler ²	2 329 248	55 874 374
Andre inntekter	29 466	982 689
Sum andre driftsinntekter	2 358 714	56 857 063
Sum driftsinntekter	2 199 800 288	2 128 866 691

¹Se forklaring i note 13

²Se spesifikasjon i note 4

NOTE 2

LØNNSKOSTNADER

	2022	2021
Lønn	458 046 401	431 845 923
Feriepenger	57 520 993	52 662 393
Arbeidsgiveravgift	75 149 958	70 121 425
Pensjonskostnader ¹	50 013 246	50 535 062
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler ²	-2 928 036	-1 505 135
Sykepenger og andre refusjoner	-12 919 416	-10 517 974
Lønn og tillegg til befal og mannskap mm. i Sivilforsvaret	18 157 304	9 929 944
Godtgjørelse til mannskap i Sivilforsvaret	11 403 082	9 406 646
Andre ytelser	12 372 953	9 892 148
Sum lønnskostnader	666 816 485	622 370 432
Antall utførte årsverk	613	602

¹Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Benyttet premiesats for 2022 er 10,9 %. Premiesatsen for 2021 var 12 %.

²Inneholder lønn og sosiale kostnader, herunder feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader.

NOTE 3

IMMATERIELLE EIENDELER

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	376 557 591	35 604 772	412 162 364
Tilgang i året	7 711 756	16 322 480	24 034 236
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-8 791 803	0	-8 791 803
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	375 477 544	51 927 252	427 404 797
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	1 339 206	0	1 339 206
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	283 806 341	0	283 806 341
Ordinære avskrivninger i året	22 975 764	0	22 975 764
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-8 621 803	0	-8 621 803
Balanseført verdi 31.12.2022	75 978 036	51 927 252	127 905 288
Avskrivningssatser (levetider)	5 -10 år / lineært	Ingen avskrivning	
Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2022:			
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	-170 000	0	-170 000
= Regnskapsmessig gevinst/tap	-170 000	0	-170 000

Tilgang på 16,3 mill. kroner på immaterielle eiendeler under utførelse er verdien av tillegg til fagsystemet PLIS og til DigiROS. Tilgangen på 7,7 mill. kroner i programvarer og lignende rettigheter er i det vesentlige knyttet til nytt oppdragshåndteringsverktøy Nødnett og til investeringer knyttet til utvikling og oppgradering av fagsystemene til DSB.

NOTE 4

VARIGE DRIFTSMIDLER

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.
Anskaffelseskost 01.01.	39 524 796	280 049 919	74 993 881	112 481 984
Tilgang i året	0	2 250 000	20 126 457	31 521 276
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	-910 389	-240 307
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	39 524 796	282 299 919	94 209 949	143 762 953
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	1 243 640
Nedskrivninger i året	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	22 168 817	16 953 030	44 477 479
Ordinære avskrivninger i året	0	5 643 752	5 442 284	12 939 603
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	-644 543	-170 827
Balansført verdi 31.12.	39 524 796	254 487 350	72 459 178	85 273 058
Avskrivningssatser (økonomiske levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år lineært	5-20 år lineært	3-50 år lineært
Avhendelse av varige driftsmidler i 2022:				
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	2 127 200	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	265 846	69 480
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	1 861 354	-69 480

	Materiell og utstyr (Sivilforsvaret) ¹	Nettverks-eiendeler (Nødnett) ¹	Radioterminaler og kontrollromsutstyr (Nødnett)	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.	254 329 486	3 047 796 017	224 926 529	4 034 102 612
Tilgang i året	25 753 335	93 399 924	581 746	173 632 737
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-1 217 907	-3 094 485	-27 372 324	-32 835 412
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	278 864 914	3 138 101 456	198 135 951	4 174 899 937
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	2 172 445	330 549	3 746 634
Nedskrivninger i året	0	-45 167	0	-45 167
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	74 453 420	2 160 258 954	200 580 207	2 518 891 907
Ordinære avskrivninger i året	18 983 073	256 193 483	8 809 215	308 011 410
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-244 601	-2 442 725	-27 372 324	-30 875 021
Balansført verdi 31.12.	185 673 022	721 964 466	15 788 304	1 375 170 174
Avskrivningssatser (økonomiske levetider)	10- 50 år lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
Avhendelse av varige driftsmidler i 2022:				
Salgssum ved avgang anleggsmidler	85 000	0	0	2 212 200
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	973 306	651 760	0	1 960 391
= Regnskapsmessig gevinst/tap	-888 306	-651 760	0	251 809

¹Verdsatt fjerningsforpliktelse er redegjort for i note 10A.

Total balansført verdi for varige driftsmidler per 31.12 utgjør 1 375 mill. kroner. Det er per 31.12 investert i varige driftsmidler med 173,6 mill. kroner. Avskrivninger i 2022 på varige driftsmidler er på 308 mill. kroner. Investeringene pr 31.12 utgjør i det vesentlige nettverkseiendeler Nødnett, transportmidler til Sivilforsvaret, fast bygningsinventar og materiell og utstyr i Sivilforsvaret. En sammenligning av totale investeringer i varige driftsmidler i perioden opp mot avskrivninger viser at forbruket/kapitalslitet på eiendelene til DSB er vesentlig.

NOTE 5

ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2022	2021
Husleie	69 478 847	65 815 530
Siteleie inkl strøm Nødnett	85 914 623	73 972 555
Vedlikehold egne bygg og anlegg	6 392 116	27 079 857
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2 127 654	2 187 062
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	29 837 322	20 011 781
Leie maskiner, inventar og lignende	22 780 725	12 366 341
Mindre utstyrsanskaffelser	128 111 476	83 404 946
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	6 131 443	10 776 279
Kjøp av konsulenttjenester*	60 480 517	68 069 047
Kjøp av andre fremmede tjenester**	55 784 183	93 077 258
Brannhelikopter - beredskap/flytid	20 327 114	22 029 312
Reiser og diett	29 965 983	28 803 730
Tap ved avgang anleggsmidler	1 926 405	6 707 545
Øvrige driftskostnader ¹	205 235 221	153 536 429
Nødnett***	407 676 487	345 157 681
Sum andre driftskostnader	1 132 170 115	1 012 995 352

¹Kontingent for deltakelse i EUs ordning for sivilberedskap (UCPM) 131 mill. kroner i 2022 og 90 mill. kroner i 2021

*Kjøp av konsulenttjenester er knyttet til	2022	2021
Utvikling av programvare og IKT-løsninger	10 903 421	20 681 365
Kurs og undervisning, hovedsakelig Brann- og redningsskolen	7 285 280	4 238 556
Utredning og analyser samt annet	28 440 862	32 466 261
Andre konsulenttjenester som revisjon, juridisk bistand, kommunikasjon, rekruttering	13 850 953	10 682 864
Sum kjøp av konsulenttjenester	60 480 517	68 069 047

**Kjøp av fremmede tjenester er knyttet til	2022	2021
Tjenester knyttet til IKT drift	30 970 179	31 114 277
Økonomiske bidrag	6 315 876	5 472 976
Andre fremmede tjenester	18 498 128	56 490 005
Sum kjøp av fremmede tjenester	55 784 183	93 077 258

***Nødnett	2022	2021
Vedlikehold av nettverk/kontrollrom	200 455 835	137 240 531
Drift av nettverk/kontrollrom	40 905 971	40 295 614
Operatørtjenester/nettverk	78 287 504	77 540 025
Tjenestenivå (SLA) - refusjon ¹	-11 089 673	-9 702 351
Kommunikasjon Nødnett (transmisjon)	99 116 851	99 783 862
Sum Nødnett	407 676 487	345 157 681

¹Kompensasjonsordning for Nødnett hvor DSB får refundert kostnader pga feil på linjer til basestasjoner, ikke overholdt oppetid etc.

TILLEGGSSINFORMASJON OM OPERASJONELLE LEIEAVTALER

	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom ¹	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler ²	Sum
Varighet inntil 1 år	0	0	0	0	0	0
Varighet 1-5 år	0	48 919 343	3 480 952	0	174 227 467	226 627 762
Varighet over 5 år	0	20 806 860	0	0	0	20 806 860
Kostnadsført leiebetaling for perioden	0	69 726 203	3 480 952	0	174 227 467	247 434 622

¹Avtaler vedrørende husleie på leide lokasjoner.

²Avtaler vedrørende site-leie og transmisjon/linjer knyttet til Nødnett.

NOTE 6

FINANSINNTEKTER OG –KOSTNADER

	2022	2021
Finansinntekter		
Renteinntekter	32 513	3 061
Valutagevinst (agio)	1 560	331 065
Annen finansinntekt	113 750	84 205
Sum finansinntekter	147 823	418 331
Finanskostnader		
Rentekostnad fjerningsforpliktelse ¹	32 275 187	26 361 941
Andre rentekostnader	75 231	48 344
Valutatap (disagio)	434 772	700 639
Sum finanskostnader	32 785 190	27 110 924

¹Fjerningsforpliktelsen rentejusteres årlig. Se note 10A.

NOTE 7A

SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen			
	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Avregnet med statskassen i balansen	1 380 707 148	1 614 330 652	-233 623 505
Endring i avregnet med statskassen			
Konsernkontoer i Norges Bank			
Konsernkonto utbetaling			-2 672 121 333
Konsernkonto innbetaling			1 068 604 594
Netto trekk konsernkonto			-1 603 516 739
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)			
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			-1 017 000
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			435 438 246
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)			1 407 439 291
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-75 493 778
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			70 773 485
Andre avstemmingsposter (spesifiseres)			0
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto			233 623 505
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen¹			233 623 505

¹Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg må det tas hensyn til enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Ovenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik balansens resultat.

NOTE 7B

SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen			
	31.12.2022	31.12.2022	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	127 905 288	0	127 905 288
Varige driftsmidler	1 375 170 174	0	1 375 170 174
Sum	1 503 075 462	0	1 503 075 462
Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer	41 540 749	0	41 540 749
Sum ¹	41 540 749	0	41 540 749
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	106 570 607	0	106 570 607
Kundefordringer	28 870 622	0	28 870 622
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	53 104 107	0	53 104 107
Andre fordringer	241 378 583	25 096 722	216 281 860
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet	528 695	0	528 695
Sum	430 452 613	25 096 722	405 355 891
Langsiktige forpliktelseser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelseser	-314 838 169	0	-314 838 169
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-314 838 169	0	-314 838 169
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-55 683 432	0	-55 683 432
Skyldig skattetrekk	-28 771 146	-30 390 076	1 618 930
Skyldige offentlige avgifter	-11 101 270	3 066 418	-14 167 689
Avsatte feriepenger	-55 766 849	0	-55 766 849
Mottatt forskuddsbetaling	-31 417 571	-29 302 297	-2 115 274
Annen kortsiktig gjeld	-96 783 240	-10 215 701	-86 567 539
Sum	-279 523 508	-66 841 656	-212 681 852
Sum	1 380 707 148	-41 744 933	1 422 452 081

¹Se forklaring til note 7A.

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto omløpsmidler. Netto omløpsmidler består av kortsiktige eiendeler som beholdninger og kundefordringer, redusert for kortsiktig gjeld som leverandørgjeld og skyldige skatter og avgifter. Dersom virksomheten har finansielle anleggsmidler eller langsiktige forpliktelseser inngår disse i beregningen av avregnet med statskassen.

NOTE 8

INNKREVINGSVIRKSOMHET OG ANDRE OVERFØRINGER TIL STATEN

	2022	2021
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen		
Tvangsmulkt (produkter og kjemikalier) ¹	0	113 572
Tvangsmulkt/vedtak fra Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO)	22 000	5 000
Overtredelsesgebyr (el-installasjoner)	300 000	710 000
Overtredelsesgebyr (mannskap i Sivilforsvaret)	695 000	44 000
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	1 017 000	872 572

	2022	2021
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer		
Fordringer til pålydende	528 695	226 000
Sum fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	528 695	226 000

NOTE 9

TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

	2022	2021
Tilskudd til andre		
Norsk Elektroteknisk Komite (NEK)	4 740 000	4 620 000
Norsk Brannvernforening	2 337 000	2 278 000
Kommuner - Karantenehotellordning	428 361 246	1 950 821 755
Sum utbetalinger av tilskudd til andre	435 438 246	1 957 719 755

	2022	2021
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

DSB har ansvar for ordningen med karantenehotell. Det er i 2022 refundert til kommunene de utgiftene de har hatt knyttet til å gjennomføre ordningen på vegne av staten, bla utgifter til hotell, vakt, transport og egne utgifter.

NOTE 10 A

SPESIFISERING AV EIENDELER MED FJERNINGSFORPLIKTELSE

	31.12.2022	31.12.2021
Avsetning for langsiktige fjerningsforpliktelser		
IB Avsetning for fremtidig fjerningsforpliktelser	162 313 380	162 313 380
Renter 2022 ¹	32 275 187	0
Sum avsetninger for forpliktelser	194 588 567	162 313 380
Varige driftsmidler med fjerningsforpliktelser		
Eiendeler med fjerningsforpliktelser (eiendelene er også inkludert i note 4) ²	37 122 624	46 695 364
Sum eiendeler med fjerningsforpliktelser	37 122 624	46 695 364

¹Endring skyldes renteberegning fjerningsforpliktelse Nødnett.

²Endring skyldes avskrivninger på anleggene.

Fjerningsforpliktelser Nødnett

Ved en eventuell terminering av dagens Nødnett er DSB forpliktet til å fjerne installasjoner på basestasjoner og bringe lokasjoner tilbake til sin opprinnelige stand. DSB vurderer det med en sannsynlighetsovervekt at installasjonene på et framtidig tidspunkt må fjernes (mer enn 50 % sannsynlighet). Forpliktelsen rentejusteres årlig.

Fjerningsforpliktelser Sivilforsvaret

Ved Sivilforsvarets to dambrudd varslingsanlegg i hhv Sirdal og Hallingdal har DSB en forpliktelse ved en eventuell nedleggelse. Dette gjelder tetting av tak og vegg-gjennomganger. DSB vurderer at det er sannsynlig at arbeidet må utføres. Anleggene er ferdig avskrevet.

Fjerningsforpliktelse Brann- og redningsskolen

DSB har kartlagt hvilke mulige miljøforpliktelser som finnes knyttet til øvingsfeltet ved Brann- og redningsskolen, men det er ikke gjort noen økonomiske vurderinger knyttet til opprydding og eventuelle tiltak. Det har ikke vært mulig å estimere en pålitelig verdi for det økonomiske oppgjøret knyttet til forpliktelsen. Dette er basert på usikkerheten knyttet til omfanget av forurensing, estimering av kostnader knyttet til håndtering av farlig avfall, samt at DSB ikke har noen estimater knyttet til miljørydding av kjente miljøforpliktelser ved øvingsfeltet. Med bakgrunn i dette inngår ikke forpliktelsen i balanseoppstillingen.

NOTE 10 B

SPESIFISERING AV ØVRIGE FORPLIKTELSER

	31.12.2022	31.12.2021
Avsetning for øvrige forpliktelser		
Forpliktelser knyttet til varelager Nødnett ¹	15 591 837	15 566 942
Forpliktelser knyttet til anleggsmidler Nødnett ²	104 657 765	98 748 898
Sum avsetninger for øvrige forpliktelser	120 249 602	114 315 840
Eiendeler med forpliktelser		
Omløpsmidler med forpliktelser- varelager Nødnett ¹	15 591 837	15 566 942
Anleggsmidler med forpliktelser - Nødnett (eiendelene er også inkludert i note 4) ²	104 657 765	98 748 898
Sum eiendeler med øvrige forpliktelser	120 249 602	114 315 840

¹Varelageret til Nødnett er finansiert av brukerne.

²Noen av anleggsmidlene tilknyttet Nødnett er finansiert av brukerne.

NOTE 11

SPESIFISERING AV BEHOLDNING AV VARER OG DRIFTSMATERIELL

	31.12.2022	31.12.2021
Anskaffelseskost		
Reservedeler til Nødnett	15 591 837	15 566 942
Varelager Sivilforsvaret	90 978 769	92 633 548
Sum anskaffelseskost	106 570 607	108 200 489
Ukurans	0	0
Sum ukurans	0	0
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	106 570 607	108 200 489

I forbindelse med overgangen til nytt logistikksystem i Sivilforsvaret er verdien redusert med hhv. 1,2 mill. kroner knyttet til gammelt utstyr som ikke lenger er i bruk og 11,9 mill. kroner knyttet til omklassifisering av utstyr. Varelageret for øvrig økte med kr 3,5 mill. kroner.

Verdien på lageret knyttet til Sivilforsvarets internasjonale innsatser er økt med 7,9 mill. kroner som i all hovedsak skyldes reinvesteringer etter innsatsen på Haiti i 2021.

Det er kun mindre endringer på reservedelslageret til Nødnett.

NOTE 12

KUNDEFORDRINGER

	31.12.2022	31.12.2021
Kundefordringer til pålydende	31 240 605	22 824 471
Avsatt til forventet tap (-) ¹	-2 369 983	-2 131 927
Sum kundefordringer	28 870 622	20 692 545

Kundefordringer som gjelder Nødnett utgjør 22,5 mill. kroner hvor avsetningen til forventet tap utgjør 1,5 mill. kroner. Øvrige kundefordringer utgjør 8,7 mill. kroner hvor avsetningen til forventet tap utgjør 0,9 mill. kroner.

¹Her er det tatt en vurdering av hver enkelt post eldre enn 90 dager etter forfallsdato.

NOTE 13

OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER/MOTTATT FORSKUDDSBETALING

	31.12.2022	31.12.2021
Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)		
Fordring mot nødetatene og andre kunder	7 514 908	9 222 248
Refusjoner EU ¹	45 589 199	44 459 694
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	53 104 107	53 681 942
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)		
Gjensidigestiftelsen (Brannløftet)	2 189 775	1 737 775
EU-midler ²	29 226 272	6 163 751
Øvrig	1 524	159 380
Sum mottatt forskuddsbetaling	31 417 571	8 060 906

¹Det er avsett for refusjon i forbindelse med oppdraget på Haiti som beløper seg til 35,7 mill. kroner og 9,8 mill. kroner til diverse oppdrag ifm. krigen i Ukraina.

²Inneholder bla forskudd vedr samarbeidsprosjekt medisinsk evakuering i Ukraina på 25 mill. kroner.

NOTE 14

ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2022	31.12.2021
Personallån	81 062	165 101
Reiseforskudd	80 000	-26 750
Forskuddsbetalte kostnader til leverandør Nødnett ¹	190 762 994	172 824 449
Forskuddsbetalt leie	13 853 232	15 044 813
Andre forskuddsbetalte kostnader	10 085 815	3 670 969
Andre fordringer (NAV-refusjoner, MVA-oppgjør)	26 515 479	22 923 638
Sum andre kortsiktige fordringer	241 378 583	214 602 220

¹DSBs avtaler med leverandør av Nødnett og utstyr til bruk i nettet, medfører milepælsutbetalinger uten at eierskapet til driftsmidlene overtas.

NOTE 15

LANGSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2022	31.12.2021
Amortiserte kostnader ¹	39 647 141	49 557 232
Andel lager Kopstad (Sivilforsvaret) ²	1 858 411	1 744 661
Depositum	35 197	62 200
Sum langsiktig fordringer	41 540 749	51 364 094

¹ Dette er bl.a. etableringskostnader for transmisjonslinjer til basestasjoner og kontrollrom. Levetiden på linjene skal følge kontraktens varighet, og kostnaden fordeles derfor over kontraktens levetid. Beløpet som skal fordeles over levetiden er balanseført og kostnadsføres fortløpende hver måned.

² DSB har en langsiktig fordring knyttet til et makeskifte med Tønsberg kommune fra 2008. Beløpet rentejusteres årlig.

NOTE 16

ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	31.12.2022	31.12.2021
Skyldig lønn ¹	985	-16 361
Annen gjeld til ansatte ²	30 607 843	30 332 092
Påløpte kostnader ³	23 529 622	17 600 173
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	-221 931	29 613
Gjeld til kunder Nødnett ⁴	42 866 721	26 579 119
Sum annen kortsiktig gjeld	96 783 240	74 524 636

¹ Tilgodebeløp i 2021 pga negativ netto ansatte

² Påløpt flexitid, reisetid, feriedager, overtid og vakter

³ Påløpte kostnader leverandører

⁴ Ses i sammenheng med Forskuddsbetalte kostnader til leverandører Nødnett i note 14

Direktoratet for
samfunnsikkerhet
og beredskap

DSB
Rambergveien 9
Postboks 2014
3103 Tønsberg

+47 33 41 25 00

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

/DSBNorge

@dsb_no

dsb_norge

dsbnorge

Februar 2023